

Aktualizacja
Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Woźniki
na lata 2012 -2015
z uwzględnieniem perspektywy
do roku 2019

Częstochowa 30 wrzesień 2011r.

Spis treści

1 Wprowadzenie.....	5
1.1 Podstawa prawna opracowania.....	5
1.1.1 Obowiązujące podstawowe przepisy prawne z zakresu ochrony środowiska (stan prawny na dzień 30 wrzesień 2011 r.).....	6
1.2 Cel i zakres opracowania.....	9
1.3 Podsumowanie lat 2007-2010.....	11
1.4 Metodyka opracowania Programu.....	12
1.5 Ogólna charakterystyka Gminy Woźniki.....	13
2 Założenia wyjściowe programu.....	19
2.1 Uwarunkowania wynikające z polityki ekologicznej państwa.....	19
2.2 Uwarunkowania wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018.....	26
2.3 Wytyczne wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego....	30
2.4 Uwarunkowania wynikające ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Woźniki.....	32
2.5 Uwarunkowania wynikające ze strategii rozwoju gminy Woźniki.....	34
3 Stan zanieczyszczenia środowiska.....	36
3.1 Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego.....	36
3.2 Gospodarka wodno-ściekowa	40
3.2.1 Wody powierzchniowe.....	40
3.2.2 Wody podziemne.....	42
3.2.2.1 Charakterystyka wód podziemnych.....	42
3.2.2.2 Źródła zanieczyszczenia wód podziemnych.....	43
3.2.3 Zaopatrzenie w wodę.....	44
3.2.4 Kanalizacja deszczowa i sanitarna.....	45
3.3 Gospodarka odpadami komunalnymi.....	46
3.4 Środowisko przyrodnicze.....	50
3.4.1 Rzeźba terenu.....	51
3.4.2 Charakterystyka utworów geologicznych.....	51
3.4.3 Flora.....	52
3.4.4 Obszary objęte ochroną.....	53
3.4.5 Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”.....	54
3.4.6 Obszar Natura 2000 – Bagno Bruch.....	55
3.5 Ochrona gleb i ziemi.....	56
3.6 Hałas.....	58
4 Strategia rozwoju gminy Woźniki w aspekcie ochrony środowiska do roku 2019.....	59
4.1 Katalog celów długoterminowych i krótkoterminowych	60
4.1.1 Działania systemowe.....	60
4.1.2 Ochrona powietrza atmosferycznego.....	64
4.1.3 Ochrona przyrody.....	68
4.1.4 Hałas.....	72
4.1.5 Gospodarka wodna.....	73
4.1.6 Ochrona powierzchni ziemi.....	77

4.1.7 Gospodarka odpadami.....	79
4.1.8 Promieniowanie elektromagnetyczne.....	81
4.1.9 Ochrona przed ryzykiem poważnych awarii.....	83
4.1.10 Ochrona klimatu.....	84
5 Wyznaczenie priorytetów ekologicznych.....	86
5.1 Kryteria wyboru priorytetów ekologicznych.....	86
5.2 Harmonogram rzeczowo – finansowy na lata 2012-2015.....	87
6 Analiza finansowo-ekonomiczna budżetu gminy Woźniki.....	115
6.1 Źródła finansowania Programu.....	116
6.2 Wykaz uczestników Programu.....	117
6.3 Krajowe źródła finansowania.....	117
6.4 Fundusze europejskie.....	124
7 Kontrola i monitoring Programu Ochrony Środowiska.....	128
7.1 Zarządzanie środowiskowe i kontrola realizacji programu.....	128
7.2 Ocena realizacji Programu.....	130
7.3 Instrumenty zarządzania środowiskiem.....	133

1 Wprowadzenie

1.1 Podstawa prawna opracowania

Zgodnie z art.17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. „Prawo ochrony środowiska” organ wykonawczy gminy zobowiązany jest do opracowania gminnego programu ochrony środowiska w celu zrealizowania polityki ekologicznej państwa określonej w art. 14 niniejszej ustawy.

Obowiązek ten po raz pierwszy gmina Woźniki spełniła w 2004 roku opracowując i zatwierdzając Uchwałą Nr 180/XV/2004 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 26 marca 2004 roku Program Ochrony Środowiska dla gminy Woźniki na lata 2004-2015.

Program ochrony środowiska gmina opracowuje w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, która zgodnie z Ustawą Prawo Ochrony Środowiska podlega aktualizacji co cztery lata.

Po raz pierwszy Sejm RP opracował i przyjął w 2003 roku dokument „Polityka ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010”. Aktualizacja powyższego dokumentu została opracowana i uchwalona w 2008 roku w formie opracowania pt.” Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009 –2012 z perspektywą do roku 2016”.

Niniejszy Program odnosi się więc do zaleceń polityki ekologicznej państwa opracowanej w 2008 roku i stanowi jednocześnie aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla gminy Woźniki z roku 2004, czyli jest drugim z rzędu tego rodzaju dokumentem strategicznym opracowanym dla Gminy Woźniki w obliczu obowiązku nałożonego na gminę ustawą – Prawo ochrony środowiska.

Art. 18 Ustawy Prawo ochrony środowiska nakłada ponadto na organ wykonawczy gminy sporządzenie co dwa lata raportu z wykonania programu ochrony środowiska. Gmina Woźniki obowiązek ten wypełniła opracowując Sprawozdanie z realizacji programu ochrony środowiska dla miasta Woźniki obejmujące okres sprawozdawczy 2007-2010.

Niniejsza aktualizacja została opracowana w oparciu o umowę zawartą przez gminę Woźniki z firmą ATMOTERM-EKOURBIS Sp. z o. o. w Częstochowie reprezentowaną przez prezesa zarządu - Bogdana Knopa, której przedmiotem było wykonanie aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki obejmującej lata 2012 -2015 i uwzględniającą perspektywę na kolejne 4 lata.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Woźniki opracowano z uwzględnieniem wytycznych wyznaczonych w następujących dokumentach strategicznych:

- Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009 –2012 z perspektywą do roku 2016, która wyznacza działania w obszarze ochrony środowiska w Polsce w oparciu o priorytety Unii Europejskiej i cele 6. Wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego. Do najważniejszych wyzwań w tym temacie należy zaliczyć:
 1. Działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju,
 2. Przystosowanie do zmian klimatu,
 3. Ochronę różnorodności biologicznej

- „Wytyczne Sporządzania Programów Ochrony Środowiska Na Szczebli Regionalnym i Lokalnym”. Według tego dokumentu program ochrony środowiska powinien zawierać dwa podstawowe elementy:
 1. *Zadania własne gminy*, czyli te finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gminy;
 2. *Zadania koordynowane*, czyli te finansowane ze środków przedsiębiorstw i ze środków zewnętrznych (podlegających bezpośrednio organom wojewódzkim lub centralnym);
- „Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018”, wyznaczający cele dla całego województwa, które należy uwzględnić przy precyzowaniu celów na szczeblu powiatowym i gminnym.
- Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020”.
- Program Ochrony Środowiska dla powiatu lublinieckiego na lata 2004-2015, który wyznacza szczegółowe wytyczne do gminnych programów ochrony środowiska.
- Strategia rozwoju Gminy Woźniki na lata 2004-2015.
- Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na terenie gminy Woźniki na lata 2010 – 2016.
- Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Woźniki na lata 2008-2012.
- Plan odnowy miejscowości Lubsza do roku 2013.
- Plan odnowy miejscowości Woźniki do roku 2016.
- Plan odnowy miejscowości Psary do roku 2015.
- Plan odnowy sołectwa Kamieńskie Młyny na lata 2008-2013.
- Plan gospodarki odpadami Miasta i Gminy Woźniki na lata 2007-2010 z perspektywą do roku 2018.
- Plan rozwoju lokalnego na lata 2004 – 2006 oraz 2007 – 2013.
- Projekt Sprawozdania z realizacji programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki za lata 2007-2010.
- Projekt Sprawozdania z realizacji Planu Gospodarki odpadami dla Gminy Woźniki za lata 2007-2010.

1.1.1 Obowiązujące podstawowe przepisy prawne z zakresu ochrony środowiska (stan prawny na dzień 30 wrzesień 2011 r.)

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska. (Dz. U. 2008r., Nr 25, poz. 150 – tekst jednolity z późn. Zmianami).
2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz. U. 2010r , Nr 185, poz.1243 – tekst jednolity).
3. Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. O odpadach wydobywczych (Dz. U. 2008, nr 138, poz. 865).
4. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2009 Nr 151, poz. 1220 – tekst jednolity).

5. Ustawa z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (Dz. U. 2005 r., Nr 236, poz. 2008 – tekst jednolity z późniejszymi zmianami). Od 1 stycznia 2012 r. wchodzi w życie ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie oraz niektórych innych ustaw [Dz. U. 2011, Nr 152, poz. 897].
6. Ustawa z dnia 11 maja 2001 o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i depozytowej (Dz. U. 2007r., Nr 90, poz. 607 – tekst jednolity).
7. Ustawa z dnia 11 maja 2001 o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. 2001r., Nr 63, poz. 638 z późniejszymi zmianami).
8. Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o Planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2003r., Nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami).
9. Ustawa z dnia 18 lipca 2001r - Prawo wodne (Dz. U. 2005, Nr 239 poz. 2019 – tekst jednolity z późniejszymi zmianami).
10. Ustawa z dnia 28 września 1991r - O lasach. (Dz. U. 2011 r. Nr 12, poz. 59 – tekst jednolity z późniejszymi zmianami).
11. Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 roku o ochronie roślin (Dz. U. 2008r. Nr 133, poz. 849 – tekst jednolity).
12. Ustawa z dnia 13 października 1995r. - Prawo łowieckie (Dz. U. 2005 r., Nr 127, poz. 1066 – tekst jednolity).
13. Ustawa z dnia 4 lutego 1994r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2005 r. Nr 228, poz. 1947, – tekst jednolity z późniejszymi zmianami).
14. Ustawa z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2006, Nr 123, poz. 858 – tekst jednolity).
15. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. Z 2007 roku, Nr 75, poz. 493).
16. Ustawa z dnia 19 czerwca 1994 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004 Nr 3 poz. 20 – tekst jednolity z późniejszymi zmianami).
17. Ustawa z dnia 29 czerwca 2007 roku o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów [Dz. U. 2007 r, Nr 124, poz. 859],
18. Ustawa z dnia 11 maja 2001 roku o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej [Dz. U. 2007r., Nr 90, poz. 607 z późniejszymi zmianami]
19. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym [Dz. U. 2005 r. Nr 180, poz. 1495 z późniejszymi zmianami],
20. Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. O recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji [Dz. U. 2005 r., Nr 25, poz. 202 z późniejszymi zmianami].
21. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 kwietnia 2011 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (Dz. U. 2011, Nr 95 poz. 558).
22. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. W sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu [Dz. U. 2008 r, Nr 47, poz. 281]
23. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2007 Nr 120 poz. 826).
24. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie

- poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości. (Dz. U. 2002 Nr 122 poz. 1055).
25. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010r w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2010, Nr 16, poz.87).
 26. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 listopada 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz. U. 2008r, nr 206, poz. 1291).
 27. Rozporządzenie Ministra Środowiska z 27 września 2001r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 2001, Nr 112, poz.1206).
 28. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 kwietnia 2006r. w sprawie listy rodzajów odpadów, które posiadacz odpadów może przekazywać osobom fizycznym lub jednostkom organizacyjnym niebędącym przedsiębiorcami, oraz dopuszczalnych metod ich odzysku (Dz. U. 2006 Nr 75 poz. 527 z późniejszymi zmianami).
 29. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. 2010, Nr 249, poz. 1673).
 30. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych (Dz. U. 2010, Nr 249, poz. 1674)
 31. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2004r. w sprawie warunków, w których uznaje się, że odpady nie są niebezpieczne (Dz. U. 2004 Nr 128, poz. 1347).
 32. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia i innych danych oraz terminów i sposobów ich realizacji (Dz. U. 2008 Nr 215 poz. 1366).
 33. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2007 Nr 61 poz. 417).
 34. Rozporządzenie Ministra Budownictwa z dnia 14 lipca 2006r. w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych (Dz. U. 2006, Nr 136, poz. 964).
 35. Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska z dnia 9 września 2002r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. 2002 Nr 165, poz. 1359).
 36. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003 Nr 192, poz. 1883).
 37. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2007, Nr 221, poz. 1645).
 38. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 w sprawie gatunków dziko występujących gatunków roślin objętych ochroną (Dz. U. 2004 Nr 168, poz. 1764).

39. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. 2004, Nr 220, poz. 2237).
40. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz. U. 2004 Nr 168 poz. 1765).
41. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 lipca 2004 w sprawie dopuszczalnych mas substancji, które mogą być odprowadzane w ściekach przemysłowych (Dz. U. 2004, Nr 180, poz. 1867).
42. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. 2006, Nr 137, poz. 984z późniejszymi zmianami).
43. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. W sprawie wymagań w zakresie wykorzystania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystanie i oczyszczanie instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystane wyroby zawierające azbest [Dz. U. 2010, Nr 8, poz. 31].
44. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (Dz. U. 2008, Nr 221, poz. 1441).
45. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 9 grudnia 2004r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku zakupu energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła (Dz. U. 2004r, Nr 267, poz. 2657).
46. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 9 grudnia 2004r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku zakupu energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła (Dz. U. 2004 Nr 267 poz. 2657).
47. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy ochrony powietrza (Dz. U. 2008 Nr 38 poz. 221).
48. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2004 r, Nr 229, poz. 2313 z późniejszymi zmianami).
49. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. 2011r, nr 122, poz. 695).

1.2 Cel i zakres opracowania

Celem niniejszego opracowania jest aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki uchwalonego w 2004 roku zgodnie z wytycznymi aktualnej polityki ekologicznej państwa. Przedmiotowy program precyzuje strategię w zakresie ochrony środowiska w formie celów krótkoterminowych i realizujących te cele zadań wyznaczonych w harmonogramie rzeczowo – finansowych (planie operacyjnym na lata 2012-2015) oraz celów długoterminowych.

Aktualizacja POŚ powstała również w oparciu o projekt Sprawozdania z realizacji Programu Ochrony środowiska dla Gminy Woźniki obejmujący lata sprawozdawcze 2007-2010. Projekt Sprawozdania zestawia bowiem zadania zrealizowane oraz zadania niezrealizowane zgodnie harmonogramem wyznaczonym

w Programie z 2004 roku, określa przyczyny braku realizacji części zadań lub opóźnienia ich realizacji w czasie. Na tej podstawie przeprowadzono analizę wyznaczonych w programie z 2004 roku celów i zadań i w zestawieniu z aktualnym stanem środowiska w gminie, jej sytuacją ekonomiczno-finansową oraz aktualnymi potrzebami mieszkańców wyznaczono nowe cele i zadania środowiskowe.

Gminny Program Ochrony Środowiska ma ponadto na celu:

- wyznaczenie celów polityki ekologicznej na terenie gminy w podziale na cele krótkoterminowe i długoterminowe;
- wyznaczenie priorytetów ekologicznych;
- określenie harmonogramu realizacji zadań proekologicznych wraz z nakładami na realizację tych zadań;
- określenie środków niezbędnych do osiągnięcia tych celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe.

Program ma posłużyć wyznaczeniu oraz realizacji konkretnych zadań środowiskowych (inwestycyjnych i nieinwestycyjnych) w zależności od specyfiki i potrzeb gminy, działań na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju. Cel ten jest również nadrzędnym celem Programu Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego oraz Programu Ochrony środowiska dla Powiatu Lublinieckiego, z którymi program na szczeblu gminnym powinien współgrać.

Zadania wyznaczone w ramach Programu przyczynią się do poprawy stanu środowiska naturalnego, a w konsekwencji do poprawy jakości życia mieszkańców gminy oraz osób, które korzystać będą w przyszłości z dobrodziejstw gminy w formie szeroko rozumianej turystyki.

Planowane kierunki działań na najbliższe lata w wielu przypadkach stanowią kontynuację prac podejmowanych w poprzednim horyzoncie czasowym (w latach 2004-2010). Dlatego też zasadnym jest przytoczenie zadań zrealizowanych, wyznaczonych w pierwszym programie ochrony środowiska oraz tych, których realizacja została odłożona w czasie z przyczyn finansowych bądź innych.

Program przyjmuje formę dokumentu „Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” i składa się z następujących rozdziałów:

- Rozdział 1 Wprowadzenie – obejmuje dane związane z prawnymi aspektami programu ochrony środowiska, zawiera cel opracowania, przyjętą metodykę prac, oraz podsumowanie lat 2004-2010.
- Rozdział 2 Założenia wyjściowe programu. Rozdział opisuje uwarunkowania wynikające z dokumentów bazowych, do których odnosi się Program: Polityki ekologicznej państwa, Strategii Rozwoju Gminy Woźniki i Programu Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego, Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego.
- Rozdział 3 Stan środowiska na terenie gminy Woźniki obejmuje ogólną charakterystykę gminy oraz zawiera analizę stanu środowiska naturalnego w podziale na poszczególne komponenty środowiska.
- Rozdział 4. Strategia ochrony środowiska dla gminy Woźniki do roku 2019. Katalog proekologicznych celów krótkoterminowych i długoterminowych. Rozdział zawiera opis proponowanej strategii rozwoju gminy

w aspekcie ochrony środowiska z określeniem celu długoterminowego do 2019r., wyznaczeniem celów krótkoterminowych wraz z koniecznymi do realizacji tych celów zadaniami na okres najbliższych 4 lat.

- Rozdział 5. Wyznaczenie priorytetów ekologicznych dla gminy. W rozdziale tym opisano główne priorytety ekologiczne dla gminy Woźniki wraz z harmonogramem rzeczowo - finansowym na lata 2012-2015, który zawiera zadania własne gminy wraz z terminem ich realizacji sposobem ich finansowania.
- Rozdział 6. Sposoby finansowania zaplanowanych w programie przedsięwzięć. W rozdziale zamieszczono analizę finansowo-ekonomiczną gminy Woźniki oraz mechanizmy prawno – ekonomiczne do osiągnięcia założonych celów.
- Rozdział 7. Kontrola realizacji Programu Ochrony Środowiska. Rozdział obejmuje opis mierników realizacji przyjętej polityki ekologicznej, które umożliwią monitorowanie stopnia osiągnięcia celów.

1.3 Podsumowanie lat 2007-2010

Gmina Woźniki w miarę posiadanych środków własnych oraz pozyskanych środków zewnętrznych starała się realizować zadania przyjęte w Programie Ochrony Środowiska. Z powodu zaangażowania znacznych środków w budowę oczyszczalni ścieków wraz z kanalizację sanitarną dla miejscowości Psary i Babienica oraz budowę hali sportowej w Woźnikach nie realizowano zadań z zakresu ochrony powietrza, głównie dotyczące wdrażania alternatywnych źródeł energii.

W roku 2011 Gmina Woźniki przystąpiła do projektu „Gmina Naturalnie Ekologiczna- stawiamy na słońce” z możliwością uzyskania 85 % dofinansowania do zakupu i montażu kolektorów słonecznych przez osoby fizyczne.

Szczupłość środków budżetowych gminy oraz nie otrzymanie środków zewnętrznych uniemożliwiło gminie tworzenie ścieżek rowerowych, które przy istniejącym ruchu samochodowym na drogach różnych kategorii zapewniłyby bezpieczeństwo rowerzystom. Ponadto ścieżki mogłyby stanowić system tras nie tylko łączących poszczególne miejscowości gminy, ale przebiegać przez tereny ciekawe przyrodniczo. Realizacja tej inwestycji będzie dopiero możliwa po pozyskaniu środków finansowych z zewnątrz.

W przypadku zadań długoterminowych (do roku 2015) ich realizacja była i jest wykonywana zgodnie z przyjętymi założeniami w/w Programu.

Do najważniejszych zadań, które zostały zrealizowane w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki w okresie sprawozdawczym w latach 2007-2010 można zaliczyć:

- Przebudowy i remonty dróg gminnych;
- Budowę kanalizacji sanitarnych;
- Termomodernizację budynków;
- Przeprowadzenie wapnowania gleb kwaśnych.

Do najważniejszych zadań własnych gminy Woźniki zrealizowanych w latach 2007-2010:

W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:

- termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Woźnikach;
- przebudowa dróg gminnych ul. Szkolnej i Wiejskiej w Kamieńskich Młynach ;

- remont drogi gminnej ul. Górale w Woźnikach;
- remont drogi gminnej ul. Kopernika w Psarach;
- remont nawierzchni drogi gminnej ul. Wojska Polskiego w Psarach;
- remont dróg gminnych;
- przebudowa drogi dojazdowej do pól w Ligocie Woźnickiej;
- dostawa kotła CO do SP w Kamienicy;
- remont drogi gminnej ul. Chopina w Woźnikach;
- remont nawierzchni drogi gminnej ul. Słoneczna w Mzykach;
- termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Ligocie Woźnickiej;
- remont częściowy dróg na terenie gminy przy pomocy mieszaniny grysowo-emulsyjnej;
- remont częściowy dróg przy pomocy masy asfaltowej;
- remont nawierzchni dróg na terenie gminy Woźniki;
- przebudowa drogi gminnej ul. Strażackiej w Psarach;
- przebudowa drogi gminnej ul. Skrzęsówka w Woźnikach;
- przebudowa drogi gminnej ul. Ułanów w Woźnikach;
- remont drogi gminnej w Hucie Karola;
- remont drogi gminnej ul. Mokra w Kamienicy;
- remont nawierzchni drogi powiatowej ul. Tarnogórskiej w Woźnikach;
- termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Kamienicy;
- przebudowa dróg: powiatowej nr 2343 S i gminnej 63509 S;
- remont drogi gminnej ul. Moniuszki w Woźnikach;
- remont częściowy nawierzchni dróg na terenie gminy Woźniki przy pomocy mieszaniny grysowo-emulsyjnej;
- remont nawierzchni dróg na terenie gminy Woźniki przy pomocy masy asfaltowej.

W zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych

- budowa kanalizacji sanitarnej w Woźnikach ul. Dworcowa;
- budowa kanalizacji sanitarnej w Woźnikach – III Etap;
- przebudowa stacji wodociągowej w Pakułach;
- budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami w Babienicy;
- budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami w Psarach;

W zakresie ochrony powierzchni gleby i zasobów surowców

- przeprowadzenie wapnowania gleb kwaśnych na terenie miasta i gminy Woźniki na powierzchni 354 ha;

Ogólny koszt wdrożenia zadań objętych Programem ochrony środowiska w latach 2007-2010 oszacowano na poziomie kwoty: **13 020 098,00 zł.**

1.4 Metodyka opracowania Programu

Istotnym aspektem pracy nad programem ochrony środowiska dla gminy jest przestrzeganie wytycznych do sporządzenia programów gminnych, które zostały zdefiniowane w Programie Ochrony Środowiska Powiatu Lublinieckiego oraz zgodność głównych założeń programu z założeniami wyznaczonymi w aktualnej

polityce ekologicznej państwa oraz aktualizacji programu ochrony środowiska dla województwa śląskiego.

Podczas przygotowania Aktualizacji programu wykorzystano dokumenty udostępnione przez Urząd Miejski takie jak:

- Strategia rozwoju Gminy Woźniki na lata 2004-2015 na lata 2007- 2015.
- Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na terenie gminy Woźniki na lata 2010 – 2016.
- Program Gospodarowania Zasobem Gminy Woźniki na lata 2008-2012.
- Plan odnowy miejscowości Lubsza do roku 2013.
- Plan odnowy miejscowości Woźniki do roku 2016.
- Plan odnowy miejscowości Psary do roku 2015.
- Plan odnowy sołectwa Kamieńskie Młyny na lata 2008-2013.
- Plan gospodarki odpadami Miasta i Gminy Woźniki na lata 2007-2010 z perspektywą do roku 2018.
- Plan rozwoju lokalnego na lata 2004 – 2006 oraz 2007 – 2013.
- Projekt Sprawozdania z realizacji programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki za lata 2007-2010.
- projekt Sprawozdania z realizacji Planu Gospodarki odpadami dla Gminy Woźniki za lata 2007-2010.

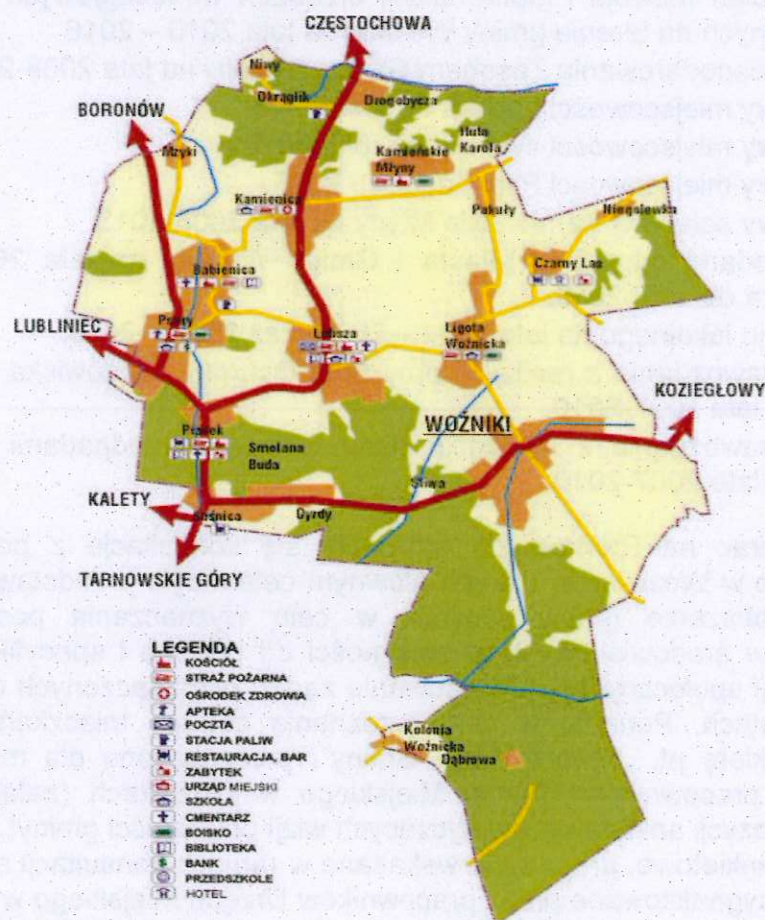
W trakcie prac na Programem, odbywały się konsultacje z pracownikami Urzędu Miejskiego w Woźnikach, których głównym celem było przedstawienie stanu środowiska na obszarze gminy Woźniki w celu wyznaczenia podstawowych priorytetów i celów środowiskowych w zależności od potrzeb i specyfiki gminy (w ramach konsultacji społecznych) sprecyzowanie zadań przeznaczonych do realizacji w najbliższych latach. Ponadto w celu rozeznania potrzeb mieszkańców gminy przygotowano ankietę pt. „Stwórz Wizję Gminy”, przeznaczoną dla mieszkańców gminy Woźniki i pracowników Urzędu Miejskiego w Woźnikach (załącznik nr 1 zawiera listę propozycji ankietowych dotyczących wizji przyszłości gminy).

Propozycje ankietowe, propozycje wskazane w ramach konsultacji społecznych oraz problemy zasygnalizowane przez pracowników Urzędu Miejskiego w Woźnikach uwzględniono w strategii ochrony środowiska na terenie gminy (rozdział 4) i posłużyły one jako podstawa stworzenia katalogu celów długoterminowych i krótkoterminowych, z których następnie wybrano zadania możliwe do zrealizowania na najbliższe lata (rozdział 5.2 – harmonogram rzeczowo – finansowy na lata 2012-2015). Katalog celów długoterminowych i krótkoterminowych stanowi zadania ważne dla gminy i jej mieszkańców, których realizacja często nie leży w kompetencji gminy. Dzielą się one na zadania własne gminy (W), stanowiące przedsięwzięcia finansowane w całości ze środków będących w dyspozycji gminy, oraz na zadania koordynowane (K), w zakres których wchodzi zadania pozostałe finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla wojewódzkiego i centralnego.

1.5 Ogólna charakterystyka Gminy Woźniki

Gmina Woźniki jest jedną z ośmiu gmin powiatu lublinieckiego położonego w północno-wschodniej części województwa śląskiego. Pod względem geograficznym gmina zlokalizowana jest na Wyżynie Śląsko – Krakowskiej w makroregionie Wyżyna

Wieluńsko – Woźnicka (Próg Woźnicki i Obniżenie Liswarty i Prosny), makroregionie Wyżyna Śląska (Próg Tarnogórski) oraz makroregionie Nizina Śląska (Równina Opolska – Obniżenie Małej Panwi). Przez południowe krańce gminy przepływa rzeka Mała Panew zbierająca wody z licznych dopływów biorących początek w Progu Woźnickim. Najwyższym wzniesieniem jest Coglowa Góra 358 m n.p.m.

Rysunek 1. Mapa gminy Woźniki <http://www.wozniki.pl>

Położenie i struktura ludności

Gmina Woźniki oddalona jest o 50 km od miasta Katowice, o 25 km od Częstochowy, i o 30 km od miasta powiatowego Lublińca. W skład gminy wchodzi następujące sołectwa: Babienica, Górale – Czarny Las, Kamienica, Kamieńskie Młyny, Ligota Woźnicka, Lubsza, Piasek, Psary, Sośnica – Dyrdy oraz miasto Woźniki. W roku 2011 z sołectwa Kamienica wydzielone zostało nowe sołectwo Drogobycza. Gmina Woźniki zajmuje powierzchnię 127 km² i zamieszkuje ją 9 540¹

¹<http://www.stat.gov.pl>

mieszkańców. Z ogólnej populacji na terenie miasta mieszka 4384 osób a na obszarze wiejskim 5156 osób.

Struktura ludności według płci kształtuje się następująco:

Tabela 1: Struktura ludności według płci w 2010 roku

Jednostka terytorialna	Mężczyźni	Kobiety
Woźniki ogółem	4718	4822
Woźniki Miasta	2162	2222
Woźniki Wieś	2556	2600

Struktura ludności w podziale na ilość osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Woźniki w 2010 roku kształtuje się następująco:

Tabela 2: Struktura ludności w podziale na ilość osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Woźniki w 2010 roku

Jednostka terytorialna	Ogółem	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym
Woźniki ogółem	9540	1423	6541	1576
Woźniki Miasta	4384	668	2978	738
Woźniki Wieś	5156	755	3563	838

Zasoby mieszkaniowe²

Zgodnie z Programem Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Woźniki wielkość zasobu mieszkaniowego gminy na lata 2008-2011 (prognoza) wynosi:

Tabela 3: Wielkość zasobu mieszkaniowego gminy na lata 2008 -2011 (prognoza)

Rok	Wielkość zasobu		
	Lokalne mieszkalne	Lokale socjalne	Lokale ogółem
2008	73	2	75
2009	73	2	75
2010	73	2	75
2011	73	2	75
2012	73	2	75

Większość lokali mieszkalnych są w stanie zadowalającym tzn. Elementy konstrukcji są w dobrym stanie natomiast inne elementy budynku nadają się do naprawy, konserwacji lub wymiany (np. okna, pokrycie dachowe, instalacja wewnętrzna).

²Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Woźniki na lata 2008 – 2012.

Komunikacja

Gmina Woźniki leży obecnie poza układem dróg krajowych i linii kolejowych, natomiast zarówno miasto jak i cała gmina posiada rozbudowaną sieć dróg lokalnych. Szereg dróg wiejskich prowadzących do przysiółków oraz większość ulic miejskich jest utwardzonych, a prace remontowo-budowlane dróg prowadzone są sukcesywnie na bieżąco.

Przez tereny miasta i gminy przebiegają następujące sieci dróg wojewódzkich:

- DW 789 w relacji Woźniki (Sośnica) – Gniazdów.
- DW 908 w relacji Woźniki (Sośnica) – Starcza.

Ponadto przez obszar gminy przebiega szereg dróg powiatowych i lokalnych łączących miasto i gminę z przyległymi jednostkami osadniczymi i drogami wojewódzkimi.

Wykaz dróg powiatowych na terenie Gminy Woźniki:

Woźniki – miasto

S 2312 – ul. Rynek – ul. Krakowska – Cynków

S 2335 – ul. Lompy – ul. Harcerska – Dąbrowa

S 2336 – ul. Florainek – Ligota Woźnicka

S 2310 – ul. Karola Miarki – ul. Czarnoleśna – do Niegolewki

S 2311 – od DP 2310 – do Mzyk

Woźniki – gmina

S 2341 – Babienica ul. Stawowa

S 2342 – Psary ul. Główna – ul. Lompy – Lubsza ul. Szkolna

S 23 43 – Kamienica – Babienica – Psary

S 1023 – Kamienica – Kamieńskie Młyny – Rudnik

S 2338 – Lubsza – Ligota Woźnicka

S 2339 – Pakuły – Ligota Woźnicka

S 2333 – DW 905 – Łazy.

Struktura Przemysłowa Gminy³

Gmina Woźniki jest typową gminą rolniczą. Na jej terenie funkcjonują zakłady przetwórstwa mięsnego, rybnego, fermy drobiu, rozlewnia napojów oraz przemysł odzieżowy reprezentowany przez niewielkie zakłady odzieżowe, przemysł budowlany reprezentowany przez zakłady produkujące materiały budowlane – rury PCV, betoniarstwo, cegielnia. Eksploatowane są również występujące na terenie gminy złoża piasku i gliny.

Na terenie gminy zarejestrowanych jest 653 podmiotów gospodarczych w tym placówki handlowe, zakłady produkcyjne i punkty usługowe.

Do największych zakładów pod względem ilości zatrudnionych osób należą:

- Gminna Spółdzielnia SAMOPOMOC CHLOPSKA Woźniki
- Zakład Przetwórstwa Mięsnego Wiecek w Psarach,
- Zakłady Odzieżowe w Woźnikach i Psarach,
- Zakład Produkcyjny PLASTIMEX w Psarach,
- Przedsiębiorstwo Budowlane BUDOTRANS,

³Strategia rozwoju Gminy Woźniki na lata 2004-2015

- Zakład Ceramiki Budowlanej w Woźnikach,
- Stacje paliw Woźniki, Kamienica, Psary.
- PPUH Elektromont Woźniki.

Rolnictwo

Znajdujące się na terenie Gminy gospodarstwa rolne zajmują się uprawą min. buraków pastewnych, zbóż, kukurydzy, warzyw i owoców, a także hodowlą zwierząt tj. bydło, świnię, drób, strusie, konie itd.

Część gospodarstw rolniczych prowadzi działalność rolniczą wyłącznie na własne potrzeby, a nadmiar produktów rolnicy sprzedają do gminnych zakładów przetwórstwa mięsnego.

Powierzchnia gospodarstw rolnych na terenie gminy wynosi 6347,74 ha w tym 5660,00 ha to użytki rolne.

Na terenie gminy znajduje 1308 gospodarstw rolnych w tym:

- 507 gospodarstw o powierzchni poniżej 1 ha,
- 577 gospodarstw o powierzchni od 1 ha do 5 ha,
- 134 gospodarstwa o powierzchni od 5 do 10 ha,
- 90 gospodarstw o powierzchni 10 i więcej ha.

Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 4,85 ha, podczas gdy średnia wielkość gospodarstwa w województwie śląskim wynosi 3,7 ha a w kraju 7, 0 ha.

Użytkowanie gruntów na terenie gminy kształtuje się następująco:

- użytki rolne – 5660,59 ha z czego:
 - grunty orne - 4175,61 ha,
 - pod zasiewami - 3416,17 ha,
 - ugory - 159,74 ha,
- sady – 20,51 ha,
- łąki trwałe – 1143, 23 ha,
- pastwiska trwałe – 321,24 ha,
- lasy i grunty leśne - 364,24 ha,
- pozostałe grunty – 322,91 ha.

Na terenie gminy uprawiane są następujące ziemiopłody:

- zboża – 82,6 % powierzchni zasiewów,
- ziemniaki – 6,1 % powierzchni zasiewów,
- rzepak i rzepik – 6 % powierzchni zasiewów,
- rośliny pastewne 4,5 % powierzchni zasiewów,
- inne warzywa – 0,5 % powierzchni zasiewów.

Na terenie gminy prowadzona jest również hodowla zwierząt: 1264 sztuk bydła, 5022 sztuk trzody chlewnej, 54 owce, 127 kóz, 62 konie, 89413 sztuki drobiu oraz 50 pn pszczelich.

Turystyka

Gmina Woźniki charakteryzuje się dogodnymi warunkami dla rozwoju w dziedzinie rekreacji-wypoczynkowej ze względu na duże kompleksy leśne i bliską odległość do dużych aglomeracji miejskich GOP-u i Częstochowy. Zaplecze rekreacyjno – wypoczynkowe stanowią:

- zespół szeregowych domków letniskowych w miejscowości Śliwa;
- Hotel „Pałac w Czarnym Lesie”;
- budownictwo letniskowe w miejscowościach Niwy - Okraglik i Sośnica w sumie 125 domków.

Turystyczną bazę noclegową gminy stanowią dwa hotele: Zameczek w Czarnym Lesie oraz Hotel Orlik w Kamienicy i Zajazd za Miastem w Piasku o łącznej liczbie miejsc około 76. Hotele posiadają sale konferencyjne oraz restauracje. Gmina posiada również zaplecze gastronomiczne w postaci pięciu restauracji, dwóch zajazdów, pięciu barów oraz dwóch kawiarni.

Przez teren gminy przebiegają dwa piesze szlaki turystyczne: niebieski im. Józefa Lompy Olesno – Woźniki, zielony Szlak Powstańców Śląskich Dobrodzień – Woźniki.

Miasto Woźniki charakteryzuje się zabytkowym układem urbanistycznym z szachownicą ulic wokół prostokątnego rynku i zwartą zabudową kwartałów ulicznych, zespołem kościoła parafialnego z XVII w oraz zespołem cmentarza parafialnego z drewnianym kościołem Św. Walentego z XVII leżącego na szlaku drewnianych obiektów sakralnych. Pozostałe obiekty zabytkowe to kościół z przełomu XVII i XVIII w Lubszy, dom organistów z przełomu XVIII i XIX w Lubszy, zespół dworski z XVIII w w czarnym Lesie i Kościół z XVIII w. W Piasku.

Przez teren gminy przebiega szlak rowerowy nr 26 Kluczbork – Zawiercie przebiegająca przez miejscowości gminy: Babienica, Psary, Lubsza, Woźniki oraz szlak 437 Miotek – Danków biegnący przez miejscowości Dyrdy, Piasek, Psary i Babienica.

2 Założenia wyjściowe programu

Założenia wyjściowe Programu opierają się zarówno na uwarunkowaniach zewnętrznych jak i wewnętrznych. Do uwarunkowań zewnętrznych należą uwarunkowania krajowe, wojewódzkie oraz powiatowe. Na uwarunkowania krajowe składają się zasady aktualnej polityki ekologicznej państwa określone w dokumencie pt.: „Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”. Niniejszy Program w swoich zasadniczych założeniach odnosi się do opracowań tego samego rodzaju realizowanych przez organy wyższego rzędu, czyli programów ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim (Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018) i powiatowym (Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2004-2015).

Do uwarunkowań wewnętrznych Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Gminy Woźniki należą zapisy „Strategii rozwoju Gminy Woźniki na lata 2004- 2015” wyznaczającej m.in. podstawowe priorytety strategiczne dla gminy, których realizacja przyczyni się do poprawy życia mieszkańców przy jednoczesnym stosowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.

Niniejszy Program stanowi aktualizację „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki” (Program I) opracowanego w 2004 roku.

2.1 Uwarunkowania wynikające z polityki ekologicznej państwa

Gminy Program Ochrony Środowiska organ wykonawczy gminy opracowuje w celu realizacji polityki ekologicznej państwa. Aktualnym dokumentem wyznaczającym politykę ekologiczną Rzeczypospolitej Polskiej jest „**Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016**”. Podstawowym celem polityki ekologicznej państwa jest zasada zrównoważonego rozwoju, która polega na zachowaniu równowagi pomiędzy aspektami gospodarczego i społecznego rozwoju kraju a wymogami ochrony środowiska. **Zgodnie z dokumentem „Polityka ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”** osiągnięcie wyżej postawionego celu uzależnione jest od zmiany modelu produkcji i konsumpcji, zmniejszenia materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności gospodarki, zastosowania najlepszych dostępnych technik i dobrych praktyk gospodarowania. Aby cele polityki ekologicznej państwa mogły być realizowane konieczne jest wprowadzenie do polityk sektorowych aspektów ekologicznych we wszystkich dziedzinach gospodarowania, jak również do strategii i programów rozwoju na szczeblu powiatowym i gminnym.

Opracowany na szczeblu gminnym program ochrony środowiska powinien oprócz zasady zrównoważonego rozwoju odzwierciedlać zasady, które leżą u podstaw polityki ekologicznej państwa i Unii Europejskiej. Do zasad tych należą:

- **Zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego;**
- **Zasada przezorności** nakazująca rozwiązywanie problemów natury ekologicznej w przypadku zaistnienia takiego prawdopodobieństwa;

- **Zasada uspołeczniania polityki ekologicznej** nakazująca stworzenie warunków do udziału obywateli w procesie kształtowania modelu zrównoważonego rozwoju;
- **Zasada „zanieczyszczający płaci”**, która nakłada bezwzględną odpowiedzialność, również materialną, za skutki zanieczyszczenia i stwarzania innych zagrożeń dla środowiska na ich sprawcę;
- **Zasada prewencji** zakładająca, że przeciwdziałanie negatywnym skutkom dla środowiska naturalnego musi być podejmowane na etapie planowania przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na środowisko;
- **Zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej** podczas wyboru planowanych do realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska.

Realizacja polityki ekologicznej państwa wiąże się przede wszystkim z respektowaniem **zasady zrównoważonego rozwoju** oraz stosowaniem **dobrych praktyk gospodarowania** w strategiach i politykach sektorowych: w energetyce, przemyśle, transporcie, gospodarce komunalnej, budownictwie, rolnictwie, leśnictwie i turystyce.

„Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016” stanowi aktualizację „Polityki ekologicznej Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010” i odnosi jej cele i niezbędne działania do aktualnej sytuacji społeczno – gospodarczej oraz aktualnego stanu środowiska.

Planowane działania w temacie ochrony środowiska w Polsce wpisują się w główne priorytety w skali Unii Europejskiej i cele Wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego. Do najważniejszych wyzwań wspólnotowej polityki ekologicznej państwa zalicza się:

- 1.1 Działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju,
- 1.2 Przystosowanie do zmian klimatu,
- 1.3 Ochrona różnorodności biologicznej.

Polityka ekologiczna państwa jako wstępną strategię wskazuje następujące tematy:

- ochrona bioróżnorodności,
- renaturyzacja i udraźnianie rzek.

Do najważniejszych priorytetów w zakresie ochrony lasów należą:

- przestawienie gospodarki leśnej z dominacji celów gospodarczych na wielofunkcyjność, zgodne z zasadami trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- zwiększenie lesistości do 30% powierzchni kraju w 2020 r. oraz zalesienie bądź zadrzewienie tzw. korytarzy ekologicznych, łączących poszczególne 3kompleksy leśne.

Do najważniejszych priorytetów w zakresie ochrony powierzchni ziemi należą:

- ochrona przed erozją przez zakrzewianie śródpolne i wzdłuż cieków wodnych;
- stosowanie dobrych praktyk rolnych;
- rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych przyrodniczo przez przywracanie im wartości przyrodniczej lub użytkowej.

Do najważniejszych priorytetów w zakresie ochrony wód należą:

- racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi;
- prowadzenie akcji wśród społeczeństwa w zakresie konieczności oszczędzania wody pitnej.

Do najważniejszego priorytetu w zakresie ochrony przeciwpowodziowej należy:

- opracowanie oceny ryzyka powodziowego dla obszaru całego kraju oraz sporządzenie na jej podstawie map zagrożenia i map ryzyka powodziowego do końca 2013 r.

Do najważniejszych priorytetów z zakresu ochrony wód przed zanieczyszczeniami należą:

- wyposażanie wszystkich większych miejscowości w nowoczesne, wysokosprawne oczyszczalnie ścieków, współpracujące z szeroko rozbudowanymi sieciami kanalizacyjnymi do 2015 r.;
- ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed nadmierną i nieuzasadnioną ich eksploatacją oraz przed zanieczyszczeniami z powierzchni terenu.

Do najważniejszych priorytetów w zakresie geologii należą:

- intensyfikacja poszukiwań ropy i gazu ziemnego, lepsze rozpoznanie wód termalnych;
- zbilansowanie możliwości sekwestracji dwutlenku węgla pod ziemią;
- monitorowanie geozagrożeń;
- ocena możliwości prośrodowiskowego wykorzystania struktur geologicznych;
- promocja i ochrona dziedzictwa geologicznego.

Do najważniejszych priorytetów w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami należą:

- dalsza redukcja emisji gazów i pyłów do atmosfery głównie emisji SO_2 , NO_x , NH_3 i lotnych związków organicznych do 2010 rok;
- znaczna redukcja emisji drobnych pyłów o granulacji poniżej $2,5 \mu\text{m}$ oraz opracowanie programów naprawczych dla 161 stref na terenie kraju;
- redukcja emisji dwutlenku węgla o 20 % do 2020 roku;
- wzrost udziału odnawialnych źródeł w produkcji energii do co najmniej 20 % w 2020 roku;
- wprowadzenie oszczędności energii w przemyśle, transporcie i sektorze mieszkaniowym;
- modernizacja przemysłu energetycznego.

Do najważniejszych priorytetów w zakresie gospodarki odpadami należą:

- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie preselekcji odpadów komunalnych; promocja oraz finansowe wsparcie ich odzysku;
- budowa instalacji do termicznego przekształcania odpadów.

Do najważniejszych priorytetów w zakresie ochrony przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym oraz promieniowaniem jonizujących należy:

- sporządzenie planów ochrony przed hałasem w oparciu o mapy akustyczne w pierwszej kolejności dla dużych miast powyżej 250 tys. mieszkańców;
- rozwinięcie monitoringu hałasu oraz monitoringu pól elektromagnetycznych;
- budowa laboratoriów referencyjnych w zakresie pomiaru pól elektromagnetycznych;
- prowadzenie rozbudowanego systemu nadzoru nad źródłami i odpadami promieniotwórczymi.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki uwzględnia podstawowe założenia polityki ekologicznej państwa zarówno w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobami przyrody jak i zrównoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii oraz poprawy jakości powietrza środowiska, bezpieczeństwa ekologicznego i ochrony klimatu. Poniżej zestawiono priorytety polityki ekologicznej państwa i realizujące je zadania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Woźniki.

Priorytety polityki ekologicznej państwa*	Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki
Ochrona lasów	
Przestawienie gospodarki leśnej z dominacji celów gospodarczych na wielofunkcyjność, zgodne z zasadami trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.	Wykorzystanie obszarów i obiektów cennych przyrodniczo do rozwoju funkcji turystyczno- rekreacyjnych gminy w tym agroturystyki i ekoturystyki min poprzez tworzenie ścieżek pieszo- rowerowych.
Zwiększenie lesistości do 30% powierzchni kraju w 2020 r. Oraz zalesienie bądź zadrzewienie tzw. korytarzy ekologicznych, łączących poszczególne kompleksy leśne.	Realizacja programu zwiększania lesistości. Tworzenie ciągów zieleni przyulicznej, przeciwwietrznych tzw. „zielonych ekranów”, towarzyszących głównym ciągom komunikacyjnym. Stała współpraca z nadleśnictwem. Ustalanie przeznaczenia gruntów do zalesienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
Ochrona powierzchni ziemi	
Ochrona przed erozją przez zakrzewianie śródpolne i wzdłuż cieków wodnych.	Ochrona terenów źródłkowych rzeki Liswarty.
Stosowanie dobrych praktyk rolnych.	Rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych.

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2019”

Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych przyrodniczo przez przywracanie im wartości przyrodniczej lub użytkowej.	Przeprowadzanie rekultywacji na terenach poeksploatacyjnych oraz niekorzystnie przekształconych poprzez przywrócenie gruntom wartości użytkowych lub przyrodniczych.
Intensyfikacja poszukiwań ropy i gazu ziemnego, lepsze rozpoznanie wód termalnych.	- nie dotyczy
Zbilansowanie możliwości sekwestracji dwutlenku węgla pod ziemią.	- nie dotyczy
Monitorowanie geozagrożeń.	- nie dotyczy
Ocena możliwości próśrodkowiskowe go wykorzystania struktur geologicznych.	- nie dotyczy
Promocja i ochrona dziedzictwa geologicznego.	Zapobieganie degradacji i dewastacji gruntów rolnych poprzez właściwe ich wykorzystanie w kierunku rolnym przy uwzględnieniu klas bonitacji. Rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych. Promocja rolnictwa ekologicznego i rolnictwa integrowanego. Prowadzenie monitoringu gleb na terenie gminy.
Ochrona zasobów wód	
Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi.	Poprawa ściągalności opłat za odprowadzanie ścieków i skuteczna egzekucja należności. Minimalizacja wykorzystania wód podziemnych dobrej jakości dla potrzeb przemysłowych. Przestrzeganie zasad poboru wód podziemnych zgodnie z ustalonymi zasobami dyspozycyjnymi w celu ochrony wód podziemnych. Inwentaryzacja studni kopanych na terenie gminy. Wprowadzenie skutecznego monitoringu sieci wodociągowej pod względem racjonalnego wykorzystania. Wymiana wodomierzy. Wymiana, konserwacje oraz wymiana nieszczelnych hydrantów w ramach remontów sieci wodociągowej. Wymiana i remonty przyłączy wodociągowych. Zmniejszenie strat wody oraz kosztów eksploatacji poprzez wymianę wodociągu Woźniki i Lubsza.
Prowadzenie akcji wśród społeczeństwa w zakresie konieczności oszczędzania wody pitnej.	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody poprzez działania edukacyjno-promocyjne (akcje, kampanie skierowane do wszystkich grup społecznych.)

Ochrona przeciwpowodziowa	
Opracowanie oceny ryzyka powodziowego dla obszaru całego kraju oraz sporządzenie na jej podstawie map zagrożenia i map ryzyka powodziowego do końca 2013 r.	Nie dotyczy
Ochrona wód przed zanieczyszczeniami	
Wypożyczenie wszystkich większych miejscowości w nowoczesne, wysokosprawne oczyszczalnie ścieków, współpracujące z szeroko rozbudowanymi sieciami kanalizacyjnymi do 2015 r.	Realizacja oczyszczalni przydomowych w miejscach gdzie plan zagospodarowania przestrzennego nie przewiduje przeprowadzenia kanalizacji sanitarnej. Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Psarach II etap. Budowa oczyszczalni ścieków w Kamienicy. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Woźnikach-Ligocie Woźnickiej IV etap. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Piasku. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Lubszy. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Kamienicy i Kamieńskich Młynach. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Dyrdach i Sośnicy. Budowa kanalizacji sanitarnej w Woźnikach ul. Koziegłowska .ul Tarnogórska Rynek oraz przyłączy kanalizacji sanitarnej w Woźnikach. Przedłużenie kanalizacji sanitarnej w Babienicy ul. Wolności oraz budowa przykanalików w Babienicy. Budowa sieci kanalizacji deszczowej .
Ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed nadmierną i nieuzasadnioną ich eksploatacją oraz przed zanieczyszczeniami z powierzchni terenu.	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Psarach II etap. Budowa oczyszczalni ścieków w Kamienicy. Realizacja oczyszczalni przydomowych w miejscach gdzie plan zagospodarowania przestrzennego nie przewiduje przeprowadzenia kanalizacji sanitarnej. Kontrola ilości i jakości ścieków odprowadzanych do kanalizacji. Minimalizacja wykorzystania wód podziemnych dobrej jakości dla potrzeb przemysłowych. Przestrzeganie zasad poboru wód podziemnych zgodnie z ustalonymi zasobami dyspozycyjnymi w celu ochrony wód podziemnych. Inwentaryzacja studni kopanych na terenie gminy.
Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami	
Dalsza redukcja emisji gazów i pyłów do atmosfery głównie emisji SO ₂ , NO _x , NH ₃ i lotnych związków organicznych do 2010 rok.	Montaż kolektorów słonecznych w zabudowie jednorodzinnej. Budowa elektrowni wiatrowych na terenie gminy. Termomodernizacja budynku ośrodka zdrowia w Woźnikach. Termomodernizacja budynku szkoły podstawowej w Lubszy. Opracowanie Programu Ograniczenia Niskiej Emisji oraz jego realizacja. Opracowanie planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z uwzględnieniem racjonalizacji zużycia energii i promowania rozwiązań zmniejszających zużycie energii na terenie gminy. Budowa sieci gazowej na terenie gminy. Realizacja PONE na terenie miasta i gminy poprzez stworzenie systemu zachęt do wymiany systemów grzewczych do uzyskania efektu ekologicznego.
Znaczna redukcja emisji drobnych pyłów o granulacji poniżej 2,5 µm	Montaż kolektorów słonecznych w zabudowie jednorodzinnej. Budowa elektrowni wiatrowych na terenie gminy. Termomodernizacja budynku ośrodka zdrowia w Woźnikach. Termomodernizacja budynku szkoły podstawowej w Lubszy.

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2019”

oraz opracowanie programów naprawczych dla 161 stref na terenie kraju.	Opracowanie Programu Ograniczenia Niskiej Emisji oraz jego realizacja. Opracowanie planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z uwzględnieniem racjonalizacji zużycia energii i promowania rozwiązań zmniejszających zużycie energii na terenie gminy.
Redukcja emisji dwutlenku węgla o 20 % do 2020 roku.	Montaż kolektorów słonecznych w zabudowie jednorodzinnej. Budowa elektrowni wiatrowych na terenie gminy. Termomodernizacja budynku ośrodka zdrowia w Woźnikach. Termomodernizacja budynku szkoły podstawowej w Lubszy. Opracowanie Programu Ograniczenia Niskiej Emisji oraz jego realizacja. Opracowanie planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z uwzględnieniem racjonalizacji zużycia energii i promowania rozwiązań zmniejszających zużycie energii na terenie gminy.
Wzrost udziału odnawialnych źródeł w produkcji energii do co najmniej 20 % w 2020 roku.	Montaż kolektorów słonecznych w zabudowie jednorodzinnej. Budowa elektrowni wiatrowych na terenie gminy.
Wprowadzenie oszczędności energii w przemyśle, transporcie i sektorze mieszkaniowym.	Realizacja PONE na terenie miasta i gminy poprzez stworzenie systemu zachęt do wymiany systemów grzewczych do uzyskania efektu ekologicznego. Opracowanie Programu Ograniczenia Niskiej Emisji oraz jego realizacja. Poprawa stanu dróg na terenie gminy. Tworzenie systemu tras rowerowych wzdłuż dróg wojewódzkich i powiatowych. Rozwój komunikacji zbiorowej opartej na nowoczesnym taborze i ekologicznych paliwach albo spełniający normę emisji spalin EUROS.
Modernizacja przemysłu energetycznego.	- Nie dotyczy
Gospodarka odpadami	
Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie preselekcji odpadów komunalnych. Promocja oraz finansowe wsparcie ich odzysku.	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnego gospodarowania odpadami wśród mieszkańców gminy.
Budowa instalacji do termicznego przekształcania odpadów.	-
Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym oraz promieniowaniem jonizującym	
Sporządzenie planów ochrony przed hałasem w oparciu o mapy akustyczne w pierwszej kolejności dla dużych miast	- Nie dotyczy

powyżej 250 tys. mieszkańców.	
Rozwinięcie monitoringu hałasu oraz monitoringu pól elektromagnetycznych.	Stworzenie systemu monitoringu środowiska gminy ze względu na szkodliwe oddziaływanie pól elektromagnetycznych. Prowadzenie okresowych badań, w celu rozeznania aktualnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko. Monitorowanie poziomu hałasu w jednostkach gospodarczych.
Budowa laboratoriów referencyjnych w zakresie pomiaru pól elektromagnetycznych.	- Nie dotyczy
Prowadzenie rozbudowanego systemu nadzoru nad źródłami i odpadami promieniotwórczymi.	- Nie dotyczy

*w oparciu o dokument Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

2.2 Uwarunkowania wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018

W Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego ujęto uwarunkowania wynikające z polityki ekologicznej państwa oraz kluczowych dokumentów strategicznych krajowych i wojewódzkich. Do najważniejszych należą:

- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 (PEP),
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010 (KPGO),
- Krajowy Program Oczyszczania Kraju z Azbestu (POKA),
- Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK),
- Program wodno-środowiskowy kraju (projekt),
- Narodowa Strategia Gospodarowania Wodami 2030 (projekt),
- Projekty Planów Gospodarowania Wodami dla obszaru dorzecza Odry i Wisły Projekt, Programu działań przeciwpowodziowych w dorzeczu Odry oraz Projekt Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły,
- Program dla Odry – 2006,
- Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku,
- Program Rządowy dla Terenów Poprzemysłowych 2004,
- Program Ochrony Powietrza dla stref województwa śląskiego (projekt),
- Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego,

- Aktualizacja planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego (APGO WŚ),
- Wojewódzki Program Przekształceń Terenów Poprzemysłowych i Zdegradowanych wraz z Koncepcją rozbudowy narzędzi informatycznych (WPPTPiZ),
- Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego na lata 2011-2030(projekt),
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”,
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego na lata 2009 – 2013.

Celem nadrzędnym Programu jest:

„Rozwój gospodarczy przy zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego województwa”

Ponadto Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego określa cele i kierunki działań w zakresie poszczególnych komponentów środowiska, które uwzględniono w programie ochrony środowiska dla gminy Woźniki, odpowiednio modyfikując w zależności od potrzeb mieszkańców i aktualnego stanu środowiska naturalnego.

(P)powietrze atmosferyczne

Cel długoterminowy do roku 2018:

Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł.

Cele krótkoterminowe do roku 2013:

- P 1. Stworzenie, przyjęcie i realizacja Programów służących ochronie powietrza oraz ich aktualizacja, a także koordynowanie ich skuteczności.
- P 2. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.
- P 3. Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- P 4. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza.

(W) Zasoby wodne

Cel długoterminowy do roku 2018:

Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania.

Cele krótkoterminowe do roku 2013:

- W 1. Stworzenie zintegrowanego systemu zarządzania gospodarką wodną na obszarze województwa śląskiego.

- W 2. Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej oraz ochrona jej ujęć.
- W 3. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.
- W 4. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi.
- W 5. Zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie skutkom wozbrań powodziowych.
- W 6. Odtworzenie ciągłości ekologicznej rzek, ochrona naturalnych dolin rzecznych oraz renaturalizacja rzek.

(GO) Gospodarka Odpadami

Cel długoterminowy do roku 2018

Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost wtórnego wykorzystania i ograniczenie składowania pozostałych odpadów.

Cele krótkoterminowe do roku 2013

GO.1 Wzmocnienie zarządzania, monitoringu i optymalizacja systemu gospodarki odpadami.

GO.2 Wdrożenie właściwego systemu gospodarki odpadami w województwie śląskim opartego na regionalnym systemie gospodarowania odpadami komunalnym proponowanym w APGO.

WŚ

O.3 Minimalizacja wytworzonych odpadów oraz sukcesywne zwiększanie udziału odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne poddawanych procesom odzysku i unieszkodliwiania poza składowaniem.

(OP) Ochrona przyrody

Cel długoterminowy do roku 2018

Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) oraz georóżnorodności.

Cele krótkoterminowe do roku 2013

OP. 1 Poglębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa.

OP. 2 Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody.

OP. 3 Zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk.

(TP) Tereny przemysłowe

Cel długoterminowy do roku 2018

Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno - ekonomicznymi.

Cel krótkoterminowy do roku 2013

TP 1. Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych.

(H) Hałas

Cel długoterminowy do roku 2018

Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców województwa śląskiego i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów.

Cele krótkoterminowe do roku 2013

H 1. Monitoring narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas.

H 2. Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców.

(PR) Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące

Cel długoterminowy do roku 2018

Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Cel krótkoterminowy do roku 2013

PR 1. Minimalizacja emisji promieniowania niejonizującego do środowiska.

(PPAP) Zapobieganie powstawaniu poważnych awarii przemysłowych.

Cel długoterminowy do roku 2018

Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Cele krótkoterminowe do roku 2013

PPAP 1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.

PPAP.2 Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych.

PPAP. 3 Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych.

(ZN) Zasoby Naturalne

Cel długoterminowy do roku 2018

Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi.

Cele krótkoterminowe do roku 2013

ZN.1 Sporządzenie i ciągła aktualizacja bilansu popyt-podaż surowców naturalnych województwa śląskiego.

ZN.2 Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona przed zainwestowaniem uniemożliwiającym ich eksploatację .

ZN.3 Opracowanie zasad polityki koncesyjnej w granicach zaprojektowanego zbiornika wodnego Racibórz.

(GL) Gleby użytkowane rolniczo

Cel długoterminowy do roku 2018

Racjonalne wykorzystywanie zasobów glebowych

Cele krótkoterminowe do roku 2013

GL.1 Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych.

GL 2. Ochrona gleb przed erozją wodną i wietrzną.

GL 3. Przeciwdziałanie degradacji gleb przez czynniki antropogeniczne.

2.3 Wytyczne wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego

W Programie Ochrony Środowiska Powiatu Lublinieckiego na lata 2004-2015 zamieszczono wytyczne do sporządzenia programów ochrony środowiska w gminach powiatu lublinieckiego. Ze względu na fakt, iż Starostwo Powiatowe nie posiada aktualizacji tego programu w niniejszym dokumencie odniesiono się do wytycznych zamieszczonych w programie z 2003 roku. Poniżej w tabeli zestawiono wytyczne do sporządzenia programu ochrony środowiska dla gminy Woźniki.

Tabela 4. Wytyczne do sporządzenia programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki zdefiniowane w programie ochrony środowiska dla powiatu lublinieckiego.

Gmina: Woźniki	
ZAGADNIENIE	GLÓWNE DZIAŁANIA
Cel długoterminowy do 2015 r - Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych i ich ochrona oraz ochrona wód podziemnych	
Poprawa jakości wód powierzchniowych	Rozbudowa sieci sanitarnej na terenie śródmieścia miasta Woźniki a w dalszej perspektywie całości miasta i wsi Ligota Woźnicka. Rozbudowa nowej oczyszczalni ścieków do 650 m ³ /d, budowa oczyszczalni zbiorczej o wydajności 500 m ³ /d na granicy Psar i Piasku, oraz oczyszczalni zbiorczej 200 m ³ /d w rejonie miejscowości Pakuły. Budowa oczyszczalni indywidualnych – zagrodowych. Rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej na terenach o dużym zagęszczeniu zabudowy, małych działkach. Zachowanie rowów melioracyjnych odprowadzających wody deszczowej. Wspieranie działań mających na celu ograniczenie ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do wód w wyniku działalności rolniczej.
Ochrona ujęć wody pitnej	Przestrzeganie ograniczeń przy użytkowaniu terenów w obrębie utworzonych stref ochronnych ujęć wody. Eliminowanie zagrożeń dla GZWP wynikających z niewłaściwej gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami.
Racjonalizacja wykorzystania wód podziemnych	Minimalizacja wykorzystania wód podziemnych dobrej jakości dla potrzeb przemysłowych. Rozbudowa sieci wodociągowej do Sułowa i poprzez tereny leśniskowe spięcie sieci w Śliwie. Uzbrojenie w sieć wodociągową zabudowy rozproszonej oraz nowe tereny zabudowy. Wprowadzenie skutecznego monitoringu sieci wodociągowej pod względem wykorzystania. Przestrzeganie zasad poboru wód podziemnych zgodnie z ustalonymi zasobami dyspozycyjnymi.

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2019”

Wdrażanie programów ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania suszy	Odbudowanie stawów lub jednego zbiornika wodnego w celu zmniejszenia i wyrównania ewentualnej fali powodziowej w dolnym biegu potoku Ligockiego. Właściwa konserwacja istniejących urządzeń melioracyjnych w celu przeciwdziałania ich postępującemu niszczeniu. Utrzymanie w czystości koryta rzeki Łana i zlikwidowanie w jej dnie kamiennych nanosów pod mostami w mieście Woźniki w celu obniżenia skutków powodzi. Egzekwowanie prowadzenia właściwego zarządzania gospodarką wodną na zbiornikach w okresie zagrożenia powodziowego. Nie dopuszczenie do wyznaczania nowych terenów pod zabudowę w sferach bezpośredniego zagrożenia powodziowego.
Cel długoterminowy do 2015 r - Poprawienie jakości powietrza atmosferycznego	
Ograniczenie niskiej emisji z procesów spalania paliw i emisji komunikacyjnej	Propagowanie i wdrażanie alternatywnych źródeł energii. Wprowadzenie systemów grzewczych energooszczędnych i niskoemisyjnych. Wprowadzenie działań mających na celu upłynnienie ruchu na drodze wojewódzkiej nr 789 przez budowę obwodnicy północnej miasta Woźniki. Termomodernizacja budynków. Tworzenie systemu tras rowerowych wzdłuż dróg wojewódzkich i powiatowych. Propagowanie wykorzystania ekologicznych paliw.
Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego z zakładów przemysłowych i ciepłowniczych	Wprowadzenie w przedsiębiorstwach nowoczesnych technologii ograniczających emisje zanieczyszczeń do powietrza. Instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powstających w procesie spalania paliw. Modernizacja przestarzałych systemów ciepłowniczych powodujących duże zużycie surowców energetycznych.
Cel długoterminowy do 2015 r – Zachowanie i wzbogacenie zasobów przyrodniczych i krajobrazowych	
Ochrona i zrównoważony rozwój zasobów przyrody i jej składników	Stosowanie ograniczeń i wymogów wynikających z istnienia Parku Krajobrazowego Górnej Liswarty wraz z Otuliną. Zgodnie z prawem wodnym objęcie ochroną prawną terenów dotychczas jej pozbawionych. Objęcie ochroną obszarów o walorach przyrodniczych wymagających ochrony: Torfowisko: „Woźnickie Bagno”, polana śródleśna o nazwie „Pełnikowa łąka pod Lubszą”, „Dolina Małej Panwi”. Utrzymanie istniejących pomników przyrody objętych ochroną. Zachowanie naturalnego różnicowania występujących ekosystemów łąkowych, śródpolnych, wodnych, bagiennych i leśnych. Rozwój sieci przyrodniczych ścieżek dydaktycznych oraz organizowanie ruchu turystycznego. Wyznaczenie do zalesienia kompleksów słabych gruntów w północnych i wschodnich rejonach gminy. Realizacja „Programu zwiększania lesistości kraju”.
Cel długoterminowy do 2015 r - Racjonalne gospodarowanie komponentami litosfery przy minimalizacji antropogenicznych przeobrażeń i degradacji oraz zachowaniu wartości przyrodniczych	
Ochrona powierzchni ziemi i zasobów surowcowych	Przeprowadzanie rekultywacji na terenach poeksploatacyjnych oraz niekorzystnie przekształconych poprzez przywrócenie gruntom wartości użytkowych lub przyrodniczych. Zapobieganie degradacji i dewastacji gruntów rolnych poprzez właściwe ich wykorzystanie w kierunku rolnym przy uwzględnieniu klas bonitacji. Wdrażanie działań zmierzających do ochrony gleb przed erozją poprzez ich właściwe użytkowanie. Przedsięwzięcie działań prowadzących do kompleksowego wykorzystania eksploatowanych złóż w tym kopalin towarzyszących.
Cel długoterminowy do 2015 r – Minimalizacja wpływu hałasu na środowisko	
Podejmowanie działań w celu eliminacji uciążliwego hałasu	Wyprowadzenie transportu tranzytowego poza tereny miast. Ograniczenie hałasu poprzez zastosowanie wzdłuż dróg uciążliwych ekranów przeciwaustycznych oraz pasów zieleni. Uwzględnianie na etapach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wpływu lokalizacji przedsięwzięć uciążliwych dla środowiska. Monitorowanie poziomu hałasu w jednostkach gospodarczych.

Cel długoterminowy do 2015 r - Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów, w tym zwiększenie ich odzysku oraz unieszkodliwianie pozostałych	
Cel długoterminowy do 2015 r - Monitoring opłat za korzystanie ze środowiska	
Wdrażanie systemu REMAS	Wdrożenie oprogramowania zapewniającego szybki dostęp do publicznie dostępnych rejestrów decyzji i pozwoleń. Zbudowanie systemu wymiany informacji na linii Urząd Marszałkowski – powiat – gmina. Aktualizacja bazy danych podmiotów i osób fizycznych zobowiązanych do ponoszenia opłat za korzystanie ze środowiska. Wdrożenie systemu monitorowania założonych do realizacji celów i zadań uszczegółowionych w Programie Ochrony Środowiska.
Cel długoterminowy do 2015 r - Zintensyfikowanie edukacji ekologicznej oraz wzrost świadomości społeczeństwa w tematyce ochrony środowiska	
Wdrożenie systemu informowania społeczeństwa w zakresie tematyki ochrony środowiska	– Szkolenie nauczycieli szkół wszystkich szczebli w zakresie metodyki i realizacji edukacji ekologicznej; – Organizowanie szkoleń dla pracowników administracji samorządowej, przedsiębiorstw; – Organizowanie kampanii edukacyjnej dla społeczeństwa (broszury informacyjne, ulotki, sympozja, prelekcje); – Pilotowanie programów informujących rolników o zasadach prowadzenia rolnictwa ekologicznego i gospodarstw agroturystycznych; – Wspieranie rozwoju edukacji ekologicznej poprzez popularyzowanie konkursów o tematyce ekologicznej;

2.4 Uwarunkowania wynikające ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Woźniki

Głównym celem strategicznym rozwoju gminy Woźniki do 2015 roku jest:

„Stworzenie warunków bytowych i podniesienie poziomu jakości życia mieszkańców”.

Realizacja tak postawionego celu możliwa jest poprzez realizację następujących celów składowych:

- Rozwinięta infrastruktura i sieć drogowa w oparciu o planowaną autostradę i węzeł komunikacyjny;
- Rozwinięta przedsiębiorczość i małe bezrobocie;
- Nowoczesne rolnictwo dostosowane do wymogów unijnych;
- Rozwinięta sieć usługowa i obsługi rolnictwa;
- Rozwinięta edukacja;
- Zachowane walory środowiska naturalnego i kulturowego;
- Rozwinięte funkcje rekreacyjno –wypoczynkowe;

W zakresie ochrony środowiska Strategia Rozwoju Przestrzennego do 2015 roku zakłada:

1. Budowę oczyszczalni i sieci kanalizacji sanitarnej, rozbudowę sieci kanalizacji deszczowej i uzupełnienie sieci wodociągowej, a w dalszym etapie budowę sieci gazowej:
 - Rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w Woźnikach.

- Budowę oczyszczalni ścieków w Piasku - Psarach z siecią kanalizacyjną obsługującą także Babienicę i Lubsze.
 - Rozbudowę oczyszczalni ścieków w Woźnikach (II etap) z rozbudową sieci kanalizacyjnej obejmującą w Woźnikach także Ligotę Woźnicką.
 - Budowę oczyszczalni indywidualnych – zagrodowych z uwagi na rozproszenie zabudowy i koszty.
 - Uzupełnienie sieci kanalizacji deszczowej na terenach zabudowanych.
 - Doprowadzenie sieci wodociągowej do Sulowa i nowej zabudowy.
- 2. Zabezpieczenie możliwości upłynnienia ruchu przelotowego związanego z planowaną autostradą i modernizacją dróg lokalnych.**
- Zabezpieczenie terenu pod planowaną autostradę A1.
 - Upłynnienie ruchu na drodze wojewódzkiej Nr 789 przez budowę obwodnicy północnej miasta Woźniki od skrzyżowania ul. Koziegłowskiej z Młyńską do węzła 2 poziomowego na autostradzie i wzdłuż byłej linii kolejowej do Lubszy z obejściem po północnej stronie wsi Piasek.
 - Przebudowa ul. Ogrodowej i Krzyżowej jako obejście Rynku, centrum zabytkowej części miasta Woźniki
 - Sukcesywne odtworzenie i utwardzanie dróg i ulic lokalnych.
- 3. Preferowanie tworzenia gospodarstw większych, specjalistycznych i ekologicznych produkujących zdrową żywność w rejonach najmniejszych skażeń, poza zasięgiem wpływu głównych tras komunikacyjnych.**
- 4. Zharmonizowanie produkcji rolnej z ochroną środowiska przyrodniczego, przy zachowaniu walorów krajobrazowych i ochrony wartości kulturowych.**
- Wyznaczenie do zalesienia kompleksów słabych gruntów w północnych i wschodnich rejonach gminy.
 - Zminimalizowanie niekorzystnego wpływu na środowisko projektowanej autostrady przez wprowadzenie urozmaiconych krajobrazowo pasów ochronnych.
 - Objęcie polityką ochronną wartościowych zespołów krajobrazowych użytków ekologicznych i pomników przyrody, zabytków, starych zespołów zabudowy i stref archeologicznych.
- 5. Rozwój bazy turystycznej – wypoczynkowej – zabudowy letniskowej i agroturystyki.**
- Poszerzenie terenów zabudowy letniskowej w Niwach i Śliwie.
 - Propagowanie i wspieranie wszelkich form wypoczynku w sezonie letnim takich jak: obozy, kolonie, wczasy pod gruszą.
 - Propagowanie i wspieranie agroturystyki.

2.5 Uwarunkowania wynikające ze strategii rozwoju gminy Woźniki

Strategia rozwoju gminy Woźniki wyznacza III inicjatywy Strategiczne:

INICJATYWA I

Wewnętrzna mobilizacja oparta o potencjał kulturowy, przyrodniczy, społeczny i gospodarczy prowadząca do wzrostu konkurencyjności gospodarczej i turystycznej gminy.

INICJATYWA II

Osiąganie korzyści płynących z integracji europejskiej i położenia gminy w pobliżu istniejących i planowanych sieci komunikacyjnych i międzynarodowego lotniska oraz dobrego położenia gminy z uwagi na przebiegające trasy pielgrzymkowe i bliskie sąsiedztwo centrum pielgrzymkowego Częstochowy.

INICJATYWA III

Promowanie postaw przedsiębiorczości i aktywności mieszkańców w celu przyspieszenia rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, restrukturyzacji rozdrobnionego rolnictwa oraz złagodzenia negatywnych skutków społecznych transformacji – bezrobocia, wykluczenia społecznego.

Do celów Generalnych Strategii należy:

1. Poprawa jakości życia mieszkańców
2. Wzrost potencjału kulturalnego, ekonomicznego – przedsiębiorczości, oraz wykorzystanie walorów turystycznych.

Wśród celów i kierunków działań gminy są dwa związane z ochroną środowiska, które uwzględniono w niniejszym Programie:

1. Rozbudowa oraz unowocześnienie systemu transportowego i komunikacyjnego

C1. Usprawnienie powiązań dla ruchu tranzytowego w tym budowa obwodnic.

C2. Poprawa stanu technicznego istniejącej sieci dróg.

C3. Rozbudowa sieci dróg i rozwiązań komunikacyjnych w tym min :

- budowa nowych odcinków dróg uzupełniających istniejącą sieć,
- budowa bezpiecznych skrzyżowań na istniejącej sieci dróg ,
- wprowadzenie rozwiązania drogowego dla zjazdu z autostrady Północ- Południe z ominięciem centrum miasta.

C4. Rozbudowa sieci chodników i ciągów rowerowo-piesznych wzdłuż istniejących dróg.

C5. Poprawa stanu bezpieczeństwa na drogach.

C6. Uzupełnienie istniejącej i budowa nowych odcinków sieci kanalizacji deszczowej.

2. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego w tym zwiększania atrakcyjności terenu:

E1. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gminy w tym:

- wspieranie rozbudowy infrastruktury turystycznej,
- promocja turystyczna Gminy w kraju i zagranicą,
- tworzenie centrów sportowo – rekreacyjnych,
- wspieranie rozwoju agroturystyki.

E2. Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w kulturze w tym:

- poprawienie stanu bazy materialnej Bibliotek i Domu Kultury.
- dbałość o kulturę regionalną gminy.

3 Stan zanieczyszczenia środowiska

Informacje na temat stanu środowiska naturalnego na terenie gminy pochodzą głównie z dokumentacji uzyskanych z Urzędu Miejskiego Woźniki, a w szczególności ze Strategii Rozwoju Gminy Woźniki na lata 2004 -2015, oraz danych zamieszczonych na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach⁴.

3.1 Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

■ Na terenie gminy Woźniki nie pracują stacje pomiarowe w ramach monitoringu jakości powietrza. Stan jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy został określony w oparciu o wyniki pomiarów stacji zlokalizowanych najbliżej Miasta Woźniki pracujących w ramach Śląskiego Monitoringu Powietrza.

System oceny jakości powietrza funkcjonujący w ramach Śląskiego Monitoringu Powietrza jest zgodny z przepisami prawa obowiązującymi w Unii Europejskiej, w tym wypełnia wymagania Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z maja 2008 roku w sprawie Jakości Powietrza i Czystego Powietrza dla Europy, ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz opiera się na przepisach wykonawczych do przedmiotowej ustawy. Przytoczone przy wynikach badań poziomy stężenie zanieczyszczeń wynikają z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

W niniejszym opracowaniu przytoczono wyniki pomiarów stężeń zanieczyszczeń pochodzące z następujących stacji:

- Częstochowa, ul. Baczyńskiego 2 – pomiar automatyczny następujących zanieczyszczeń: SO₂, NO, NO₂, CO, O₂, O₃, No_x, pył PM₁₀.
- Częstochowa, ul. Armii Krajowej 3 – pomiar automatyczny następujących zanieczyszczeń: SO₂, NO, NO₂, CO, O₂, O₃, No_x, pył PM₁₀.
- Częstochowa, ul. Baczyńskiego 2 – pomiar manualny następujących zanieczyszczeń Pył PM₁₀, b-a-p, Pb w PM₁₀, Arsen w PM₁₀, Ni w PM₁₀,
- Częstochowa ul. Zana 6 - pomiar manualny następujących zanieczyszczeń Pył PM 2,5
- Lubliniec, ul. Piaskowa 56 - pomiar manualny następujących zanieczyszczeń Pył PM₁₀, b-a-p, Pb w PM₁₀, Arsen w PM₁₀, Ni w PM₁₀,
- Tarnowskie Góry, ul. Litewska – pomiar manualny następujących zanieczyszczeń: PM₁₀, PM 2,5, b-a-p, Ołów w PM₁₀, Arsen w PM₁₀, Ni w PM₁₀, Kadm w PM₁₀.
- Myszków, ul. Miedziana 3 – pomiar pasywny następujących zanieczyszczeń: pył PM₁₀, b-a-p.
- Częstochowa, ul. Armii Krajowej 3 - pomiar pasywny następujących zanieczyszczeń: b-a-p.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na terenie gminy są emitery zlokalizowane poza granicami gminy w Miasteczku Śląskim, Tarnowskich Górach, Kaletach oraz na terenie Górnośląskiego Okręgu

⁴<http://www.katowice.pios.gov.pl>

Przemysłowego. Lokalnie źródłem emisji gazowej i pyłowej są paleniska gospodarstw domowych i kotłowni zakładów produkcyjno-usługowych. Na terenie gminy stosowane jest ogrzewanie olejowe (mało ekonomiczne) oraz ogrzewanie groszkiem lub miałem w piecach ekologicznych. W ogromnej większości nadal jednak stosuje się ogrzewanie węglowe, a w niektórych rejonach, a terenach starszej części zabudowy wiejskiej stosowane są jeszcze piece kaflowe. Nadal mimo wzrastającej świadomości ekologicznej mieszkańców oraz sukcesywnego rozwoju zorganizowanego systemu gospodarowania odpadami zdarzają się procedury spalania odpadów w piecach do centralnego ogrzewania.

Poniżej zestawiono wyniki pomiarów prowadzonych w wyżej wymienionych stacjach pomiarowych w ramach Śląskiego monitoringu Powietrza:

Pomiar automatyczny

Tabela 5: Wyniki pomiarów automatycznych

Zanieczyszczenie	Jednostka	Poziom dopuszczalny	Stężenie średnioroczne w 2010 roku	
			Stacja: Częstochowa, ul. Baczyńskiego 2	Stacja: Częstochowa, ul. Armii Krajowej 3
SO ₂	µg/m ³	20	17,1 (przekroczenia w miesiącu I,II, XII)	21,2 (przekroczenia I,II,III,IX)
NO	µg/m ³		8	52,8 (przekroczenia I,II,III,IV)
NO ₂	µg/m ³	40	22,8 (przekroczenia w miesiącu II)	32,2
CO	mg/m ³		0,53	1,19
O ₂	µg/m ³		49,1	-
O ₃	µg/m ³		49,1	-
NO _x	µg/m ³	30	34,9 (przekroczenia I,II,III, X,XI,XII)	112,4 (przekroczenia cały rok)
Pył PM10	µg/m ³	40	34,7 (przekroczenia I,II,XII)	-

Pomiar manualny

Tabela 6: Wyniki pomiarów manualnych

Zanieczyszczenie	Jednostka	Stacja Częstochowa, ul. Baczyńskiego 2		Częstochowa, ul. Zana 6		Lubliniec, ul. Piaskowa 56		Myszków ul. Miedziana		Tarnowskie Góry, ul. Litewska	
		Wartość najniższa	Wartość najwyższa	Wartość najniższa	Wartość najwyższa	Wartość najniższa	Wartość najwyższa	Wartość najniższa	Wartość najwyższa	Wartość najniższa	Wartość najwyższa
Pył PM10	µg/m ³	5 (IX)	53 (X,XII)	-	-	15 (VIII)	144 (I)	15 (V)	192 (I)	5 (VIII)	93 (XII)
Pył PM _{2,5}	µg/m ³	-	-	5 (VIII)	151 (I)	-	-	-	-	-	-

				IX)							
b-a-p	ng/m ³	0,18 (VIII)	13 (XII)	-	-	0,29 (VII)	20 (I)	0,39 (VII)	39 (I)	0,3 (VII)	17 (I)
Pb w PM10	µg/m ³	0,01 (V,VI, VIII)	0,09 (III)	-	-	0,1 (VIII)	0,5 (I)	-	-	0,01 (V,VIII X,X)	0,12 (XI)
Ar w PM10	ng/m ³	1 (V,VI, VIII, IX)	26 (I)	-	-	1 (VI, VIII)	29 (I)	-	-	1 (V, VI, VIII)	19 (I)
Ni w PM10	ng/m ³	1 (VII,IX , XI, XII)	15 (II)	-	-	1 (VI,VII, VIII,IX)	7,3 (I,X)	-	-	1 (V- IX,XI,XI I)	15 (II)
Kd w PM10	ng/m ³	0,25 (V,VI, VII)	5 (I)	-	-	0,25 (V,VI,V II, VIII)	5,8 (II,III)	-	-	0,25 (V,VII,V III)	11 (I)

Pomiar pasywny

Tabela 7: Wyniki pomiarów pasywnych

Zanieczyszczenie	Jednostka	Stacja Częstochowa, ul. Armii Krajowej		Stacja Myszków, ul. Miedziana 3	
		Wartość najniższa	Wartość najwyższa	Wartość najniższa	Wartość najwyższa
benzen	µg/m ³	2,60 (VI)	16 (III)	2,24 (VI)	11,46 (XII)

Brak pomiarów stężeń zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery na terenie gminy Woźniki uniemożliwia przeprowadzenie szczegółowej analizy stanu powietrza atmosferycznego w gminie. Analizę stanu środowiska można przeprowadzić jedynie na podstawie wyników pomiarów pochodzących ze stacji w sąsiednich gminach.

W ramach Śląskiego Monitoringu Powietrza w 2010 roku pomiary automatyczne prowadzono jedynie w Częstochowie. Wyniki pomiarów wskazują na przekroczenia wartości średniorocznych dla NO_x dla obu stacji pomiarowych. Do przekroczenia wartości średniorocznej przyczyniły się przekroczenia zanotowane głównie w miesiącach zimowych (ogrzewanie, niekorzystne warunki atmosferyczne). W przypadku stacji przy ul. Armii Krajowej przekroczenia występowały również dla SO₂, do czego przyczyniły się również przekroczenia zanotowane w miesiącach zimowych.

Pomiar manualny pyłu i zawartości metali ciężkich w pyłe prowadzony był w stacjach w Częstochowie, Lublińcu, Myszkowie i Tarnowskich Górach. Najwyższe stężenia Pyłu PM₁₀ zanotowano na stacji w Myszkowie w miesiącu styczniu, natomiast najniższe w Częstochowie i Tarnowskich Górach. Natomiast we wszystkich stacjach najniższe wartości stężenia pyłu PM₁₀ odnotowano w miesiącach letnich a najwyższe w miesiącach zimowych. Podobny trend

obserwujemy w przypadku zawartości metali ciężkich w pyłe PM₁₀. Wyniki pomiarów zawartości metali ciężkich w pyłe PM₁₀ we wszystkich stacjach pomiarowych są zbliżone.

W ramach Śląskiego Monitoringu Powietrza prowadzony jest również pomiar pasywny benzenu na stacjach pomiarowych w Częstochowie i Myszkowie.

Wartości najniższe benzenu w obu stacjach przypadają na miesiące letnie a najwyższe na miesiące zimowe.

• Zgodnie z raportem o stanie środowiska na terenie województwa śląskiego w 2009 roku, gmina Woźniki należy do strefy częstochowsko – lublinieckiej.

W 2009 roku zanotowano spadek emisji dla poszczególnych zanieczyszczeń w stosunku do roku 2008 roku w całej strefie co obrazuje poniższa tabela:

Tabela 8: Zmiany w procentach emisji zanieczyszczeń w strefie częstochowsko - lublinieckiej w 2009 roku w porównaniu z 2008 rokiem

Nazwa strefy	Pył zawieszony	Dwutlenek siarki	Tlenki azotu	Tlenek węgla	Dwutlenek węgla
Strefa częstochowsko – lubliniecka	-19	-33	-53	-11	-22

Poniżej zestawiono wartości emisji głównych zanieczyszczeń dla strefy częstochowsko – lublinieckiej w 2009 roku.

Tabela 9: emisja zanieczyszczeń ze źródeł punktowych w 2009 roku (według GUS)

Nazwa strefy	Pył zawieszony [Mg/rok]	Dwutlenek siarki [Mg/rok]	Tlenki azotu [Mg/rok]	Tlenek węgla [Mg/rok]
Strefa częstochowsko – lubliniecka	310-380	800-1700	700-1000	500-1000

Strefa częstochowsko – lubliniecka została w 2009 roku zaliczona do:

- klasy A dla następujących zanieczyszczeń: dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, benzen, ołów, tlenek węgla, arsen, kadm, nikiel.
- Klasy C dla następujących zanieczyszczeń: PM₁₀, b-a-p, ozon

ze względu na ochronę zdrowia.

Strefa częstochowsko – lubliniecka została w 2009 roku zaliczona do:

- klasy A dla dwutlenku siarki i tlenków azotu
- klasy C dla ozonu

ze względu na ochronę roślin.

Źródła emisji zanieczyszczeń

Do podstawowych źródeł zanieczyszczeń powietrza zalicza się:

- przemysł i energetyka (emisja wysoka),
- gospodarka komunalna (emisja niska),
- źródła liniowe – komunikacyjne (emisja komunikacyjna).

Rolniczy teren gminy wskazuje, iż głównym źródłem zanieczyszczeń emitowanych do powietrza jest tzw. Niska emisja – zanieczyszczenia emitowane przez paleniska domowe, starej generacji kotły opalane węglem, miałem, olejem czy nierzadko również odpadami.

Dodatkowym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest komunikacja. Duże natężenie ruchu na trasie Lubliniec – Woźniki powoduje emisję spalin do powietrza oraz stanowi źródło hałasu.

3.2 Gospodarka wodno-ściekowa

3.2.1 Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym gmina Woźniki leży w dorzeczu rzeki Warty. Sieć rzeczna na terenie gminy jest dobrze rozwinięta i stanowią ją w środkowej i południowej części rzeka Mała Panew wraz z dopływami (Babieniczka, Ligocki Potok, Łana ze źródłami w progu Woźnickim), a w północnej części rzeka Kamieniczka oraz górny odcinek rzeki Liswarty. Linia grzbietową progu Woźnickiego przebiega główny dział wodny gminy II-go rzędu, który oddziela dorzecze rzeki Warty od dorzecza Małej Panwi. Lokalnie przez teren gminy przebiegają działy wodne III-go rzędu.

Na obszarze gminy nie ma zbiorników wód powierzchniowych, oprócz niewielkich oczek wodnych znajdujących się na terenie lasów państwowych oraz zalanych wodą glinianek w miejscowości gminnej Woźniki.

Stan jakości wód powierzchniowych

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez Inspektorat Ochrony Środowiska na terenie gminy Woźniki w 2010 roku zlokalizowano 1 punkt pomiarowy na rzece Ligocki Potok:

Tabela 10: Dane o punkcie pomiarowym

Nazwa punktu	Ligocki Potok – miejscowość Śliwa		
Kod punktu	PL02S1301_1174		
Nazwa rzeki, km rzeki	Ligocki Potok, km 5,2	Długość geograficzna	19,02
Nazwa jcwp	Mała Panew od źródła do Ligockiego Potoku	Szerokość geograficzna	50,58
Kod jcwp	PLRW6000231181149	Powiat	Lubliniecki
Dorzecze	Odra	Gmina	Woźniki

RZGW	Wrocław	Rodzaj monitoringu w 2010 roku	MO_P
------	---------	--------------------------------	------

Wyniki badań prowadzonych w 2010 roku:

1. Wskaźniki fizykochemiczne

Tabela 11: Wyniki badań prowadzonych na rzece Ligocki Potok – wskaźniki fizykochemiczne

Lp.	Parametr	Jednostka	N	Minimum	Maksimum	Średnia
1	Twardość Ogólna	mg CaCO ₃ /l	12	179	334	270,92

2. Wskaźniki chemiczne – substancje priorytetowe oraz inne (zał. Nr 8 do RMŚ z dnia 20.08.2008 r. (Dz. U. Nr 162 z 2008 roku., poz.1008)

Tabela 12: Wyniki badań prowadzonych na rzece Ligocki Potok – wskaźniki chemiczne

Wskaźniki	Jednostka	Ilość pomiarów (N)	Minimum	Maksimum
kadm	µg/l	12	<0,3	0,6
benzo(g,h,i)perylen	µg/l	12	<0,001	0,01
Indeno(1,2,3,-cd)piren	µg/l	12	<0,001	0,02

Zgodnie z zał. Nr 8 do RMŚ z dnia 20.08.2008 r. (Dz. U. Nr 162 z 2008 roku, poz.1008) wartości graniczne dla chemicznych wskaźników jakości wód dla powyższych wskaźników są następujące:

Tabela 13: Wartości graniczne dla chemicznych wskaźników jakości wód dla wybranych wskaźników

Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość graniczna
kadm	µg/l	1,5 (przy twardości wody >200 mg CaCO ₃ /l)
benzo(g,h,i)perylen	µg/l	Σ 0,002
Indeno(1,2,3,-cd)piren	µg/l	

Ze względu na twardość, badana woda jest zaliczana jest do V klasy (> 200mg CaCO₃/l).

W przypadku zbadanych chemicznych wskaźników jakości wody przekroczenia wartości granicznych wystąpiły dla benzo(g,h,i)perylen i Indeno(1,2,3,-cd)pirenu – wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne.

Wskaźnik kadmu nie przekroczył wartości granicznej dla wody o twardości powyżej 200 mg CaCO₃/l.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi również ocenę jakości rzek pod kątem wymagań, jakim powinny odpowiadać wody będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych w 2010 roku.

Jedynym punktem pomiarowym zlokalizowanym w powiecie lublinieckim jest punkt w na rzece Liswarcie w m. Boronów (gmina Boronów).

Rzeka Liswarta w wyżej wymienionym punkcie pomiarowym nie spełnia wymagań Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 r w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach normalnych (Dz. U. Nr 176, poz. 1455). Wskaźnikiem przekraczającym warunki rozporządzenia są azotyny.

Zmiana jakości wód w latach 2007-2009 na terenie Gminy Woźniki

Zmianę jakości wód pod kątem wymagań, jakim powinny odpowiadać wody będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych w latach 2007-2009 obrazuje poniższa tabela:

Tabela 14: Zmiana jakości wód w latach 2007-2009 na rzece Ligocki Potok – m. Śliwa

Nazwa punktu	Bytowanie ryb	Wskaźniki przekraczające warunki rozporządzenia ⁵
Ligocki Potok – m. Śliwa	2009	
	N – nie spełnia wymagań rozporządzenia*	Azot amonowy, niejonizowany amoniak, azotyny, fosfor ogólny
	2008	
	N – nie spełnia wymagań rozporządzenia*	Tlen rozpuszczony, azot amonowy, niejonizowany amoniak, azotyny, fosfor ogólny
	2007	
	N – nie spełnia wymagań rozporządzenia*	Tlen rozpuszczony, BZT ₅ , azot amonowy, niejonowy amoniak, azotyny, fosfor ogólny

*Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 r w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach normalnych (Dz. U. Nr 176, poz. 1455)

Na przestrzeni lat 2007-2009 jakość wody w punkcie pomiarowym w m. Śliwa zmienia się ze względu ilość wskaźników przekraczających warunki Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 r w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach normalnych (Dz. U. Nr 176, poz. 1455). Mimo, iż z roku na rok maleje ilość wskaźników przekraczających warunki w/w rozporządzenia, to wody w tym punkcie nadal nie spełniają warunków, jakie powinny zostać spełnione w wodach będących środowiskiem życia ryb.

3.2.2 Wody podziemne

3.2.2.1 Charakterystyka wód podziemnych

Teren gminy Woźniki obejmują trzy pietra wodonośne:

- ✓ Triasowe
- ✓ Jurajskie

⁵Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 r w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach normalnych (Dz. U. Nr 176, poz. 1455)

✓ Czwartorzędowe

Triasowe piętro wodonośne składa się z kilku poziomów wodonośnych, przy czym użytkowym poziomem jest poziom związany z utworami triasu środkowego (wapień muszlowy) i triasu dolnego (ret). Triasowe piętro wodonośne ma następujące cechy:

- zbudowane jest z wapieni i dolomitów; traktowane są jak jeden kompleks wodonośny zwany serią wodonośną triasu;
- wody kompleksu występują na głębokościach rzędu 10-190 m i charakteryzują się dobrą jakością (klasa Ib, II);
- jest dobrze izolowany utworami ilastymi triasu górnego;
- miąższość warstwy nie przekracza 100 m, lokalnie 190 m;
- uzyskiwane wydajności są rzędu kilku, kilkudziesięciu m³/h;
- na poziomie tym zlokalizowane są ujęcia wody pitnej (ujęcie w Bibieli, ujęcia w Woźnikach);

Podrzędny poziom wodonośny w utworach triasu górnego (wapienie, piaskowce) występuje na głębokości kilku, kilkunastu m, a wydajność wynosi kilkanaście m³/h.

Wodonośny kompleks triasowej serii węglanowej spełnia kryteria Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP).

Jurajskie piętro wodonośne obejmuje poziom wodonośny dolnojurajski i posiada następujące cechy:

- stanowi poziom użytkowy w północno -wschodniej części gminy;
- wody występują na głębokości ok. 30 m;
- wydajności nie przekraczają kilkunastu m³/h;

Czwartorzędowe piętro wodonośne obejmuje poziom wodonośny związany z piaskami i osadami piaszczysto-żwirowymi i charakteryzuje się następującymi cechami:

- miąższość utworów czwartorzędowych jest bardzo zmienna i waha się od 1 m do kilkunastu metrów;
- wydajności osiągają kilka m³/h;

Największe znaczenie mają wody wgłębne związane z utworami triasu środkowego i dolnego o dobrej jakości. Wody te są intensywnie eksploatowane przez ujęcie w Bibieli i Woźnikach. Część mieszkańców korzysta poprzez studnie kopane z utworów czwartorzędowych podatnych na zanieczyszczenia.

3.2.2.2 Źródła zanieczyszczenia wód podziemnych

Zasoby wód podziemnych ulegają systematycznemu zmniejszaniu się, a zwierciadła tych wód obniżaniu się wskutek eksploatacji oraz zmian infiltracji wód opadowych z powodu antropogenicznych przeobrażeń powierzchni terenu.

Potencjalne źródła zanieczyszczenia wód podziemnych:

- Rozległy drenaż powstały w wyniku eksploatacji, w zasięgu którego znalazły się ciekły powierzchniowe (poziom wodonośny triasowy).
- Nadmierne stosowanie nawozów przekraczające bieżące potrzeby oraz pojemność sorbcyjną gleb.
- Zwiększone zużycie środków ochrony roślin w rejonach intensywnych upraw (Woźniki).
- Postępująca urbanizacja obszaru gminy, powodująca wzrost zwodociągowanych obszarów zabudowanych, pozbawionych kanalizacji sanitarnej.
- Nieczystości usuwane do przydrożnych rowów, systemu melioracyjnego, do kanalizacji deszczowej lub rozlewane na łąki i pola uprawne.
- Fermy hodowlane szczególnie w systemie bezściółkowym.
- Emitowane zanieczyszczenia pyłowe i gazowe.
- Obiekty obrotu produktami naftowymi.
- Oczyszczalnie ścieków.
- Substancje niebezpieczne, które dostają się do wód w wyniku awarii przewożących je pojazdów.
- Spływy powierzchniowe i roztopowe z dróg.

Obszar występowania wód wglębnych wymagających najwyższej ochrony wprowadza ograniczenia dla użytkowania poprzez dostosowanie działalności istniejących podmiotów do obowiązujących wymogów ochrony środowiska oraz uporządkowanie gospodarki ściekowej i odpadowej.

W 2010 roku na terenie gminy Woźniki w miejscowości Kamienica prowadzone były badania jakości wód podziemnych w punkcie nr 1895/K. Woda podziemna w badanym punkcie była III klasy jakości o czym zdecydowały następujące czynniki: F, HCO₃, Fe, temp, O₂.

3.2.3 Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie mieszkańców gminy Woźniki w wodę odbywa się poprzez sieć wodociagową z następujących ujęć wody:

- Ujęcie wody w Woźnikach o wydajności 180 m³/h, pobór rzeczywisty w 2006 roku: 191,0 tys. m³/rok.
- ujęcie wody w Psarach o wydajności 122 m³/h ujęcie zasila miejscowości: Psary, Babienica, Mzyki, Kamienica, Lubsza, Piasek, Smolana Buda, pobór rzeczywisty w 2006 roku: 159,2 tys. m³/rok.
- Pakuły o wydajności 40 m³/h – ujęcie zasila miejscowości: Pakuły, Huta Karola, Kamieńskie Młyny, Drogobycza, Niwy, Okrąglik, Woźniki (Strzesówka, Ligota Woźnicka, Górale, Czarny Las, Niegolewka).
- Ujęcie Dąbrowa Wielka o wydajności 5 m³/h, pobór rzeczywisty w 2006 roku: 3,4 tys. m³/rok.
- Miejscowość Woźniki (Sośnica, Dyrdy) zasilana jest z wodociagu w oparciu o ujęcia w rejonie Miotek – Bibiela. Woda kupowana jest od gminy Kalety,

Wszystkie ujęcia wody oprócz ujęcia w Dąbrowie Wielkiej są wyposażone w stacje uzdatniania wody.

Charakterystyka ujęć wody w Woźnikach:

Tabela 15: Charakterystyka ujęć wody w Woźnikach

Nazwa ujęcia wody	Warstwa wodonośna	Głębokość		Wydajność studni		Zwierciadło wody m	Zbiornik wyrównawczy m ³	Pozwolenie wodnoprawne
		Studni m	Pompy m	m ³ /h	Przy depresji m			
Psary ul. Lompy	Trias śródkowy	250	100	122	1,5	59,5		31.12.2005
Pakuły ul. Ogrodowa	Trias górny	280	90	40	35	42,6		31.12.2005
Woźniki ul. Kościuszki	trias	200		180 45	8,5	57,6	359	31.12.2006
Dąbrowa Wielka	Trias wapień	28		5	2,4	8,5		31.12.2006

W gminie Woźniki z sieci wodociągowej obecnie korzysta 100% mieszkańców miasta i ok. 99% terenów wiejskich. Sieć wodociągowa stanowi 125,840 km i 2 579 przyłączy o obejmuje miasto, tereny wiejskie i przysiółki za wyjątkiem Sulowa.

3.2.4 Kanalizacja deszczowa i sanitarna

Kanalizacja deszczowa obejmuje tereny miejskie w Woźnikach, którą woda deszczowa odprowadzana jest do rzeki Łany lub jej dopływów. Częściowo kanalizacja deszczowa przyjmuje ścieki sanitarne i spełnia również rolę kanałów ogólnospławnych. Kanały deszczowe zlokalizowane są również poza terenem miasta Woźniki m.in. w miejscowościach Ligota Woźnicka, Psary, Babienica, Lubsza i Kamienica. W kanalizację deszczową wyposażone są następujące drogi:

1. Drogi powiatowe:
 - ul. Krakowska,
 - ul. Harcerska,
 - ul. Florianek – Ligota Woźnicka.
2. Drogi gminne:
 - ul. Cegielniana,
 - ul. Chopina,
 - ul. Jubileuszowa,
 - ul. Kopernika,
 - ul. Korfantego,
 - ul. Kościuszki,
 - ul. Ks. Kiebla,
 - ul. Lompy,

- ul. Łakoty,
- ul. 3 Maja,
- ul. Modrzewiowa,
- ul. Moniuszki,
- ul. Obrony Narodowej,
- ul. Ogrodowa,
- ul. Powstańców,
- ul. Rolnicza,
- ul. Rynek,
- ul. Skrzęsówka,
- ul. Solarnia,
- ul. Wolności,
- ul. Boczna – Lubsza,
- ul. Długa – Kamienica,
- ul. Kopernika – Psary,
- ul. 1 Maja – Babienica,
- ul. Powstańców – Kamienica,
- ul. Powstańców – Psary,
- ul. Strażacka – Psary,
- ul. Szkolna – Psary,
- ul. Wojska Polskiego – Psary,

Kanalizacja sanitarna

W 2010 roku długość kanalizacji sanitarnej obejmującej gminę wynosi 26 903,80 m. Kanalizacja sanitarna obejmuje ponadto 1015 szt przyłączy i 12 przepompowni. Kanalizacją sanitarnych objętych jest 4 117 mieszkańców.

Oczyszczalnie ścieków

Na terenie gminy występują dwie oczyszczalnie ścieków:

- Mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych w Woźnikach o przepustowości $Q_{\text{śr}} = 350 \text{ m}^3/\text{d}$ (przepustowość docelowa $Q_{\text{śr}} = 650 \text{ m}^3/\text{d}$).
- Mechaniczno – biologiczna czyszczalnia ścieków w Psarach o przepustowości $200 \text{ m}^3/\text{d}$.
- Na terenie nieczynnego Zakładu Mięsnego „JANDAR” w Woźnikach występuje podczyszczalnia ścieków typu ECOLO – CHIEF. Ścieki po oczyszczeniu odprowadzane były do rowu L-II.

3.3 Gospodarka odpadami komunalnymi

Analizę stanu istniejącego gospodarki odpadami komunalnymi przeprowadzono w oparciu o Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Opadami za lata 2007-2010. Dane do sporządzenia ww. Sprawozdania pochodzą z Urzędu Miejskiego w Woźnikach.

Urząd Miejski w Woźnikach dysponuje jedynie danymi dotyczącymi ilości odpadów komunalnych oraz komunalnych odpadów opakowaniowych odebranych od właścicieli nieruchomości w poszczególnych latach sprawozdawczych. Urząd nie dysponuje informacjami odnośnie ilości odpadów zebranych oraz o sposobie ich odzysku lub unieszkodliwiania.

Zbiórkę odpadów z terenu nieruchomości miasta i gminy Woźniki prowadzą firmy posiadające stosowne zezwolenie Burmistrza, wyszczególnionych w poniższej tabeli:

Tabela 16: Wykaz firm posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania i transportu odpadów komunalnych z terenu gminy i miasta Woźniki

Lp.	Nazwa firmy	Rodzaj działalności
1.	SITA Częstochowa, sp. z o.o. 42 –207 Częstochowa ul. Dębowa 26/28	Odbiór odpadów stałych
2.	Zakład Oczyszczania Miasta Zbigniew Strach ul. Korzonek 95, 42-274 Konopiska	Odbiór odpadów stałych
3.	Prywatny Zakład Oczyszczania Miasta Waldemar Strach ul. Spółdzielcza 1/1 42-274 Konopiska	Odbiór odpadów stałych
4.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „KOM-BUD” Klaudia Klyta-Psary ul. Strzebińska 3, Zakład Usług Komunalnych ul. Tarnogórska 4	Odbiór odpadów stałych
5.	OCHRONA ŚRODOWISKA sp. z o.o. ul. M. Konopnickiej 378 42-Kamienica Polska 260a	Odbiór odpadów stałych Opróżnianie zbiorników bezodpływowych
6.	REMONDIS Tarnowskie Góry sp. z o.o. ul. Nakielska 1-3 42-600 Tarnowskie Góry 1-3	Odbiór odpadów stałych, opróżnianie zbiorników bezodpływowych
7.	DARPOL Przedsiębiorstwo Komunalne Dariusz Strach Korzonek 98, 42 – 274 Konopiska	Odbiór odpadów stałych

System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy z roku na rok jest rozbudowywany.

Ilość zebranych odpadów komunalnych z roku na rok wzrasta co pokazuje poniższe zestawienie:

Tabela 17: Ilości zebranych odpadów komunalnych z terenu gminy w latach 2004-2010

Rok	Ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych z terenu gminy w poszczególnych latach
2004	391,3 Mg
2005	580,2 Mg
2006	735,9 Mg
2007	749 Mg
2008	795 Mg
2009	1206 Mg
2010	1113 Mg

Tabela 18: Zestawienie ilości poszczególnych rodzajów odpadów w latach 2007-2010

Rodzaj odpadów	2007 rok	2008 rok	2009 rok	2010 rok
Odpady	118,3	152,2	125,2	163,2

opakowaniowe				
Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	1,1	5	5	1,5
Odpady wielkogabarytowe	22,1	16,5	50,8	35,7
Odpady komunalne zmieszane	749	795	1206	1113
Tekstylia	8	12	12,5	b.d

Tendencje wzrostową wykazuje również ilość zbieranych odpadów opakowaniowych, wielkogabarytowych, tekstylnych. Reasumując, mieszkańcy gminy wykazują wzrost świadomości ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami, częściej i chętniej biorą udział w akcjach organizowanych przez Gminę związanych ze zbiórką odpadów opakowaniowych, wielkogabarytowych czy tekstylnych. Wzrost ilości zebranych odpadów opakowaniowych wiąże się jednak przede wszystkim z rozwojem systemu selektywnej zbiórki odpadów szkła i tworzyw w gminie w latach sprawozdawczych. Zakupiono kolejne pojemniki i rozstawiono je na terenie gminy w sposób umożliwiający ich równomierne rozmieszczenie i łatwy dostęp:

- w roku 2007 zakupiono 3 pojemniki,
- w roku 2008 zakupiono 4 pojemniki,
- w roku 2010 zakupiono 5 pojemników.

W 2010 roku wybrukowano i wykonano ogrodzenie 29 miejsc tzw. gniazd pod pojemnikami.

Wzrost ilości zebranych zmieszanych odpadów komunalnych wskazuje również na podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami, którzy większą ilość odpadów oddają firmom świadczącym usługi w zakresie zbierania odpadów z terenu gminy, a mniejszą wyrzucają na dzikie składowiska odpadów (lasy, pastwiska), czy spalają w przydomowych kotłowniach. Wzrost ten jednak może świadczyć również o większej produkcji odpadów komunalnych, co wiąże się ze wzrostem stopnia konsumpcji.

Na terenie Gminy Woźniki nie występują instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych, nie występują instalacje do odzysku lub innego niż składowanie unieszkodliwiania odpadów.

Na terenie miasta i gminy nie odbywa się zagospodarowanie odpadów. Wszystkie odebrane odpady komunalne oraz komunalne odpady opakowaniowe ulegają zagospodarowaniu poza terenem gminy. Urząd Gminy nie dysponuje informacjami na temat i typów czy adresów instalacji odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych oraz ilości odpadów, które są w nich poddawane odzyskowi lub unieszkodliwianiu z terenu gminy.

- **Rodzaje funkcjonujących systemów zbierania odpadów – stan na dzień 31 grudnia 2010 r.**

Zbiórkę odpadów komunalnych na terenie gminy od właścicieli nieruchomości prowadzą firmy posiadające stosowne zezwolenie burmistrza. System zbiórki opiera

się na zasadzie indywidualnych umów zawieranych przez mieszkańców z firmami prowadzącymi zbiórkę. Właściciele nieruchomości zobowiązani są do zaopatrzenia się w pojemniki do gromadzenia odpadów, których rodzaj i wielkość zostały określone z regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie miasta i gminy Woźniki, przyjętym uchwałą Nr 113/VIII/2007 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 18 czerwca 2007r.

W gminie funkcjonuje również system selektywnej zbiórki szkła i opakowań z tworzyw sztucznych w wyznaczonych na terenie gminy punktach, gdzie zlokalizowane są 73 pojemniki o pojemności 2,5 m³ (zielone – szkło, żółte – tworzywa sztuczne).

W istniejącym Gminnym Punkcie Odpadów Elektrycznych i Elektronicznych oraz poprzez istniejącą sieć handlową prowadzona jest zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Raz w roku prowadzona jest zbiórka odpadów wielkogabarytowych poprzez wystawianie w odpowiednich miejscach na terenie każdego sołectwa przez okres 2 dni odpowiedniego pojemnika. Miejsca ustawiania pojemników są stałe a informacje o terminie ustawienia pojemników przekazywane są poszczególnym sołtysom oraz umieszczane są na stronie internetowej.

Urząd Miejski prowadził również program usuwania azbestu i wyrobów azbestowych na terenie gminy zgodnie z Uchwałą Nr 214/XIX/2008 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 26 czerwca 2008 r, której integralną częścią były „Zasady przyznawania i rozliczania dofinansowania z budżetu Gminy na usuwanie odpadów zawierających azbest, powstałych przy wymianie lub likwidacji pokryć dachowych lub elewacji budynków”. W 2009 roku z dofinansowania skorzystała jedna osoba fizyczna, spełniająca wymagania określone w załączniku do w/w uchwały. Ze względu na zmianę przepisów o finansach publicznych i w związku z likwidacją Gminnych Funduszy ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej rada Miejska podjęła nową uchwałę w sprawie dofinansowania usuwania odpadów zawierających azbest oraz uchwałę w sprawie zasad przyznawania i rozliczania dofinansowania z budżetu Gminy Woźniki na usuwanie odpadów zawierających azbest, powstałych przy zmianie lub likwidacji pokryć dachowych lub elewacji budynków. (Uchwała z dnia 17.08.2011 r. Nr 434/XLI/2010, zmieniona uchwałami nr 33/V/2011 z dnia 18.03.2011 r i uchwałą 50/VI/2011 z dnia 17.05.2011 r. Zgodnie z ww. Uchwałami wysokość dofinansowania nie mogła wynosić więcej niż 50 % łącznej wartości udokumentowanych kosztów związanych z usuwaniem i utylizacją odpadów azbestowych powstałych przy zmianie lub likwidacji pokryć dachowych lub elewacji budynków, ale nie więcej niż 2000 zł.

W 2001 roku w październiku prowadzony był również spis z natury wyrobów azbestowych zlokalizowanych na terenie miasta i gminy Woźniki na potrzeby Programu Usuwania Azbestu.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi ze Starostwa Powiatowego w Lublińcu na terenie Gminy i Miasta Woźniki występują dwa podmioty prowadzące odzysk odpadów pozostałych.

Na terenie Gminy i Miasta Woźniki nie występują czynne składowiska odpadów komunalnych. Odpady komunalne zebrane z terenu gminy Woźniki przez firmy świadczące usługi w zakresie zbierania i transportu odpadów komunalnych są składowane na składowiskach odpadów komunalnych zlokalizowanych poza terenem gminy. Odpady komunalne zebrane z terenu gminy składowane są na następujących składowiskach odpadów komunalnych:

- Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Sobuczynie ul. Konwaliowa 1;
- Składowisko odpadów w Pyskowicach - zarządzane przez EKO FOL II S.A z/s w Bytomiu ul. Korfantego 45;
- Składowisko w Knurowie zarządzane przez PPHU KOMART sp. z o.o. Knurów ul. Szpitalna 7;
- Składowisko w Tarnowskich Górach - Rybnej ul. Laryszowska, zarządzane przez REMONDIS ul. Nakielska 1-3, Tarnowskie Góry;
- Składowisko w Lipiu Śląskim przy ul. Cegielnianej 22;
- Miejski Zakład Przetwarzania Odpadów Lipówka II ul. Główna 144a, Dąbrowa Górnicza.

Na terenie Gminy Woźniki zlokalizowane jest nieczynne składowisko odpadów, które powstało w sposób nielegalny w wyrobisku popiaskowym i funkcjonowało w latach 1980 – 1993. Łączna powierzchnia składowiska wynosi ok. 7,0 ha, natomiast powierzchnia zajęta przez odpady to ok. 2,5 ha. Teren składowiska stanowi własność Gminy. Z uwagi na brak ewidencjonowania składowanych odpadów trudno oszacować rodzaj i ilość zdeponowanych tam odpadów. Należy przypuszczać, że ich skład morfologiczny nie odbiega od przeciętnego dla odpadów komunalnych. Składowisko to nie posiadało żadnych zabezpieczeń ani systemu monitoringu. Gmina przeprowadza na nim prace porządkowe w zakresie powierzchni składowiska, jednak do tej pory notowane są przypadki nielegalnego wywożenia na nie odpadów.

3.4 Środowisko przyrodnicze

O walorach środowiska przyrodniczego na terenie gminy Woźniki decyduje w szczególności położenie gminy w dolinach rzek Mała Panew, Kamieniczka, Potok Ligocki i Łany oraz położenie gminy w granicach (na granicy) Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”. Ponadto gmina charakteryzuje się obecnością terenów cennych pod względem różnorodności gatunkowej roślin torfowych i bagiennych oraz stanowisk roślin rzadkich i chronionych. Dodatkowym atutem jest położenie gminy na terenie triasowego kompleksu wodonośnego, który spełnia kryteria Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP). Na terenie gminy znajduje się część Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”, co wiąże się z zakazem lokalizacji na tym terenie inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi.⁶

⁶ Ustawa o Ochronie Przyrody, tekst jednolity z dnia 16 października 1991 r. (Art.26a pkt1).

3.4.1 Rzeźba terenu

Gmina Woźniki położona jest:⁷

- w Podprovincji Wyżyna Śląsko - Krakowska,
- w makroregionie Wyżyna Wieluńsko - Woźnicka (mezoregion próg Woźnicki i Obniżenie Liswarty i Prośny),
- w makroregionie Wyżyna Śląska (mezoregion Próg Tarnogórski),
- w makroregionie Nizina Śląska (mezoregion Równina Opolska).

Charakterystyka poszczególnych mezoregionów:

- **Próg Tarnogórski** - stanowi południowy fragment gminy, zbudowany z wapieni i dolomitów wapienia muszlowego (trias środkowy) przykrytych utworami czwartorzędowymi.
- **Obniżenie Małej Panwi**
 - wschodnia część Równiny Opolskiej,
 - zbudowane z mało odpornych iłów i iłolupków kajpru,
 - w osi „Obniżenia” płynie rzeka Mała Panew,
 - rzeźba terenu monotonna,
 - stanowi rozległe zalesione powierzchnie rozcięte dolinami rzecznyymi o podmokłym i łąkowym dnie,
 - spadki terenu sięgają 0 % do 2 %.
- **Próg Woźnicki** –
 - stanowi środkową część gminy;
 - zbudowany z górnotriasowych piaskowców, wapieni i dolomitów kajpru;
 - ma urozmaiconą rzeźbę, a falistą powierzchnię rozcinają doliny z płaskim i podmokłym dnem; powierzchnia składa się z licznych zaokrąglonych lub spłaszczonych garbów stoliw i pagórków o charakterze twardełowym;
 - stanowi dział wodny między zlewnią Warty i Małej Panwi;
 - wyniesienia progu wznoszą się na około 60- 80 m nad dolina Mała Panew;
 - powierzchnię okryta płatami piaszczysto - gliniastymi (czwartorzęd) o różnej miąższości.
- **Obniżenie Liswarty i Prośny**
 - zbudowane z iłów i iłolupków retyko-lasowych, miejscami z iłów kajpru;
 - stanowi północną część gminy;
 - rzeźbę terenu stanowi płaska, niskofalista wysoczyzna polodowcowa zbudowana z utworów piaszczystych;
 - obszar ten rozcięty jest przez rzeki Kamieniczka i górny odcinek Liswarty;
 - spadki terenu wynoszą 0-2%;
 - wysokość bezwzględna od 366,2 m n.p.m. do 278,5 m n.p.m.;
 - niwelacje terenu dochodzą do 88 m.

3.4.2 Charakterystyka utworów geologicznych

⁷ J. Kondracki 1980r

Obszar Gminy Woźniki budują następujące utwory geologiczne:

- **Utwory paleozoiczne (karbońskie):**
 - najstarsze skały na terenie gminy;
 - zalegają na głębokości 400 m p.p.t.;
 - reprezentowane przez łupki ilaste, ilasto-mułowcowe i piaskowce.
- **Utwory mezozoiczne (triasowe):**
 - **Trias dolny** – pstry piaskowiec reprezentowany przez iłołupki, drobnoziarniste piaskowce z wkładkami iłowców.
 - **Ret** – w postaci dolomitu marglistego. Miąższość około 85 m.
 - **Trias środkowy** – wapień muszlowy reprezentowany przez kilka warstw wapieni i dolomitów z przewarstwieniami łupków ilastych. Miąższość około 165 m.
 - **Trias górny** – kajper reprezentowany przez iły pstre, iłołupki ilaste i margliste, mułowce z wkładkami piaskowców, wapieni i dolomitów. W rejonie Woźnik, Ligoty Woźnickiej i Lubszy znajdują się iły pstre z wkładkami wapieni. Miąższość wynosi 90 – 230 m.
- **Utwory mezozoiczne (jurańskie):**
 - reprezentowane przez lias;
 - wykształcone w postaci łupków marglistych z okruchami wapieni, przewarstwionych wkładkami iłów i piaskowców;
 - miąższość 12-27 m.
- **Utwory czwartorzędowe (plejstocen):**
 - wykształcony jako piaski i żwiry akumulacji lodowcowej i piaski oraz żwiry terasów akumulacyjnych;
 - piaski i żwiry akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej występują w postaci nieregularnych płatów w środkowej i północnej części gminy;
 - piaski i żwiry teras akumulacyjnych występują w południowej części gminy (dolina Mała Panew);
 - piaski eoliczne w okolicy miejscowości Niwy i Sośnica oraz gliny zwałowe w formie nieregularnych płatów w okolicach miejscowości Woźniki, Lubsza, Kamienica i Dyrdy.
- **Utwory czwartorzędowe (holocen):**
 - mady, piaski rzeczne, namuły w dolinach rzeki Kamieniczki, Małej Panwi, Ligockiego Potoku i Łany;
 - osady jeziorne – piaski jeziorne.

3.4.3 Flora

Na terenie Gminy Woźniki znajdują się lasy państwowe (4 097 ha) i niepaństwowe (444 ha), które łącznie obejmują powierzchnię 4 541 ha (1996r.). Lesistość obszaru w stosunku do ogólnej powierzchni gminy wynosi 35,6 %.

Lasy państwowe znajdują się na terenie Nadleśnictwa Koszęcin – obręb Boronów i Zielona oraz Nadleśnictwa Świerklaniec – obręb Brynica. Lasy te położone są na pograniczu dwóch krain przyrodniczo – leśnych VI-ej krainy Małopolskiej (6-tej dzielnicy Woźnicko – Wieluńskiej) i V-ej Krainy Śląskiej (5-tej dzielnicy –Równiny Opolskiej).

Na terenach lasów znajdują się w dużej różnorodności typy siedliskowe z dominacją *boru mieszanego świeżego i boru świeżego*. Ponadto na terenie gminy występują *lasy wilgotne, bory bagienne, bory wilgotne, olsy i olsy jesionowe*. Wśród panujących drzewostanów gatunkiem dominującym jest *sosna*, która zajmuje ok. 85-90 % ogólnej powierzchni zalesionej. Drugim obok sosny gatunkiem wyróżniającym się jest *świerk*, który zajmuje powierzchnię ok. 4,5 % ogólnej powierzchni zalesionej oraz *brzoza*, i *dąb* (4% powierzchni) oraz w mniejszej ilości *buk, modrzew, jodła i osika*.

Występujące na terenie gminy lasy znajdują się pod wpływem emitowanych gazów i pyłów z terenów uprzemysłowionych i stanowią kompleksy leśne w II strefie (średnich) zagrożeń (Nadleśnictwo Koszęcin-obręb Zielona, Nadleśnictwo Świerkianiec –obręb Brynica) oraz lasy w I strefie uszkodzeń (fragment kompleksów leśnych w Nadleśnictwie Koszęcin-obręb Boronów). Lasy znajdujące się w Gminie stanowią naturalny filtr ochronny zapobiegający przedostawaniu się zanieczyszczeń na teren gminy pochodzących z Miasteczka Śląskiego, Tarnowskich Gór, Kalet i Śląska.

3.4.4 Obszary objęte ochroną

Obszary objęte ochroną na terenie gminy stanowią:

- **Rezerwat przyrody „Góra Grojec”** objęty ochroną prawną na mocy Zarządzenia MOŚZNiL z dnia 31 października 1996 r. MP nr 67 z dnia 19 listopada 1996r.
- **Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”** (Rozporządzenie nr 28/98 Wojewody Częstochowskiego z dnia 21 grudnia 1998 r.) oraz Obwieszczenie Wojewody Śląskiego z dnia 15 marca 1999 r. (DZ.U. Województwa Śląskiego nr 8/99).
- **Obszar Natura 2000 – Bagno Bruch**

Na obszarze miasta i gminy Woźniki znajdują się również liczne **pomniki przyrody** w postaci pojedynczych obiektów i grup drzew. Charakterystyka istniejących pomników przyrody na terenie Gminy Woźniki występuje poniżej:

Tabela 19: Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy

Ip.	Obręb leśny	Gmina	Gatunek	Wiek	Obwód	Wysokość
1	Zielona-41 o	Woźniki Dyrdy	Dąb szypułkowy	400	458	22
2	Zielona – 8 f	Woźniki Dyrdy	Dąb szypułkowy Dąb szypułkowy Dąb szypułkowy	400 400 400	450 432 380	21 21 21
3	Zielona 9 d	Woźniki Dyrdy	Dąb szypułkowy	250	360	22
4	Zielona – 9 d	Woźniki Dyrdy	Dąb szypułkowy	250	380	23
5	Zielona – 19 o	Woźniki Dyrdy	Dąb szypułkowy	250	373	24
6	Zielona 9d	Woźniki Dyrdy	Dąb szypułkowy	350	451	24

Ponadto ochronie podlegają lasy grupy I-szej na terenie Nadleśnictwa Koszęcin oraz gleby II, III a i IIIb klasy bonitacji gruntów ornych, II, III klasy bonitacji użytków zielonych i gleby organiczne.

Na terenie gminy znajdują się obszary cenne przyrodniczo, które wymagają ochrony prawnej. Należą do nich:

- Torfowisko „Woźnickie Bagno” o powierzchni 20 ha, położone na zachód od Woźnik na terenie leśnictwa Woźniki. Teren ten jest bogaty w płaty roślinności torfowiskowej i bagiennej (rosiczka okrągłolistna, przygiętka biała, bagno zwyczajne, żurawina błotna).
- Polana śródleśna „Pełnikowa łąka pod Lubszą” znajdująca się na terenie Nadleśnictwa Koszęcin, w leśnictwie Dyrdy. Na terenie tym znajdują się łąki z udziałem trzęślicy modrej oraz chronione gatunki roślin takie jak: pełnik europejski, kosaciec syberyjski, goryczka wąskolistna, mieczyk dachówkowaty, storczyk szerokolistny.
- Dolina rzeki Mała Panew.

3.4.5 Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”⁸

Park „Lasy nad Górną Liswartą” został utworzony w 1998 roku. rozporządzeniem nr 28/98 wojewody częstochowskiego z 21.12.1998 r. (Dz. Urz. Woj. Częst. Nr 25/98, poz.269). Powierzchnia parku wynosi 38 701 ha. Wokół parku ustanowiono otulinę na obszarze 12045 ha. Park obejmuje zwarty kompleks leśny położony w górnej zlewni rzeki Liswarty, charakteryzującej się bogatą siecią cieków i zbiorników wodnych oraz urozmaiconą rzeźbą. W budowie geologicznej zaznaczają się warstwy triasowe, jurajskie i kredowe.

Cześć Gminy Woźniki wchodzi w obręb Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”. Tereny leżące na obszarze Parku to las mieszany w okolicach miejscowości Mzyki. Większą część gminy obejmuje otulina Parku (miejscowości: Niwy, Okrąglik, cz. Kamienicy, cz. Lubszy, cz. Babienicy i Psar).

Na terenie otuliny zlokalizowany jest Rezerwat Przyrody – Góra Grojec, o powierzchni ok. 17 ha, wyniesiona 363,4 m n.p.m., wyizolowane wzniesienie wapienne, na którym znajduje się chroniony starodrzew lasu mieszanego. Na tym terenie znajduje się również wielogatunkowy las mieszany (starodrzew) z przewagą buka, jawora, dębu i domieszką drzew iglastych, takich jak sosna, świerk, jodła oraz stanowiska takich roślin chronionych jak:

- lilia złotogłów
- storczyk szerokolistny
- widłak goździsty.

Również w obrębie otuliny Parku na terenie Gminy Woźniki znajdują się ciekawe obiekty i miejsca, które warto zwiedzić:

- Widawa, Okrąglik, Niwy – miejscowości letniskowe wśród lasów,
- Kamienica – jezioro Widawa, kaplica przy skrzyżowaniu do Kamieńskich Młynów,

⁸ www.zpk.com.pl

- Lubsza – kościół parafialny z XIV w.,
- Psary – rezerwat przyrody na Górze Grojec.

3.4.6 Obszar Natura 2000 – Bagno Bruch⁹

Obszar Natura 2000 – Bagno Bruch zajmuje powierzchnię 38,9 ha. Typy siedlisk wymienione w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG znajdujące się na terenie Obszaru:

- torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)
- torfowiska przejściowe i trzęsawiska
- bory i lasy bagienne

Inne ważne gatunki roślin występujące na tym terenie to: *Andromeda polifolia*, *Drosera rotundifolia*, *Rhynchospora alba*.

Ogólna Charakterystyka

"Bagno Bruch" znajduje się w głębi dużego kompleksu Lasów Lublinieckich, w jego południowej części, niedaleko portu lotniczego w Pyrzowicach. Większość terenu zajmują fitocenozy boru bagiennego (postać młodociana, średnio zaawansowane stadium sukcesji), które w strefie przybrzeżnej obniżenia wraz ze wznoszeniem się terenu przechodzą w wilgotny bór trzęślicowy, a dalej i wyżej - w wilgotną, dobrze wykształconą postać suboceanicznego boru świeżego.

W miejscach najniższej położonych, głównie w "długich pasach" (szerokości 4-6 m, a miejscami nawet 30-40 m i długości ponad 200 m - prawdopodobnie jest to pozostałość po dawnej eksploatacji torfu) występują dobrze wykształcone fitocenozy torfowiska przejściowego i wysokiego. W ich środkowej części stwierdzono typowe pło, mało stabilne trzęsawisko. W wielu miejscach woda stagnuje tu na powierzchni. W obrębie "pasów" i na ich obrzeżach występują również niewielkie zespoły turzycowisk.

Wartość przyrodnicza i znaczenie

Siedliska i zbiorowiska torfowisk wysokich i przejściowych są na tym obszarze dobrze wykształcone i zachowane. Pozostałą część stanowią siedliska i fitocenozy typowo wykształconego boru bagiennego oraz bardzo małych fragmentów turzycowisk. W roślinności "Bagna Bruch" dobrze wyodrębniają się zbiorowiska torfowiskowe i szuwarowe w granicach "pasów, natomiast w pozostałej części granice pomiędzy poszczególnymi zbiorowiskami są niewyraźne i rozmyte. Za najcenniejsze walory przyrodnicze "Bagna Bruch" należy uznać dobry stan wykształcenia siedlisk i zbiorowisk torfowiskowych boru bagiennego, masowy udział gatunków typowych dla nich, a zwłaszcza gatunków chronionych, jak rosiczka okrągłolistna (wiele tysięcy okazów) i rzadkich, np. modrzewnicy zwyczajnej i przygielki białej.

Zagrożenia

⁹<http://natura2000.gdos.gov.pl>

Torfowisko jest zagrożone przez nadmierne zarastanie krzewami i drzewami, co jest wynikiem naturalnej sukcesji w kierunku boru bagiennego, w dalszym etapie do wilgotnych borów sosnowych. Temu niekorzystnemu procesowi sprzyja już istniejąca sieć rowów odwadniających - prowadzą one do zmniejszenia uwilgotnienia i degradacji siedlisk. Bardzo niekorzystnie na warunki siedliskowe wpływa wyrąb całkowity na dużych powierzchniach w przylegających do torfowiska lasach. Także szkodliwe choć niewspółmiernie mniejsze znaczenie ma rozdeptywanie powierzchni torfowiska i jego zaśmiecanie przez grzybiarzy i amatorów żurawiny.

3.5 Ochrona gleb i ziemi

Na terenie gminy Woźniki WFOŚiGW nie prowadzi badań jakości gleb. W 2007 roku na części obszaru gminy przeprowadzone zostały jedynie badania kwasowości gleb, które następnie zostały zwapnowane w ramach dofinansowania z WFOŚiGW w Katowicach.

Głównymi czynnikami zanieczyszczającymi gleby są metale ciężkie oraz wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA). Metale ciężkie w glebach mają pochodzenie geogeniczne związane z naturalnym składem mineralogicznym i procesami hydrogeologicznymi oraz pochodzenie antropogeniczne, szczególnie szkodliwe. Źródłem metali ciężkich są:

- pyły powstające w procesach technologicznych;
- skażenia w pobliżu szlaków komunikacyjnych i w punktach dystrybucji paliw;
- spalanie paliw ołowiowych;
- ścieki i osady z oczyszczalni zawierające metale ciężkie, w przypadku gdy stosowane są do nawożenia;
- składowiska odpadów przemysłowych zawierających metale ciężkie.

Na terenie gminy znajdują się stosunkowo dobre gleby. Gleby klasy II i III stanowią 27 %, gleby klasy IV – 56 %. Słabe gleby znajdują się w rejonach północnych i enklawach leśnych.

Charakterystyka gleb występujących na terenie gminy:

Tabela 20. Charakterystyka gleb na terenie Gminy Woźniki.

Rodzaj gleb	Pochodzenie	Klasa	Występowanie	Inne
Gleby pseudobielicowe i brunatne	1. Z piasków luźnych, słabogliniastych całkowitych lub podścielonych piaskiem	Gleby słabe i bardzo słabe: V i VI kl. Bonit. i kompleksu 6 – żytni słaby, i kompleksu 7 – żytni najsłabszy	Kamieńskie Młyny, Czarny Las, Niwy, Dyrdy.	
	2. Z piasków słabogliniastych całkowitych lub podścielonych gliną lub iłem	Gleby średniej klasy jakości IV b kl. Bonit. Gruntów ornych, kompleksu 5-żytni dobry i kompleksu 6-żytni słaby		
	3. Z piasków gliniastych lekkich i mocnych	Gleby dość żyzne, gleby orne średnio dobre i średniej jakości III b i IV a kl. Bonit. Gruntów ornych i kompleksu 4-żytni bardzo		W sprzyjających warunkach mogą dawać wysokie plony pszenicy i innych roślin

		dobry i kompleksu 5-żytni dobry		
	4. Z glin zwałowych oraz iłów triasowych	Gleby orne dobre i średnio dobre III a i III b kl. Bonit. Gruntów ornych i zaliczone zostały do kompleksu 2 –pszenicy dobry	Występują w różnych położeniach pod względem głębokości wody gruntowej	Pod uprawę pszenicy, jęczmienia i warzyw
Rędziny		Rędziny ciężkie i średnie, zaliczone do gleb dobrych i średniodobrych III a i III b kl. Bonit. Gruntów ornych. Fragmentarycznie do II kl. Bonit. I kompleksu 2- pszenicy dobry i kompleksu 3 - pszenicy wadliwy	W obrębie progów Woźnickiego	Pod uprawę roślin motylkowych np.: lucerny
Czarne ziemie		Zaliczone do IV b i V kl. Bonit. Gruntów ornych i kompleksu 9-zbożowo- pastewny słaby	Fragmentarycznie	
Gleby hydromorficzne	Mułowcowo -torfowe, torfowe murszowo -mineralne i mady	Przeważają gleby IV i V kl. Bonit. użytków zielonych, miejscami III kl. Bonit.. Zaliczone zostały do kompleksu 2 z -użytki zielone średnie i słabe, fragmentarycznie 1 z – użytki zielone dobre i bardzo dobre.	W dolinach rzecznych i obniżeniach	

Złoża mineralne nieeksploatowane na terenie gminy Woźniki

Na terenie gminy znajdują się dwa złoża zarejestrowane zaliczane do złóż niekolizyjnych, przeznaczonych do eksploatacji bez ograniczeń:

- złożo surowca ceramiki budowlanej „Woźniki” eksploatowane przez Zakłady Ceramiki Budowlanej w Woźnikach.

Złożo „Woźniki” ma następujące cechy:

- złożo eksploatowane i częściowo wyeksploatowane;
- kopalina ilasta o miąższości 11,9 –14,7 m;
- niska skurczliwość wysychania 4,9 %;
- zawartość wody zarobowej 20,5 %;
- wytrzymałość na ściskanie 144 kG/cm²;

- złożo kruszywa naturalnego (piasek + żwir) „Kamienica Śląska I, II, III” gospodarowane, częściowo zrekultywowane.

Złożo Kamienica ma następujące cechy:

- punkt piaskowy 64,5 – 87,4 %;
- zapylenie 0,5 – 8 %;
- miąższość złoża 3,5 – 12,7 m;
- ilość zasobów bilansowych kopaliny głównej : II – 334800 Mg

Złożo Babienica zostało wyeksploatowane i zrekultywowane.

3.6 Hałas

Hałas jest jednym z elementów oddziałujących na komfort psychiczny ludności szczególnie w rejonach zurbanizowanych z gęstymi sieciami komunikacyjnymi i dużą ilością zakładów produkcyjnych. Wzrost natężenia hałasu spowodowany jest wzrostem liczby samochodów osobowych i ciężarowych oraz wzmożonym ruchem tranzytowym w komunikacji międzynarodowej. Staje się to coraz bardziej uciążliwe dla mieszkańców, w szczególności w bliskim sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu. Gmina Woźniki nie jest w dużym stopniu uprzemysłowiona, więc względy przemysłowe nie mają wpływu na wzrost natężenia hałasem. Podstawowym źródłem hałasu na obszarze gminy Woźniki jest ruch drogowy.

Przez obszar gminy Woźniki przebiega sieć dróg wojewódzkich:

- nr 789 w relacji Sośnica Gniazdów,
- nr 908 w relacji Sośnica -Starcza.

Powyżej wymienione drogi oraz liczne drogi powiatowe i gminne są źródłem nadmiernego natężenia hałasu. Na terenie gminy nie występują natomiast drogi krajowe i linie kolejowe.

Na terenie gminy nie przeprowadzono badań natężenia hałasu w ostatnich latach, w związku z czym nie dysponujemy takimi danymi.

4 Strategia rozwoju gminy Woźniki w aspekcie ochrony środowiska do roku 2019.

Działania wyznaczone w ramach aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Woźniki w dalszym ciągu stanowią zadania na rzecz zapewnienia realizacji **zasady zrównoważonego rozwoju**. Zgodnie z zapisem w Prawie Ochrony Środowiska (DZ.U. 2001r. nr 62, poz. 627, z późniejszymi zmianami) zrównoważonym rozwojem nazywa się „rozwój społeczno-gospodarczy, w którym występuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń”.

Realizacja zasady zrównoważonego rozwoju stanowi jeden z głównych priorytetów Unii Europejskiej i 6. Wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego. Pozostałymi priorytetami Unii Europejskiej, które znajdują odzwierciedlenie zarówno w polityce ekologicznej, jak i programie ochrony środowiska dla województwa śląskiego są:

- działania na rzecz przystosowania do zmian klimatu
- ochrona różnorodności biologicznej.

Powyższe priorytety zostały również uwzględnione w niniejszej aktualizacji.

Strategia ochrony środowiska gminy stanowi cele długoterminowe wyznaczone do 2019 roku oraz cele krótkoterminowe wraz z zadaniami do realizacji w latach 2012-2015. Cele wyznaczone w ramach strategii ochrony środowiska dotyczą:

■ działań systemowych, w zakres których wchodzi następujące kierunki:

- uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
- zarządzanie środowiskowe,
- udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,
- aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym.

■ Ochrona zasobów naturalnych

- ochrona przyrody
- ochrona i zrównoważony rozwój lasów
- racjonalne gospodarowanie zasobami wody
- ochrona powierzchni ziemi

■ poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

- jakość powietrza
- ochrona wód
- gospodarka odpadami
- oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych,

Strategia uwzględnia również działania na rzecz ochrony klimatu, ochrony przed ryzykiem wystąpienia poważnych awarii.

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały zadania w podziale na cele długoterminowe do roku 2019, oraz cele krótkoterminowe wraz z zadaniami środowiskowymi na lata 2012-2015. Poniższy zestaw celów i zadań stanowią swoisty

katalog działań proekologicznych, których realizacja uzależniona jest od aktualnych potrzeb gminy, sytuacji finansowo- ekonomicznej gminy oraz możliwości uzyskania dofinansowania na poszczególne przedsięwzięcia z Wojewódzkiego bądź Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy ze środków unijnych. Z katalogu celów na najbliższe lata wybrano zadania priorytetowe, których wykonanie jest możliwe ze względu na sposobność pozyskania środków na ich realizację (plan operacyjny rozdział 5.3). Zadania, których realizacja w najbliższych latach będzie niemożliwa ze względu na brak odpowiednich środków zostaną przesunięte w czasie i uwzględnione w planach na lata 2016-2019 i lata późniejsze.

4.1 Katalog celów długoterminowych i krótkoterminowych

4.1.1 Działania systemowe

W zakres działań systemowych wchodzi następujące zagadnienia:

- uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
- zarządzanie środowiskiem,
- udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowisk,
- wprowadzenie aspektu ekologicznego w planowaniu przestrzennym.

Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych wiąże się nierozdzielnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Wszystkie działania prowadzone przez człowieka odbywają się w środowisku przyrodniczym i powinny respektować prawa przyrody, tak by nie powodować jej degradacji. Zasada ta powinna również istnieć w planowaniu rozwoju gminy Woźniki poprzez uwzględnianie proekologicznych kierunków i działań w strategiach tematycznych opracowywanych przez gminę.

Dla jakości środowiska naturalnego istotne jest również proekologiczne zachowanie konsumentów oraz wprowadzanie na rynek produktów przyjaznych środowisku, mniej je obciążających. Konsument powinien mieć możliwość wyboru produktów proekologicznych, które powinny mieć widoczne etykiety informujące o ich proekologicznym charakterze. Do zadań własnych gminy należy wprowadzenie systemu „zielonych zamówień” w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego oraz wprowadzanie „zielonych zamówień” promujących w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego firmy posiadające certyfikaty zarządzania środowiskowego przez uzyskanie przez nie dodatkowych punktów.

- Cel długoterminowy do 2019r.

UWZGLĘDNIENIE ZASAD OCHRONY ŚRODOWISKA W PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI DZIAŁANIACH SYSTEMOWYCH
--

DS1 Cel krótkoterminowy do 2015 roku:

Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych

Zadania na lata 2012- 2015:

- Wprowadzenie celów ochrony środowiska i priorytetów polityki ekologicznej państwa do dokumentów strategicznych gminy.

DS2 Cel krótkoterminowy do 2015 roku:

Rozwój proekologicznej produkcji towarów oraz świadomych postawa konsumenckich zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju

Zadania na lata 2012- 2015:

- Wprowadzenie systemu „zielonych” zamówień w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego organizowanych przez wszystkie instytucje korzystające ze środków publicznych w gminie.
- Rozwój rynku produktów przyjaznych środowisku oraz poszerzenie rynku technologii dla przemysłu ochrony środowiska i sektora usług około środowiskowych.
- Promowanie zrównoważonych wzorców produkcji i konsumpcji.

DS3 Cel krótkoterminowy do 2015 roku:

Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem

Zadania na lata 2012- 2015:

- Rozpowszechnianie wśród społeczeństwa wiedzy na temat systemu EMAS normy ISO 14001 oraz logo CP jako znaków jakości środowiskowej i wynikających z ich wdrożenia korzyści dla firm i instytucji.
- Wspieranie aktywności podmiotów gospodarczych wdrażających systemy zarządzania środowiska.
- Wprowadzanie „zielonych zamówień” promujących w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego firmy posiadające certyfikaty zarządzania środowiskowego przez uzyskanie przez nie dodatkowych punktów.

Edukacja Ekologiczna - Uwarunkowania zewnętrzne

Cele wyznaczone w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki odzwierciedlają główne cele edukacji ekologicznej wyznaczone w Narodowym Programie Edukacji Ekologicznej.

***Główne cele Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej:*¹⁰**

- Wdrożenie zaleceń Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej z uwzględnieniem zmian zachodzących w procesie reformowania państwa oraz integracji z Unią Europejską.
- Stworzenie mechanizmów pozwalających sprostać wyzwaniom związanym z wdrożeniem idei i zasad zrównoważonego rozwoju pozwalających kształtować świadomość ekologiczną w warunkach

¹⁰ Narodowy Program Edukacji Ekologicznej, program wykonawczy Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej oraz warunki jego wdrażania, Ministerstwo Środowiska, Warszawa luty 2001.

demokracji życia społecznego i wzrastającej roli komunikacji społecznej.

- Zwiększenie efektywności edukacji ekologicznej przez:

- promowanie najskuteczniejszych jej form i najważniejszych treści;
- wskazanie sposobów optymalnej alokacji środków finansowych;
- uporządkowanie przepływu informacji i usprawnienie procesu decyzyjnego związanego z edukacją ekologiczną.

Cele wyznaczone w zakresie edukacji ekologicznej na terenie gminy Woźniki odnoszą się również do głównych założeń w tym zakresie zawartych w **polityce ekologicznej państwa** w zakresie celów średniookresowych do 2016 roku.

Głównym założeniem polityki ekologicznej państwa w zakresie edukacji ekologicznej jest podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców można osiągnąć poprzez promocję proekologicznych zachowań konsumenckich, prośrodowiskowych nawyków i pobudzenia odpowiedzialności za stan środowiska, organizowanie lokalnych akcji służących ochronie środowiska.

Stan edukacji ekologicznej na terenie gminy

Proces powszechnej edukacji ekologicznej obejmujący wszystkich obywateli jest obowiązkiem wynikającym z zapisów Konstytucji RP (Art. 5) uchwalonej w 1997r. Stan świadomości ekologicznej społeczeństwa jest istotnym elementem działań na rzecz ochrony środowiska. Edukacja ekologiczna powinna być prowadzona na wszystkich szczeblach szkolnictwa i administracji i powinna obejmować promocję racjonalnych sposobów użytkowania zasobów naturalnych oraz sposobów oszczędnego i rozsądnego gospodarowania. Wprowadzenie edukacji ekologicznej ma na celu osiągnięcie takiego poziomu świadomości społeczeństwa, aby prowadziło to do ukształtowania nawyków i zachowań sprzyjających realizacji zadań w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Na terenie gminy Woźniki co roku w okresie wiosennym w placówkach oświatowych organizowane są akcje Dni Ziemi o tematyce związanej z ochroną środowiska promujące m.in. proekologiczne zachowania konsumenckie takie jak oszczędność energii, wody, właściwe postępowanie z odpadami (segregacja śmieci, szkodliwość spalania odpadów w paleniskach domowych, czy oddawanie odpadów na składowisko) czy odpowiednie korzystanie z zasobów ziemi.

Jesienią natomiast organizowane są Akcje Sprzątania Świata, w której udział biorą min. Uczniowie Szkoły Podstawowej w Woźnikach. Akcje Sprzątania Świata mają na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o środowisko, które je otacza i polegają na zbieraniu śmieci w lasach, parkach, skwerach czy przydrożnych rowach.

W ramach akcji ekologicznych dla dorosłych na łamach biuletynu Ziemi Woźnickiej ukazują się artykuły o tematyce ekologicznej. Do działań ekologicznych zaliczyć też należy współpracę młodzieży z terenu gminy Woźniki z zespołem

Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego a w szczególności z parkiem Lasy na Górną Liswartą.

Szczególną rolę w podejmowaniu akcji proekologicznych pełnią organizacje pozarządowe. Gmina Woźniki co roku opracowuje program współpracy Gminy Woźniki z organizacjami pozarządowymi, w którym wyznacza m.in. zadania priorytetowe z zakresu ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego. Zgodnie z programem opracowanym na 2012 rok do zadań priorytetowych w tym zakresie należą:

- opracowywanie i wydawanie folderów, broszur dydaktycznych i popularnonaukowych,
- projektowanie i wykonanie przyrodniczych ścieżek dydaktycznych,
- organizowanie przedsięwzięć propagujących ochronę lokalnego środowiska przyrodniczego, zagadnień ochrony zwierząt wśród dzieci i młodzieży, w tym konkursów, wystaw,
- realizowanie programów ochrony zasobów przyrodniczych i opieki nad zwierzętami, w tym przeciwdziałania bezdomności zwierząt domowych,
- urozmaicenie szaty roślinnej gminy,
- edukacja ekologiczna, w tym warsztaty, pokazy filmów, budowa arboretów i ogrodów edukacyjnych,
- współdziałanie w realizacji ekorozwoju i zrównoważonego rozwoju oraz ochrony praw zwierząt.

Strategia rozwoju edukacji ekologicznej po 2012 roku.

Strategia rozwoju gminy w zakresie edukacji ekologicznej na terenie gminy Woźniki stanowi kontynuację działań rozpoczętych w roku 2004.

Proponuje się kontynuację prowadzenia akcji ekologicznych typu Dzień Ziemi, czy Sprzątanie Świata, oraz kampanii promujących proekologiczne postawy konsumenckie wśród mieszkańców. Ważnym zadaniem gminy będzie również utrzymanie współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Po roku 2019 proponuje się przeprowadzenie badań świadomości ekologicznej mieszkańców gminy, które wyłonią przybliżony obraz świadomości oraz wrażliwości mieszkańców na zagadnienia związane z ochroną zasobów środowiska naturalnego.

DS4 Cel krótkoterminowy do 2015 roku:

Wzrost udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska w celu podniesienia świadomości ekologicznej społeczeństwa

Zadania na lata 2012- 2015:

- Kontynuacja działań promujących ochronę środowiska w placówkach oświatowych – prowadzenie tematycznych Akcji Dni Ziemi, Sprzątanie Świata.
- Promocja postaw proekologicznych wśród mieszkańców gminy poprzez informacje w prasie, prowadzenie akcji proekologicznych.
- Wyznaczenie i oznakowanie przyrodniczych szlaków turystycznych: pieszych, rowerowych lub konnych (z zapleczem rekreacyjnym) w atrakcyjnych i cennych przyrodniczo obszarach gminy, jako jednej z form jej promocji.

- Podnoszenie wiedzy nauczycieli (zwłaszcza przedmiotów przyrodniczych) oraz wychowawców w zakresie zagrożeń i ochrony środowisk.
- Wsparcie projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe.
- Zapewnienie udziału pozarządowych organizacji ekologicznych we wszystkich gremiach podejmujących decyzje dotyczące ochrony środowiska.
- Doposażenie bibliotek szkolnych w najnowsze pozycje literaturowe z zakresu ochrony przyrody i środowiska. Zakup programów komputerowych umożliwiających i ułatwiających naukę biologii środowiskowej i ekologii.
- Kontynuacja współpracy młodzieży z zespołem Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego i instytucjami związanymi z ochroną środowiska.

Zadania na lata 2015-2019

- Przeprowadzenie badań nad stanem świadomości ekologicznej mieszkańców oraz jego wpływu na podejmowanie i realizację działań w zakresie ochrony środowiska i zasobów naturalnych. Badanie prowadzone być powinno także wśród uczniów i młodzieży pozaszkolnej.

DS5 Cel krótkoterminowy do roku 2015:

Wprowadzenie aspektu ekologicznego w planowaniu przestrzennym

Zadania na lata 2012-2015

- Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego aspektów środowiskowych.

4.1.2 Ochrona powietrza atmosferycznego

Uwarunkowania zewnętrzne – Polityka ekologiczna państwa

LIMITY EMISJI

- Polityka ekologiczna państwa wyznacza cele średniookresowe do 2016 roku w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego w kierunku obniżenia emisji z dużych źródeł energii, o mocy powyżej 50 Mw. Dyrektywa LCP wyznacza limity emisji głównych zanieczyszczeń, które do 2012 roku wynoszą: dla SO₂ – 358 tys. Ton a dla No_x – 239 tys ton.
- Zgodnie z decyzjami Rady Europy W 2020 roku łączna emisja gazów cieplarnianych z terytorium Wspólnoty powinna być niższa o 20% aniżeli w 1990 roku.
- Do 2016 roku zakłada się całkowitą likwidację substancji niszczących warstwę ozonową przez wycofanie ich z obrotu i stosowania na terytorium Polski.
- Do 2020 roku udział odnawialnych źródeł energii powinien wynosić nie mniej niż 14 %.

Uwarunkowania zewnętrzne – Program Ochrony Powietrza dla strefy częstochowsko – lublinieckiej województwa śląskiego- projekt.

Gmina Woźniki została uwzględniona w projekcie Programu Ochrony Powietrza (POP) dla strefy częstochowsko – lublinieckiej. Konieczność opracowania POP wynika z:

- przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 w roku kalendarzowym,
- przekroczenia dopuszczalnej częstości przekroczeń dopuszczalnego poziomu 24-godz. Pyłu PM10,
- przekroczenia poziomu docelowego benzo(a) pirenu w roku kalendarzowym

w oparciu o wyniki pomiarów na stacjach pomiarowych w Lublińcu, Myszkowie i w m. Złoty Potok w gminie Janów.

Na podstawie badań modelowych określono obszary występowania przekroczeń w strefie. Poniżej zestawiono najwyższe stężenia pyłu zawieszonego PM10 w gminie Woźniki:

Tabela 21: Najwyższe stężenia pyłu zawieszonego PM10 w gminie Woźniki

Nazwa Gminy	Liczba ludności narażona na przekroczenia	Percentyl 90,4 dla pyłu PM10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Stężenie średnioroczne PM10 – max [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Powierzchnia obszaru przekroczeń percentyla 90,4 dla pyłu PM10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Powierzchnia obszaru przekroczeń stężenia średniorocznego o pyłu PM10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Obszary przekroczeń stężeń					
Woźniki	9	-	43,98	-	0,12
Obszary przekroczeń dopuszczalnej częstości przekraczania stężeń 24 – godz.					
Woźniki	4334	78,39	-	72,88	-

Na terenie Gminy Woźniki konieczne są działania naprawcze:

- Ograniczenie emisji powierzchniowej poprzez realizację programu ograniczenia niskiej emisji. Na przekroczenia zanieczyszczeń powietrza pyłem PM10 zasadniczy wpływ ma emisja komunalna w szczególności pochodząca z wykorzystania do ogrzewania węgla i spalania go w małosprawnych urządzeniach grzewczych. Redukcję emisji powierzchniowej można osiągnąć poprzez następujące działania w ramach programów ograniczenia niskiej emisji:
 - termomodernizację budynków,
 - zmianę sposobów ogrzewania budynków poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej lub wymianę dotychczasowych kotłów węglowych o niskiej sprawności na kotły węglowe nisko emisyjne, kotły retortowe (paliwo – węgiel orzech, groszek) oraz ekologiczne (paliwo – brykiety) lub wymianę dotychczasowych kotłów węglowych na kotły gazowe lub olejowe, a także ogrzewanie elektryczne w obszarze przekroczeń.

Do osiągnięcia tych celów konieczne jest:

- wykonanie przyłączy sieci gazowej do poszczególnych budynków,
- ewentualnie rozbudowa sieci gazowej,
- likwidacja pieców węglowych w mieszkaniach i domkach jednorodzinnych,
- wykonanie przyłączy sieci ciepłej do poszczególnych budynków,
- ewentualna rozbudowa sieci ciepłej.

Realizacja powyższych zadań umożliwi redukcję stężenia pyłu PM10.

Program Ochrony Powietrza dla strefy częstochowsko – lublinieckiej województwa śląskiego wyznacza wariant osiągnięcia wymaganego efektu ekologicznego w zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej na terenie gminy Woźniki, jako obszaru, w którym w wyniku modelowania wyznaczono obszary przekroczeń dopuszczalnych wartości stężeń pyłu PM10.

Tabela 22: Zadania wyznaczone w projekcie Programu Ochrony Powietrza dla Gminy Woźniki

lp.	Zadania	Gmina Woźniki (powierzchnia użytkowa lokali m ²)
1	Wymiana kotłów węglowych na kotły węglowe niskoemisyjne	0
2	Wymiana kotłów węglowych na retortowe	36100
3	Termomodernizacja	18000
4	Podłączenie do sieci ciepłowniczej	18000
5	Wymiana kotłów węglowych na ogrzewanie elektryczne	4500
	Suma	79600
	Szacunkowe koszty	9,72 mln zł
	Efekt ekologiczny [Mg/rok] (redukcja emisji powierzchniowej pyłu PM10)	15,02
	Efekt ekologiczny [Mg/rok] (redukcja emisji powierzchniowa benzo(a) pirenu)	0,01

Stan istniejący + strategia rozwoju

Ze względu na rolniczo - leśny charakter gminy szczególnie uciążliwa na tym terenie jest niska emisja, której źródłem są głównie paleniska domowe i kotłownie opalane paliwem konwencjonalnym. Działania na rzecz zmniejszenia emisji niskiej w dużym stopniu przyczynią się więc do poprawy jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy. Nie należy jednak lekceważyć emisji gazowej i pyłowej pochodzącej z zakładów produkcyjnych, które wprowadzie w niewielkiej ilości, ale występują na obszarze gminy i są źródłem emisji do powietrza atmosferycznego.

Na terenie gminy Woźniki nie występuje cieć ciepłownicza, ani sieć gazowa dlatego też głównym kierunkiem realizacji ograniczenia emisji pyłu PM10 na terenie gminy będzie modernizacja istniejących źródeł ciepła poprzez wymianę starych nieefektywnych pieców na kotły retortowe, termomodernizacja budynków oraz instalacja kolektorów słonecznych do podgrzewania ciepłej wody użytkowej.

Ważnym elementem programu ograniczenia niskiej emisji na terenie gminy powinna być również eliminacja spalania odpadów komunalnych w paleniskach domowych. Aby cel ten osiągnąć istotnym jest przeprowadzenie kampanii

informującej mieszkańców o szkodliwości tego rodzaju procederów, w formie ulotek, czy pogadanek, zamieszczania odpowiednich informacji w prasie lokalnej.

Zasadnym jest również wprowadzenie działań kontrolnych i egzekucyjnych, które skutecznie wyeliminują negatywne zachowania. Zgodnie z nowelizacją ustawy o odpadach, która wejdzie w życie 1 stycznia 2012 roku gminy będą zobowiązane do zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy.

Zgodnie z art 379 Prawo Ochrony Środowiska wójt gminy lub Burmistrz miasta sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym swoją własnością. Może on poprzez upoważnianych przez siebie pracowników przeprowadzić stosowaną kontrolę.

Poniżej zebrano główne cele w kierunku poprawy jakości powietrza atmosferycznego i działania jakie należy przeprowadzić, aby te cele osiągnąć:

- **Cel długoterminowy do 2019 roku**

MINIMALIZACJA EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA

Kierunki działań do 2015 r:

- Ograniczenie niskiej emisji.
- Ograniczenie emisji komunikacyjnej

OP1 cel krótkoterminowy do roku 2015

Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza w zakresie niskiej emisji

Zadania na lata 2012-2015:

- Montaż kolektorów słonecznych w zabudowie jednorodzinnej.
- Budowa elektrowni wiatrowych na terenie gminy.
- Termomodernizacja budynku ośrodka zdrowia w Woźnikach.
- Termomodernizacja budynku szkoły podstawowej w Lubszy.
- Kampania edukacyjna mieszkańców w kierunku przekonania o szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych, wypalaniu traw.
- Opracowanie Programu Ograniczenia Niskiej Emisji oraz jego realizacja.
- Opracowanie planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z uwzględnieniem racjonalizacji zużycia energii i promowania rozwiązań zmniejszających zużycie energii na terenie gminy.
- prowadzenie kontroli gospodarstw domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach.
- Kontrola i monitoring działań naprawczych określonych w POP wykonywanych przez poszczególne jednostki (bez wdrażania programu).
- Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrzenia mieszkań w ciepło z nośników nie powodujących nadmiernej „niskiej emisji” oraz projektowanie linii zabudowy uwzględniając zapewnienie „przewietrzania” miast ze szczególnym uwzględnieniem terenów o gęstej zabudowie.

- Uwzględnianie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza, poprzez odpowiednie przygotowanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględniać będą potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem.
- Realizacja PONE na terenie miasta i gminy poprzez stworzenie systemu zachęt do wymiany systemów grzewczych do uzyskania efektu ekologicznego.
- Budowa sieci gazowej na terenie gminy.

OP2 cel krótkoterminowy do roku 2015

Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza w zakresie emisji komunikacyjnej

Zadania na lata 2012-2015:

- Poprawa stanu dróg na terenie gminy poprzez ulepszenie nawierzchni, bieżące remonty i budowę chodników w kierunku ograniczenia spalin samochodowych.
 - a. Modernizacja dróg gminnych: Wolności, Kawalerii, 3-go Maja, Strzelców.
 - b. Przebudowa dróg powiatowej 2312S i gminnej 635021 S jako połączenie komunikacyjne drogi krajowej DK1 i wojewódzkiej 789 w Woźnikach.
 - c. Remont cząstkowy nawierzchni dróg na terenie gminy masą asfaltową.
 - d. Budowa obwodnicy Woźnik w celu wyprowadzenia z miasta ruchu tranzytowego.
- Tworzenie systemu tras rowerowych wzdłuż dróg wojewódzkich i powiatowych.
- Modernizacja dróg powiatowych: do Niegolewki, Woźniki – Dąbrowa.
- Utrzymanie czystości dróg w celu ograniczenia emisji wtórnej (czyszczenie metodą moką).
- Rozwój komunikacji zbiorowej opartej na nowoczesnym taborze i ekologicznych paliwach albo spełniający normę emisji spalin EUROS.
- tworzenie pasów zieleni ochronnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

4.1.3 Ochrona przyrody

Uwarunkowania zewnętrzne – polityka ekologiczna

Polityka ekologiczna państwa szczególnie nacisk kładzie na ochronę zasobów naturalnych w tym na ochronę bioróżnorodności przyrody naszego kraju. W zakresie celów średniookresowych wyznacza się zachowanie bogatej różnorodności biologicznej przyrody na poziomie wewnątrzgatunkowym, gatunkowym oraz ponadgatunkowym, wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju.

Polityka ekologiczna państwa w zakresie ochrony przyrody i zrównoważonego rozwoju lasów przewiduje realizację celów, które powinny w pewnym stopniu znaleźć odzwierciedlenie w celach ochrony środowiska dla gminy Woźniki. Do celów tych należą:

- Przywrócenie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i ostoi gatunków na obszarach chronionych wraz z zachowaniem zagrożonych wyginięciem gatunków oraz różnorodności genetycznej roślin, zwierząt i grzybów.
- Przywrócenie drożności lądowych i wodnych korytarzy ekologicznych umożliwiających przemieszczanie się zwierząt i funkcjonowanie populacji w skali kraju.
- Wsparcie procesu opracowania planów ochrony dla obszarów chronionych.
- Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i właściwych metod ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu.
- Egzekwowanie wymogów ochrony przyrody w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- Rygorystyczne przestrzeganie zasad ochrony środowiska.
- Wypracowanie metod skutecznej ochrony cennych przyrodniczo zadrzewień przydrożnych oraz terenów zieleni miejskiej.
- Kontynuacja tworzenia krajowej sieci obszarów chronionych uwzględniająca tworzenie nowych parków narodowych, rezerwatów, parków krajobrazowych oraz powstawanie form i obiektów ochrony przyrody (korytarze ekologiczne).
- Ścisła współpraca w zakresie ochrony przyrody z organizacjami pozarządowymi oraz prowadzenie szerokich akcji edukacyjnych wśród społeczeństwa.
- Realizacja „Krajowego programu zwiększenia lesistości”.
- Tworzenie spójnych kompleksów leśnych połączonych korytarzami ekologicznymi.
- Dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów wynikających z ochrony sieci obszarów Natura 2000; utrzymanie znacznej retencji wodnej i jej powiększenie przez przywracanie przesuszonych przez meliorację terenów wodno – błotnych.
- Dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do siedliska oraz zwiększenie różnorodności genetycznej i gatunkowej biocenozy leśnych.
- Rozbudowa funkcji leśnych banków genów.
- Wprowadzenie alternatywnego systemu certyfikacji lasów.

Uwarunkowania zewnętrzne - W polskim ustawodawstwie w zakresie ochrony przyrody obowiązują następujące akty prawne:

- ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r (Dz. U. 2009r. Nr 151, poz. 1220 – tj.);
- ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 r. (Dz.U.2011r . Nr 12, poz. 59-tj.)
- ustawa Prawo łowieckie z dnia 13 października 1995 r. (Dz.U.2005r., Nr 127, poz. 1066 – tj.);
- ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2000r. (Dz.U.2008r., Nr 25, poz. 150 – tj. z późniejszymi zmianami).

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. celem ochrony przyrody jest:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,

- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z siedliskami przez ich utrzymanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody,
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody poprzez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

W 2008 roku rozpoczął działalność nowy organ: Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska i regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, do których należą następujące zadania:

- uczestnictwo w procedurze oceny oddziaływania na środowisko (w różnym zakresie swoich kompetencji) planowanych przedsięwzięć,
- kontrola odpowiedzialności za szkody w środowisku,
- współpraca z organami samorządu terytorialnego w sprawach ocen oddziaływania na środowisko i ochrony przyrody,
- udział w postępowaniach w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Uwarunkowania zewnętrzne - Unia Europejska opracowała europejski system ekologiczny Natura 2000, który zakłada tworzenie obszarów prawnie chronionych niezależnie od systemów narodowych. Zasady jego utworzenia regulują dwie Dyrektywy: Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979r. w sprawie ochrony dzikich ptaków (tzw. **dyrektywa ptasia**) oraz Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. o ochronie siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. **dyrektywa siedliskowa**). Dyrektywa ptasia dotyczy ochrony wszystkich cennych gatunków ptaków naturalnie występujących w stanie dzikim na terytorium UE. Natomiast dyrektywa siedliskowa odnosi się do terenów szczególnie cennych lub zagrożonych zanikaniem o podstawowym znaczeniu dla utrzymania populacji gatunków roślin i zwierząt zagrożonych wyginięciem, podatnych na zagrożenia, rzadkich i wymagających szczególnej ochrony.

Uwarunkowania zewnętrzne – strategia ochrony przyrody województwa śląskiego

Misją województwa śląskiego w zakresie ochrony przyrody jest zachowanie i odtworzenie dziedzictwa przyrodniczego i przyrodniczo – kulturowego oraz zrównoważone korzystanie z zasobów przyrody i kształtowanie środowiska przyrodniczego na jego obszarze, uwzględniające potrzeby przyszłych pokoleń oraz nie naruszające potrzeb i praw w tym zakresie mieszkańców sąsiadujących województw.

Do celów strategicznych strategii ochrony przyrody województwa śląskiego należy zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie,

zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych, zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym oraz wysoki poziom świadomości ekologicznej o przyrodzie i krajobrazie.

Strategia ochrony środowiska gminy

Gmina Woźniki jest obszarem występowania cennych elementów przyrodniczych i terenów objętych ochroną prawną. O wyjątkowych walorach przyrodniczych gminy decyduje również duża powierzchnia lasów o dużej różnorodności typów siedliskowych.

Ważnym zadaniem gminy w zakresie ochrony przyrody powinno być zachowanie bioróżnorodności form przyrody znajdujących się na jej terenie, ale również promocja walorów krajobrazowych i przyrodniczych w kierunku rozwoju bazy turystyczno – rekreacyjnej.

Poniżej zebrano główne cele w kierunku ochrony przyrody i działania jakie należy przeprowadzić, aby te cele osiągnąć:

- Cel długoterminowy do 2019 roku

ZACHOWANIE RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ PRZYRODY GMINY I OCHRONA PRZED DEGRADACJĄ

OPr1 cel krótkoterminowy do roku 2015 Ochrona walorów przyrodniczych gminy

Zadania na lata 2012-2015:

- Wykorzystanie obszarów i obiektów cennych przyrodniczo do rozwoju funkcji turystyczno- rekreacyjnych gminy w tym agroturystyki i ekoturystyki min poprzez tworzenie ścieżek pieszo- rowerowych.
- Zachowanie bioróżnorodności form przyrodniczych znajdujących się na terenie gminy.
- Objęcie ochroną obszarów o wyjątkowych walorach przyrodniczych.
- Promocja walorów przyrodniczo – krajobrazowych gminy.
- Ochrona terenów źródłiskowych rzeki Liswarty.
- Wprowadzenie zapisów planu ochrony PK „Lasy nad Górną Liswartą” do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i zagospodarowania terenu gminy.

OPr2 cel krótkoterminowy do roku 2015 Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych i zwiększenie lesistości gminy

Zadania na lata 2012-2015:

- Tworzenie ciągów zieleni przyulicznej, przeciwwietrznych tzw. „zielonych ekranów”, towarzyszących głównym ciągom komunikacyjnym.
- Stała współpraca z nadleśnictwem.
- Ustalanie przeznaczenia gruntów do zalesienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

- Realizacja programu zwiększania lesistości.
- Podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie zapobiegania pożarom lasów.

4.1.4 Hałas

Uwarunkowania zewnętrzne - Polityka ekologiczna państwa wyznacza następujące zadania z zakresu ochrony przed hałasem:

- dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe;
- sporządzenie map akustycznych dla miast powyżej 100 tys. Mieszkańców;
- likwidacja źródeł hałasu przez tworzenie stref wolnych od transportu, ograniczenie szybkości ruchu, wymianę taboru tramwajowego na mniej hałaśliwy, a także budowę ekranów akustycznych;
- wykorzystanie planowania przestrzennego dla rozdzielania potencjalnych źródeł hałasu od terenów mieszkaniowych;
- rozwój systemu monitoringu hałasu.

W polskim ustawodawstwie zagadnienie ochrony środowiska akustycznego regulują następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r.: Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2008 rok, nr 25, poz. 150 – tj. z późniejszymi zmianami);
 - Ustawa o Planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 roku (Dz.U.2003r., Nr 80, poz.717 z późn. zmianami);
 - Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2007 r., Nr 120, poz. 826);

Według art. 112 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska ochrona przed hałasem polega na utrzymaniu poziomów hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Strategia ochrony przed hałasem.

Jednym z podstawowych celów strategicznych w zakresie ochrony środowiska naturalnego w gminie Woźniki jest ograniczenie stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas. Szczególnie uciążliwe zjawisko hałasu występuje z przyczyn komunikacyjnych (w mniejszym stopniu przemysłowych) wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu tj. Lubliniec-Piasek-Tarnowskie Góry, Sośnica-Woźniki-Koziegłowy. Ochrona otoczenia przed hałasem na terenie gminy sprowadza się do upłynnienia ruchu przelotowego związanego z planowaną autostradą i modernizacji dróg lokalnych oraz wyeliminowania ruchu tranzytowego na drogach wojewódzkich poza teren miasta poprzez budowę obwodnicy. Rozwiązania te pozwolą ograniczyć emisję komunikacyjną, nadmierne natężenie hałasu oraz wpłyną na poprawę bezpieczeństwa. Dodatkowym rozwiązaniem na przyszłość pozwalającym na, z jednej strony dalsze ograniczenie wpływu hałasu na mieszkańców, a z drugiej odgródzenie mieszkańców od zanieczyszczeń komunikacyjnych emitowanych

wzdłuż planowanej autostrady, będzie budowa szerokiego pasa zieleni. Istotnym aspektem w dziedzinie ochrony przed nadmiernym natężeniem hałasem jest stałe monitorowanie poziomu hałasu zarówno w jednostkach gospodarczych, jak i wzdłuż sieci komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu.

Zadaniem gminy w zakresie ochrony przed hałasem jest uwzględnianie na etapach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wpływu lokalizacji przedsięwzięć uciążliwych dla środowiska.

Zadania wyznaczone w ramach ochrony powietrza atmosferycznego ze źródeł liniowych przyczyniają się jednocześnie do minimalizacji emisji hałasu komunikacyjnego i zostały uwzględnione w rozdziale 4.1.2.

Poniżej zebrano główne cele w kierunku wyeliminowania negatywnego wpływu hałasu na otoczenie i działania jakie należy przeprowadzić, aby te cele osiągnąć:

- Cel długoterminowy do 2019 roku:

OGRANICZENIE STOPNIA NARAŻENIA MIESZKAŃCÓW NA PONADNORMATYWNY HAŁAS
--

Kierunki działań do 2019 r:

- minimalizacja wpływu emisji hałasu na środowisko

HA1 cel krótkoterminowy do 2015

Ograniczenie oddziaływania hałasu na mieszkańców gminy

Zadania na lata 2012-2015:

- Uwzględnianie na etapach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wpływu lokalizacji przedsięwzięć uciążliwych dla środowiska.
- Monitorowanie poziomu hałasu w jednostkach gospodarczych.
- Wspieranie technologii zmniejszających poziom hałasu w otoczeniu zakładów produkcyjnych.

4.1.5 Gospodarka wodna

W zakresie gospodarki wodnej wyróżniamy trzy podstawowe zagadania:

- Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi
- Ochrona wód
- Ochrona przed powodzią

Uwarunkowania zewnętrzne - polityka ekologiczna państwa

Celem średniookresowym do 2016 r. w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wody jest racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych tak, by uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i

zabezpieczyć przed skutkami powodzi. W tym kierunku istotne jest wprowadzenie zadań zapewniających oszczędności zasobów wody na cele przemysłowe i konsumpcyjne poprzez wprowadzenie nowoczesnych technologii w przemyśle tj. stosowanie obiegów zamkniętych, czy montowanie i wymiana wodomierzy, zainstalowanie niskoprzepływowych końcówek na prysznice i ograniczników przepływu na krany w gospodarstwach domowych, uszczelnienie ciekących kranów, instalowanie wodooszczędnych zmywarek. Skuteczna racjonalizacja zużycia wody w gospodarstwach domowych uzależniona jest od świadomości ekologicznej jej użytkowników i wymaga zakorzenienia pozytywnych nawyków takich jak, zakręcania wody, gdy rzeczywiście z niej nie korzystamy (np. podczas mycia zębów), korzystania z prysznicy, zamiast kąpieli w wannie. W celu osiągnięcia wymaganej świadomości ekologicznej mieszkańców należy przeprowadzić kampanie edukacyjne w gminie (akcje, ulotki, pogadanki w szkołach, informacje w prasie) na temat szkodliwości marnotrawienia wody.

W zakresie ochrony przeciwpowodziowej polityka ekologiczna wyznacza m.in. rozwój tzw. Małej retencji przy współudziale finansowych UE, wyznaczenie obszarów zalewowych tak, gdzie nie zostały jeszcze wyznaczone..

Polityka ekologiczna wyznacza również cele średniookresowe do 2016 roku w zakresie ochrony jakości wód i ochrony zasobów wód:

- do 2015 roku Polska powinna zapewnić 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych kończąc krajowy program budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych dla wszystkich aglomeracji powyżej 2000 RLM.
- Utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywrócenie ciągłości ekologicznej cieków.

Zgodnie z „Krajowym Programem oczyszczania ścieków komunalnych” ta zakłada:

- redukcję całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych do poziomu 75 % w 2015 roku. Cel ten należy osiągnąć poprzez budowę oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej dla wszystkich aglomeracji powyżej 2 000 RLM;
- opracowanie dla każdego wydzielonego w Polsce obszaru dorzecza planu gospodarowania wodami oraz programu wodno-środowiskowego w celu utrzymania lub osiągnięcia dobrego stanu wszystkich wód, w tym zachowanie i przywrócenie ciągłości ekologicznej cieków.

Polskie ustawodawstwo zagadnienia dotyczące ochrony wód reguluje poprzez ustawę z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. 2005 r., Nr 239, poz. 2019, z późniejszymi zmianami). Ustawa ta reguluje sposoby zarządzania zasobami wodnymi, którego głównymi założeniami jest:

- zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości wody dla ludności;
- ochrona zasobów wodnych przed zanieczyszczeniem oraz niewłaściwą lub nadmierną eksploatacją;
- utrzymywanie lub poprawa stanu ekosystemów wodnych i od wody zależnych;
- ochrona przed powodzią oraz suszą;
- zapewnienie wody na potrzeby rolnictwa oraz przemysłu;

- zaspokojenie potrzeb związanych z turystyką, sportem oraz rekreacją;
- tworzenie warunków dla energetycznego, transportowego oraz rybackiego wykorzystania wód.

Analiza jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz przegląd stanu infrastruktury wodno – kanalizacyjnej wskazała na braki w sposobie prowadzenia gospodarki wodno – ściekowej na terenie gminy. Cieki występujące na terenie gminy (Mała Panew, Liswarta) wymagają działań ochronnych w celu przeciwdziałania ich znacznemu zanieczyszczeniu. Do zasadniczych działań w celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych należy redukcja związków azotu i fosforu oraz zanieczyszczeń bakteriologicznych z sektora komunalnego. Stąd zadania gminy w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych powinny być ukierunkowane na realizację oczyszczalni ścieków (Kamienica, rozbudowa w Psarach) oraz skanalizowanie jak największej powierzchni terenu gminy. Istotnym zadaniem wydaje się również przeprowadzenie inwentaryzacji studni kopanych na terenie gminy, zaopatrzenie mieszkańców w zbiorniki na gnojownicę i płyty obornikowe

W celu racjonalizacji zużycia wody Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Tarnowskich Górach, które na mocy umowy podpisanej z Urzędem Miejskim w Woźnikach administruje siecią wodociągowo – kanalizacyjną na terenie gminy planuje realizację zadań modernizacyjnych tych sieci oraz budowę nowych wodociągów i nowych sieci kanalizacyjnych.

Na terenach o zabudowie rozproszonej, gdzie bezcelowe ze względu na koszty byłoby doprowadzenie sieci kanalizacji sanitarnej, zaleca się budowę oczyszczalni przyzagrodowych, które zastąpiłyby zbiorniki bezodpływowe (szamba).

Istotnym dla gminy Woźniki jest także problem zagrożenia powodziowego. Długotrwałe i ulewne deszcze powodują lokalne powodzie spowodowane występowaniem z brzegów licznych potoków i rzeczek. W celu ochrony przeciwpowodziowej konieczne są działania w kierunku odbudowy uregulowanego koryta rzeki Kamieniecki oraz regulacja rzeki Ligocki.

Poniżej zebrano główne cele w kierunku poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych i działania jakie należy przeprowadzić, aby te cele osiągnąć:

■ **Cel długoterminowy do 2019 roku:**

RACJONALIZACJA GOSPODAROWANIA ZASOBAMI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH
--

RW1 cel krótkoterminowy do roku 2015

Racjonalne korzystanie z zasobów wód podziemnych

Zadania na lata 2012-2015:

- Poprawa ściągłości opłat za odprowadzanie ścieków i skuteczna egzekucja należności.
- Kontrola ilości i jakości ścieków odprowadzanych do kanalizacji.

- Minimalizacja wykorzystania wód podziemnych dobrej jakości dla potrzeb przemysłowych.
- Przestrzeganie zasad poboru wód podziemnych zgodnie z ustalonymi zasobami dyspozycyjnymi w celu ochrony wód podziemnych.
- Inwentaryzacja studni kopanych na terenie gminy.
- Realizacja oczyszczalni przydomowych w miejscach gdzie plan zagospodarowania przestrzennego nie przewiduje przeprowadzenia kanalizacji sanitarnej.
- Prowadzenie monitoringu ujęć wody.

RW2 cel krótkoterminowy do roku 2015

Racjonalne korzystanie z zasobów wód powierzchniowych

Zadania na lata 2012-2015

- Wprowadzenie skutecznego monitoringu sieci wodociągowej pod względem racjonalnego wykorzystania.
- Wymiana wodomierzy.
- Wymiana, konserwacje oraz wymiana nieszczelnych hydrantów w ramach remontów sieci wodociągowej.
- Wymiana i remonty przyłączy wodociągowych.
- Zmniejszenie strat wody oraz kosztów eksploatacji poprzez wymianę wodociągu Woźniki i Lubsza.
- Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody poprzez działania edukacyjno-promocyjne (akcje, kampanie skierowane do wszystkich grup społecznych.)

■ Cel długoterminowy do 2019 roku:

PRZYWRÓCENIE DOBREGO STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

OW1 cel krótkoterminowy do roku 2015

Redukcja ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych

Zadania na lata 2012-2015:

- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Woźnikach-Ligocie Woźnickiej IV etap.
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Piasku.
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Lubszy.
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Kamienicy i Kamieńskich Młynach.
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Dyrdach i Sośnicy.
- Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Psarach II etap.
- Budowa oczyszczalni ścieków w Kamienicy.
- Wyposażenie jak największej liczby gospodarstw rolnych w zbiorniki na gnojownicę i płyty obornikowe.

- Budowa kanalizacji sanitarnej w Woźnikach ul. Kozięgłowska i ul. Tarnogórska Rynek oraz przyłączy kanalizacji sanitarnej w Woźnikach.
- Przedłużenie kanalizacji sanitarnej w Babienicy ul. Wolności oraz budowa przykanalików w Babienicy.
- Budowa sieci kanalizacji deszczowej.

OW2 Cel krótkoterminowy do 2015 roku

Umożliwienie mieszkańcom łatwego korzystania z dobrej jakości wody wodociągowej

Zadania na lata 2012-2015:

- Budowa sieci wodociągowej do miejscowości Woźniki – Sulów.
- Budowa sieci wodociągowej z miejscowości Piasek do miejscowości Woźniki – Dyrdy w celu uniezależnienia się od zakupu wody z gminy Kalety.
- Rozbudowa sieci wodociągowej na nowo zasiedlonych terenach.
- Rozbudowa sieci wodociągowej w Kamieńskich Młynach.

■ Cel długoterminowy do 2019 roku:

OCHRONA TERENU GMINY PRZED POWODZIĄ

Działania do 2019 roku:

- Odbudowa uregulowanego koryta rzeki Kamieniecki w km 0+000 – 6 +700 w gm. Woźniki, powiat Lubliniec i w gm. Starcza pow. Częstochowa
- Regulacja rzeki Ligocki w km 0+000 – 5+500 wraz z odbudową uregulowanego koryta w km 5+500 – 11+850 w m. Ligota Woźnicka

OPo1 Cel krótkoterminowy do roku 2015

Skuteczna ochrona przeciwpowodziowa

Zadania na lata 2012-2015

- Odbudowa uregulowanego koryta rzeki Babieniczka w km 3+100 – 3+ 800i w km 6+200- 10+300 wraz z udrożnieniem koryta nieuregulowanego w km 0+000 – 3+800 – 6 +200 w m. Miotek, Sośnica, Piasek, Psary.

4.1.6 Ochrona powierzchni ziemi

Uwarunkowania zewnętrzne – polityka ekologiczna państwa

Do głównych celów średniookresowych do 2016 roku w zakresie ochrony powierzchni ziemi należą:

- rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego,
- przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno – błotnych przez czynniki antropogenne,

- zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.

W polskim ustawodawstwie ochronę powierzchni ziemi reguluje Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska i polega na :

- racjonalnym gospodarowaniu;
- zachowaniu wartości przyrodniczych;
- zachowaniu możliwości produkcyjnego wykorzystania;
- ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania;
- utrzymaniu jakości gleby i ziemi powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów;
- doprowadzeniu jakości gleby i ziemi co najmniej do wymaganych standardów, gdy nie są one dotrzymane;
- zachowaniu wartości kulturowych, z uwzględnieniem archeologicznych dóbr kultury.

Ochrona powierzchni ziemi wiąże się nierozdzielnie z ochroną zasobów surowcowych, a w szczególności z racjonalnym ich gospodarowaniem. Korzystanie z kopalin reguluje ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.94 r. Nr 27, poz. 96 z późniejszymi zmianami). Z dniem 1 stycznia 2012 roku w życie wejdzie nowe Prawo Geologiczne i górnicze (Dz. U.2011, Nr 163, poz. 91) regulujące zagadnienia związane z wszelkimi pracami geologicznymi, wydobywaniem kopalin ze złóż, podziemnym bez zbiornikowym magazynowaniem substancji i podziemnym magazynowaniem odpadów. Ponadto, ochronę złóż kopalin jako zasobu przyrody zapewnia ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2003r., Nr 80, poz.717).

Gleby Gminy Woźniki zanieczyszczone są nie tylko przez przemysł, ale również przez niewłaściwe gospodarowanie zasobami gleb przez rolników, którzy nie posiadają wystarczającego przygotowania i doświadczenia w ustalaniu potrzeb nawozowych. Z roku na rok świadomość rolników w zakresie ochrony gleb stosowania dobrych praktyk rolnych wzrasta. Wzrasta również zapotrzebowanie na rynku na zdrową, ekologiczną żywność dlatego też rolnicy starają się dostosować swoje gospodarstwa do nowych trendów niejednokrotnie przy pomocy środków z Unii Europejskiej.

W celu poprawy obecnej sytuacji rolnictwa na terenie gminy Woźniki ważne staje się również zlokalizowanie kilku gospodarstw agroturystycznych, które łączą tradycje polskiej wsi oferującej zdrowe produkty z wypoczynkiem na łonie natury wśród pięknych krajobrazów.

Oprócz działań skierowanych bezpośrednio na racjonalne gospodarowanie zasobami ziemi, w celu poprawy jakości gleb konieczne są działania w kierunku likwidacji pośrednich zagrożeń czystości tych gleb, a mianowicie ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza i wody oraz likwidacji „dzikich wysypisk śmieci”.

Poniżej zebrano główne cele w kierunku poprawy jakości komponentów litosfery i działania jakie należy przeprowadzić, aby te cele osiągnąć:

- Cel długoterminowy do 2019 roku:

OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI, W SZCZEGÓLNOŚCI OCHRONA GRUNTÓW UŻYTKOWANYCH ROLNICZO

Kierunki działań do 2019 roku:

- Ochrona powierzchni ziemi i zasobów surowcowych.

OZ1 Cel krótkoterminowy do roku 2015

Realizacja zasady zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu zasobami ziemi

Zadania na lata 2012-2015:

- Rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych.
- Promocja rolnictwa ekologicznego i rolnictwa integrowanego..
- Prowadzenie monitoringu gleb na terenie gminy.
- Przeprowadzanie rekultywacji na terenach poeksploatacyjnych oraz niekorzystnie przekształconych poprzez przywrócenie gruntom wartości użytkowych lub przyrodniczych.
- Zapobieganie degradacji i dewastacji gruntów rolnych poprzez właściwe ich wykorzystanie w kierunku rolnym przy uwzględnieniu klas bonitacji.
- Popularyzacja utrzymywania torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych.
- Stosowanie właściwych metod agrotechnicznych w tym prawidłowej eksploatacji urządzeń melioracyjnych.

4.1.7 Gospodarka odpadami

Uwarunkowania zewnętrzne - polityka ekologiczna państwa

Polityka ekologiczna państwa wyznacza następujące cele średniookresowe do 2016 roku:

- utrzymanie tendencji oddzielenia ilości odpadów wytwarzanych od wzrostu gospodarczego kraju,
- znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska,
- zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja,
- sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających znacząco na środowisko,
- eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów,
- pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji,

- takie sortowanie systemu preselekcji sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowiska nie trafiło ich więcej niż 50% w stosunku do odpadów wytworzonych w gospodarstwach domowych.

Prawo Unii Europejskiej wyznacza dla Polski następujące zobowiązania:

- osiągnięcie w 2014 r odzysku min. 60 % i recyklingu 55 % odpadów opakowaniowych
- osiągnięcie w 2010 r odzysku co najmniej 25 % odpadów biodegradowalnych tak, aby nie trafiły na składowiska, a w 2013 r odzysku 50 % tych odpadów,
- zebranie w 2012 r. 25% zużytych baterii i akumulatorów, a w 2016 r 45% tych odpadów.

Traktatem akcesyjnym RP została zobowiązana do zamknięcia do 2012 r. wszystkich składowisk, które nie spełniają wymagań Dyrektywy 99/31/WE.

Podstawową zasadą gospodarowania odpadami według Ustawy o odpadach (Dz. U. 2001r, Nr 62, poz.628, z późniejszymi zmianami) jest zasada zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. Powyższe sposoby gospodarowania odpadami powinny odbywać się poprzez stosowanie odpowiednich form usług, materiałów i surowców na etapie planowania, projektowania oraz przy wytwarzaniu produktów.

W prawie Unii Europejskiej głównym aktem prawnym dotyczącym postępowania z odpadami jest **Dyrektywa Rady 75/439/EWG w sprawie odpadów**. Ustawa ta nakłada na wytwórców odpadów obowiązki uzyskiwania pozwoleń na wytwarzanie odpadów, przedkładania informacji o wytwarzanych odpadach oraz uzyskiwania decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami. W ustawie tej zdefiniowano także bezpośrednie zadania własne gmin, do których należą:

- organizacja selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w tym odpadów niebezpiecznych, przydatnych do odzysku,
- segregacja i magazynowanie odpadów.

Ustawa ta nakłada również obowiązek redukcji odpadów biodegradowalnych składowanych na składowiskach oraz obowiązek poprawy standardów technologicznych istniejących składowisk i ustalenie takiej opłaty za przyjęcie odpadów, aby nakłady mogły pokryć koszty eksploatacyjne oraz koszty ewentualnego zamknięcia i nadzoru nad składowiskiem przez 30 lat.

1 stycznia 2012 roku wchodzi w życie nowa ustawa o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw [Dz. U. Z 2011 r, Nr 152, poz. 897] , która wprowadza istotne zmiany w gospodarce odpadami komunalnymi na terenie gminy, które obejmują m. In:

- przejęcie organizacji odbioru odpadów komunalnych przez gminę od właścicieli nieruchomości,
- wprowadzenie „podatku śmieciowego”.

Poniżej zebrano główne cele w zakresie gospodarki odpadami i działania jakie należy przeprowadzić, aby te cele osiągnąć:

- Cel długoterminowy do 2019 roku:

**OGRANICZENIE ILOŚCI ODPADÓW SKŁADOWANYCH NA SKŁADOWISKACH
I JEDNOCZESNE ZWIĘKSZENIE ILOŚCI ODPADÓW PODDAWANYCH
ODZYSKOWI.**

Kierunki działań do roku 2019:

- Rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi

GO1 Cel krótkoterminowych do roku 2015

racjonalizacja gospodarki odpadami na terenie gminy Woźniki

Zadania na lata 2012-2015:

- Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych.
- Rozwój selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji.
- Rozwój selektywnej zbiórki odpadów remontowo-budowlanych.
- Kontynuacja selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych.
- Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnego gospodarowania odpadami wśród mieszkańców gminy.
- Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych.
- Rozwój selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych.
- Rekultywacja nieczynnego składowiska odpadów w Woźnikach.
- Inwentaryzacja, monitoring i likwidacja dzikich składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie gminy.
- Realizacja programu usuwania azbestu.
- Wdrażanie innowacyjnych metod zagospodarowania osadów ściekowych powstałych w oczyszczalniach ścieków.

4.1.8 Promieniowanie elektromagnetyczne

Uwarunkowania zewnętrzne – polityka ekologiczna państwa

Głównym celem wyznaczonych w polityce ekologicznej państwa w zakresie ochrony mieszkańców przed działaniem pól elektromagnetycznych jest zabezpieczenie społeczeństwa przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, co można osiągnąć min. poprzez konieczność zobowiązania operatorów telefonii komórkowej do zgłaszania organowi ochrony środowiska instalacji stanowiących źródła promieniowania.

Ochrona środowiska przed promieniowaniem niejonizującym realizowana jest głównie o ustawę z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2008 rok, nr 25, poz. 150 – tj. z późniejszymi zmianami) wraz z aktami wykonawczymi. Ustawa ta obejmuje szereg zapisów wynikających z prawa unijnego (Dyrektywa Rady 96/62/WE z 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością

powietrza w otoczeniu, Dyrektywa 89/336/CE z dnia 3 maja 1989 r. w sprawie kompatybilności elektromagnetycznej).

Zasady ochrony przed elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym zawarto w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. (Dz. U. z 2003r. Nr 192, poz. 1883).

Zgodnie z polskim ustawodawstwem ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- 1) utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach,
- 2) zmniejszenie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotzymane.

Na terenie występowania pola elektromagnetycznego należy wprowadzić obszar ograniczonego użytkowania. Obecność linii elektromagnetycznej na danym terenie potęguje również zagrożenie nadmiernym natężeniem hałasu. Działania z zakresu ograniczenia negatywnego wpływu pól elektromagnetycznych na życie mieszkańców powinny być ukierunkowane na kontrolę poziomu promieniowania poprzez prowadzenie badań pola elektromagnetycznego oraz wprowadzenie działań w celu poprawy bezpieczeństwa ekologicznego.

W zakresie ochrony mieszkańców przed szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych Program ochrony środowiska dla gminy Woźniki wyznacza następujące cele i zadania:

- **Cel długoterminowy do 2019 roku:**

OCHRONA MIESZKAŃCÓW PRZED SZKODLIWYM DZIAŁANIEM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.
--

PE Cel krótkoterminowy do roku 2015 :

Kontrola i ograniczenie poziomu promieniowania elektromagnetycznego

Zadania na lata 2012-2015:

- Stworzenie systemu monitoringu środowiska gminy ze względu na szkodliwe oddziaływanie pól elektromagnetycznych
- Prowadzenie okresowych badań, w celu rozeznania aktualnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko.
- Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed promieniowaniem.
- Preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego.

4.1.9 Ochrona przed ryzykiem poważnych awarii

Uwarunkowania zewnętrzne - Polityka ekologiczna państwa

Zgodnie z polityką ekologiczną państwa priorytetem w zakresie ochrony przed poważnymi awariami jest:

- skuteczny nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.

Zagadnienia zapobiegania poważnym awariom regulowane są poprzez następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r.: Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2008 rok, nr 25, poz. 150 – tj. z późniejszymi zmianami);
2. Ustawa o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. 2009 r., nr 178, poz. 1380 – tj.);
3. Ustawa o Państwowej Stazy Pożarnej (Dz. U. 2009 r., nr 12, poz. 68);
4. Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2003 r. Nr 5, poz. 58);
5. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. Z 2007 roku, Nr 75, poz. 493).

Według prawa ochrony środowiska ochrona przed poważną awarią oznacza zapobieganie zdarzeniom mogącym powodować awarię oraz ograniczenie jej skutków dla ludzi i środowiska. Ponadto ustawa ta określa zasady postępowania na wypadek wystąpienia poważnej awarii, sposoby przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym, obowiązki prowadzącego zakład i organów administracji.

Przez poważne awarie rozumie się skutki dla środowiska wywołane awariami przemysłowymi i transportowymi z udziałem niebezpiecznych substancji chemicznych. Zalicza się do nich sytuacje nadzwyczajne takie jak: emisję, pożar, eksplozję, które prowadzą do dużego zagrożenia zdrowia lub życia ludzi.

Polskie przepisy w zakresie ochrony przed poważnymi awariami są w dużym stopniu zgodne z zapisami Dyrektywy Rady Seveso II, niemniej jednak ze względu na niejednoznaczność niektórych zapisów, pominięcie niektórych ważnych zagadnień oraz brak nawiązania tych przepisów do rzeczywistej sytuacji polskich przedsiębiorców trudne może okazać się ich wdrożenie i prawidłowe stosowanie w praktyce.

W zakresie ochrony mieszkańców przed szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych Program ochrony środowiska dla gminy Woźniki wyznacza następujące cele i zadania:

- Cel długoterminowy do 2019 roku:

OCHRONA PRZED RYZYKIEM WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII PRZEMYSŁOWYCH.

PA Cel krótkoterminowy do roku 2015 :

Zapobieganie i zmniejszanie ekologicznych skutków awarii przemysłowych

Zadania na lata 2012-2015:

- Sporządzenie listy obiektów mogących być przyczyną poważnej awarii.
- Monitoring potencjalnych sprawców poważnych awarii pod kątem spełniania przez nich wymogów bezpieczeństwa.
- Przygotowanie planów i programów zmniejszających prawdopodobieństwo wystąpienia poważnych awarii.
- Prowadzenie szkoleń dla pracowników administracji publicznej oraz podmiotów gospodarczych w zakresie zapobiegania poważnych awarii.

4.1.10 Ochrona klimatu

Ochrona klimatu, a w konsekwencji przeciwdziałanie zjawisku ocieplenia klimatu w skali globalnej wiąże się ze współpracą na szczeblu państwowym w zakresie działań ukierunkowanych na stabilizację poziomu ogólnej emisji w najbliższych dziesięcioleciach. Głównym celem proponowanym przez Unię Europejską w zagadnieniu ochrony klimatu jest:

Ograniczenie wzrostu średniej temperatury na naszej planecie do dwóch stopni Celsjusza w porównaniu do czasów przedindustrialnych.

Ramy współpracy wszystkich państw Świata w zakresie przeciwdziałania globalnym zmianom klimatu wyznacza Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu i Protokół z Kioto. Polska podpisała Protokół w dniu 15 lipca 1998 r., a ratyfikowała w dniu 13 grudnia 2002 roku. W ramach Protokołu z Kioto Polska zobowiązała się do redukcji emisji gazów cieplarnianych w latach 2008 –2012 o 6% w stosunku do poziomu z roku bazowego.

Najważniejszy obecnie unijny instrument ochrony klimatu wprowadzony został przez przepisy dyrektywy 2003/87/WE w sprawie ustanowienia systemu handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie. Polska dokonała transpozycji przepisów dyrektywy ustawą z dnia 22 grudnia 2004 roku o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji oraz ustawą z dnia 28 kwietnia 2011 r. O systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych [Dz. U. 2011, nr 122, oz.695]. W 2006 roku został przygotowany i przekazany Komisji Europejskiej II Krajowy Plan Rozdziału Uprawnień na lata 2008 – 2012.

- **Cel długoterminowy do 2019 roku:**

REDUKCJA EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH.

OK cel krótkoterminowy do 2015 roku

Prowadzenie działań przeciwdziałających globalnym zmianom klimatu

Zadania na lata 2012-2015:

- Wspieranie działań zmierzających do zwiększenia pochłaniania dwutlenku węgla z atmosfery.
- Prowadzenie procesów zalesiania nieużytków w celu wykorzystania lasów do pochłaniania gazów cieplarnianych.

5 Wyznaczenie priorytetów ekologicznych

Na podstawie dokonanej oceny stanu środowiska naturalnego na terenie Gminy Woźniki oraz w oparciu o ankiety wypełnione przez mieszkańców i konsultacje z Urzędem Miejskim w Woźnikach wyznaczono podstawowe priorytety ekologiczne dla Gminy. Wybór priorytetów ekologicznych dokonano w oparciu o uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne polityki ekologicznej państwa, jak również wymagania w zakresie jakości środowiska naturalnego, aktualnych potrzeb i możliwości finansowo-ekonomicznych gminy. Priorytety ekologiczne dla gminy od 2003 roku nie uległy zasadniczo istotnym zmianom.

Gmina Woźniki jest gminą wiejską – miejską o charakterze rolniczym. Zgodnie ze strategią rozwoju do głównych szans rozwoju gminy należy jej bogaty potencjał turystyczno _ rekreacyjny ze względu na wyjątkowe walory przyrodnicze i kulturowe, duże kompleksy leśne, bogata historia. Szansą rozwoju gminy pod względem ekologicznym jest również wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców, co w znacznym stopniu ułatwia przeprowadzenie wielu inwestycji proekologicznych, głównie infrastruktury ochrony środowiska ze społeczną akceptacją.

Na terenie gminy w dalszym ciągu występują braki w infrastrukturze ochrony środowiska, na części obszaru gminy gospodarka wodno – ściekowa jest jeszcze nieuporządkowana, niedostatecznie rozwinięta gospodarka odpadowa, a stare, nieefektywne źródła ciepła zainstalowane w budynkach jednorodzinnych powodują znaczne zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego.

W związku z czym do głównych priorytetów ekologicznych gminy na lata 2012-2015 należeć będą:

- uporządkowanie gospodarki wodno -ściekowej (budowa i modernizacja wodociągów, budowa sieci kanalizacji sanitarnej, budowa oczyszczalni ścieków, realizacja oczyszczalni przydomowych, inwentaryzacja studni kopanych i zbiorników bezodpływowych) – kontynuacja.

- uporządkowanie gospodarki odpadami (objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanych systemem zbiórki odpadów komunalnych, rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów, rozwiązanie problemu dzikich wysypisk śmieci, realizacja programu usuwania azbestu z pokryć dachowych) - kontynuacja.

- Opracowanie i realizacja programu ograniczenia niskiej emisji (modernizacja źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych, montaż źródeł odnawialnych tj. Kolektory słoneczne, pompy ciepła, elektrownie wiatrowe).

- Rozwój edukacji ekologicznej podnoszącej świadomość ekologicznej mieszkańców – intensyfikacja.

- Ochrona przyrody oraz wykorzystanie obszarów cennych przyrodniczo do rozwoju funkcji turystyczno – rekreacyjnych gminy.

-

5.1 Kryteria wyboru priorytetów ekologicznych

Wybór priorytetów ekologicznych i celów krótkoterminowych został uzależniony od następujących czynników:

- zadania z zakresu ochrony środowiska wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego;
- priorytety ekologiczne wyznaczone w Polityce Ekologicznej Państwa;

- wytyczne wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego;
- Strategia Rozwoju Gminy Woźniki;
- Plan Gospodarki odpadami dla gminy Woźniki
- Wieloletni plan inwestycyjny ;
- poprawa stanu środowiska naturalnego i życia mieszkańców powiatu poprzez likwidację bezpośrednich zagrożeń;
- specyfika gminy, czyli jej rolniczy charakter w powiązaniu z perspektywą rozwoju rekreacyjno – turystycznego;
- realizacja „Układu Europejskiego”, czego głównym celem jest dostosowanie polskiego prawa ochrony środowiska do legislacji UE;
- realizacja przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu środowiska przy pomocy środków unijnych i strukturalnych;
- obecny stan zaawansowania przedsięwzięcia;
- wymogi wynikające z ustawy „Prawo ochrony środowiska”, „Ustawy o odpadach” i ustawy „Prawo Wodne” oraz innych ustaw komplementarnych;
- analiza ekonomiczno – finansowa.

Analiza finansowa gminy i możliwość pozyskania zewnętrznego wsparcia finansowego jest kryterium pozwalającym wybrać z zadań uznanych za priorytetowe zadania, te które będą realizowane w latach najbliższych (2012-2015).

Przy wyborze konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych głównym kryterium była efektywność ekonomiczno-ekologiczna.

5.2 Harmonogram rzeczowo – finansowy na lata 2012-2015

Wyznaczone powyżej cele ekologiczne do 2015 roku i zadania konieczne do ich realizacji stanowią podstawę do sprecyzowania planu operacyjnego na lata 2012-2015, który zawiera zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia wraz z kosztami ich realizacji i instytucjami realizującymi oraz źródłami ich finansowania (tabela 23).

Określone w harmonogramie rzeczowo – finansowym zadania mają charakter inwestycyjny i pozainwestycyjny. Dzieli się również na zadania własne gminy oraz zadania, w których gmina współuczestniczy. Część zadań nie wiąże się z istotnymi kosztami, w związku z czym nie zostały one podane. Koszt realizacji niektórych zadań jest na etapie opracowania Aktualizacji trudny do określenia a będzie zgodny z wykonanym kosztorysem, bądź programem realizacji zadania.

Zaproponowana lista przedsięwzięć inwestycyjnych nie zamyka możliwości realizowania innych, charakteryzujących się mniejszą skalą, a tym samym mniejszym jednostkowym efektem.

Tabela 24 zawiera wykaz wszystkich możliwych do przeprowadzenia zadań realizowanych przez różne jednostki (zadania własne gminy i zadania koordynowane).

Tabela 23. Plan operacyjny na lata 2012-2015.

Lp.	Cel krótkoterminowy	Zadanie		Szacunkowy koszt zadania na lata 2012-2015	Źródło finansowania	Podmiot odpowiedzialny za realizację zadania
		Lp.	Nazwa działania			
1	DS1 Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych	1	Wprowadzenie celów ochrony środowiska i priorytetów polityki ekologicznej państwa do dokumentów strategicznych gminy.	b.d.k.	Środki własne gminy	Urząd Miejski Woźniki
2	DS2 Rozwój proekologicznej produkcji towarów oraz świadomych postawa konsumentów zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju	1	Wprowadzenie systemu „zielonych zamówień” w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego organizowanych przez wszystkie instytucje korzystające ze środków publicznych w gminie.	5000	Środki własne gminy	Urząd Miejski Woźniki
3	DS3 Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem	1	Rozpowszechnianie wśród społeczeństwa wiedzy na temat systemu EMAS normy ISO 14001 oraz logo CP jako znaków jakości środowiskowej i wynikających z ich wdrożenia korzyści dla firm i instytucji	b.d.k	Środki własne gminy	Urząd Miejski Woźniki
		2	Wspieranie aktywności podmiotów gospodarczych wdrażających systemy zarządzania środowiska.	b.d.k	Środki własne gminy	Urząd Miejski Woźniki
		3	Wprowadzanie „zielonych zamówień” promujących w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego firmy posiadające certyfikaty zarządzania środowiskowego przez uzyskanie przez nie dodatkowych punktów.	b.d.k	Środki własne gminy	Urząd Miejski Woźniki
4	DS4 Wzrost udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony	1	Kontynuacja działań promujących ochronę środowiska w placówkach oświatowych – Prowadzenie tematycznych Akcji Dni Ziemi, Sprzątanie Świata.	4000	Środki własne gminy	Urząd Miejski Woźniki

przyrodniczych gminy	gminy.		Realizacja w miarę możliwości finansowych gminy	Środki własne gminy	Urząd Miejski Woźniki
2	Objęcie ochroną obszarów o wyjątkowych walorach przyrodniczych.		Realizacja w miarę możliwości finansowych gminy	Środki własne gminy	Urząd Miejski Woźniki
3	Promocja walorów przyrodniczo – krajobrazowych gminy.		Realizacja w miarę możliwości finansowych gminy	Środki własne gminy	Urząd Miejski Woźniki
4	Wprowadzenie zapisów planu ochrony PK „Lasy nad Górną Liswartą” do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i zagospodarowania terenu gminy		b.d.k.	Środki własne gminy	Urząd Miejski Woźniki
7	OPR2 Racionalne użytkowanie zasobów leśnych i zwiększenie lesistości gminy	1	Tworzenie ciągów zieleni przyulicznej, przeciwwietrznych tzw. „zielonych ekranów”, towarzyszących głównym ciągom komunikacyjnym	Środki własne gminy	Urząd Miejski Woźniki
		2	Stała współpraca z nadleśnictwem	Środki własne gminy	Urząd Miejski Woźniki
		3	Ustalanie przeznaczenia gruntów do zalesienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Środki Własne Gminy	Urząd Miejski Woźniki
8	RW1 Racionalne korzystanie z zasobów podziemnych	1	Poprawa ściekalności opłat za odprowadzanie ścieków i skuteczna egzekucja należności.	Środki PwIK Tarnowskie Góry	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Tarnowskie Góry
		2	Kontrola ilości i jakości ścieków odprowadzanych do kanalizacji.	Środki PwIK Tarnowskie Góry	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Tarnowskie Góry
		3	Przestrzeganie zasad poboru wód podziemnych zgodnie z ustalonymi zasobami dyspozycyjnymi.	Środki PwIK Tarnowskie	Przedsiębiorstwo Wodociągów i

					Góry	kanalizacji Sp. z o.o. Tarnowskie Góry	
				Inwentaryzacja studni kopanych na terenie gminy	25000	Środki własne gminy	Urząd Miejski Woźniki Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Tarnowskie Góry
				Realizacja oczyszczalni przydomowych w miejscach gdzie plan zagospodarowania przestrzennego nie przewiduje przeprowadzenia kanalizacji sanitarnej.	Realizacja zgodnie z. z. p PWiK Tarnowskie Góry	Środki UE, środki własne mieszkańców, Środki PWiK Tarnowskie Góry	mieszkańcy PWiK Tarnowskie Góry
				Prowadzenie monitoringu ujęć wody.	Realizacja zgodnie z. z. p PWiK Tarnowskie Góry	Środki PWiK Tarnowskie Góry	Środki PWiK Tarnowskie Góry
9	RW2 Racionalne korzystanie z zasobów powierzchniowych	1		Wprowadzenie skutecznego monitoringu sieci wodociągowej pod względem racjonalnego wykorzystania.	Realizacja zgodnie z. z. p PWiK Tarnowskie Góry	Środki PWiK Tarnowskie Góry	Mieszkańcy Środki PWiK Tarnowskie Góry
		2		Wymiana wodomierzy	Realizacja zgodnie z. z. p PWiK Tarnowskie Góry	środki własne mieszkańców, Środki PWiK Tarnowskie Góry	PWiK Tarnowskie Góry
		3		Wymiana, konserwacje oraz wymiana nieszczelnych hydrantów w ramach remontów sieci wodociągowej	Realizacja zgodnie z. z. p PWiK Tarnowskie Góry	Środki PWiK Tarnowskie Góry	PWiK Tarnowskie Góry
		4		Wymiana i remonty przyłączy wodociagowych	Realizacja zgodnie z. z. p PWiK Tarnowskie Góry	Środki PWiK Tarnowskie Góry	Mieszkańcy

12	OZ1 krótkoterminowy do roku 2015 Realizacja zasady zrównoważonego rozwoju gospodarowaniu zasobami ziemi	1	Popularyzacja utrzymywania torowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych.	Realizacja w miarę możliwości finansowych gminy	10000	Środki finansowe organizacji pozarządowych Środki własne gminy	Organizacje pozarządowe Urząd Miejski Woźniki
13	OP1 Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza w zakresie niskiej emisji	1	Montaż kolektorów słonecznych w zabudowie jednorodzinnych	1253123	Środki własne gminy środki UE	Urząd Miejski w Woźnikach	
		2	Termomodernizacja budynku ośrodka zdrowia w Woźnikach	2725100	Środki własne gminy środki UE	Urząd Miejski w Woźnikach	
		3	Termomodernizacja budynku szkoły podstawowej w Lubszy	Realizacja zgodnie z opracowaną dokumentacją	Środki własne gminy środki UE	Urząd Miejski w Woźnikach	
		4	Kampania edukacyjna mieszkańców w kierunku przekonania o szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych, wypalaniu traw	15000	Środki własne gminy	Urząd Miejski w Woźnikach	
		5	Opracowanie Programu Ograniczenia Niskiej Emisji oraz jego realizacja.	20000 koszt opracowania dokumentacji	Środki własne gminy środki WFOŚiGW	Urząd Miejski w Woźnikach	
		6	Opracowanie planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z uwzględnieniem racjonalizacji zużycia energii i	Realizacja w miarę możliwości finansowych gminy	Środki własne gminy	Urząd Miejski w Woźnikach	

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2019”

		promowania rozwiązań zmniejszających zużycie energii na terenie gminy			
	7	Prowadzenie kontroli gospodarstw domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach	b.d.k (w ramach działań Urzędu Miejskiego)	Środki własne gminy	Urząd Miejski w Woźnikach
	8	Kontrola i monitoring działań naprawczych określonych w POP wykonywanych przez poszczególne jednostki (bez wdrażania programu)	330000	Środki własne gminy	Urząd Miejski w Woźnikach
	9	Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrzenia mieszkań w ciepło z nośników nie powodujących nadmiernej „niskiej emisji” oraz projektowanie linii zabudowy uwzględniając zapewnienie „przewietrzania” miasta ze szczególnym uwzględnieniem terenów o gęstej zabudowie.	b.d.k.	Środki własne gminy	Urząd Miejski w Woźnikach
	10	Uwzględnianie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza, poprzez odpowiednie przygotowanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględnią będą potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem.	W ramach zadań UM	Środki własne gminy	Urząd Miejski w Woźnikach
	11	Realizacja PONE na terenie miasta i gminy poprzez stworzenie systemu zachęt do wymiany systemów grzewczych do uzyskania efektu ekologicznego.	4700000	Środki własne zarządców i właścicieli, NFOŚiGW, WFOŚiGW, budżet gminy, fundusze unijne, kredyty BOŚ	Urząd Miejski w Woźnikach
14	OP2 Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza w zakresie emisji	1	Σ 6 139 048	Środki własne gminy środki UE	Urząd Miejski w Woźnikach

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2019”

komunikacyjnej		1a	Modernizacja dróg gminnych: Wolności, Kawalerii, 3 –go Maja, Strzelców		2 600 000 (koszt całego zadania)	Środki własne gminy środki UE	Urząd Miejski w Woźnikach
		1b	przebudowa dróg powiatowej 2312S i gminnej 635021 S jako połączenie komunikacyjne drogi krajowej DK1 i wojewódzkiej 789 w Woźnikach		3 022 448 (koszt całego zadania)	Środki własne gminy środki UE	Urząd Miejski w Woźnikach
		1c	remont cząstkowy nawierzchni dróg na terenie gminy masą asfaltową		516 600	Środki własne gminy środki UE	Urząd Miejski w Woźnikach
	2		Rozwój komunikacji zbiorowej opartej na nowoczesnym taborze i ekologicznych paliwach albo spełniający normę emisji spalin EUROS		1 mln za autobus	Środki własne gminy środki przedsiębiorstwa miejskiego transportu publicznego, środki unijne	Urząd Miejski w Woźniki
	3		Tworzenie pasów zieleni ochronnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych.		Wg kosztorysu	Środki własne gminy, środki własne zarządu dróg	Urząd Miejski w Woźnikach
15	OW 1 Redukcja ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych	1	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Woźnikach-Ligocie Woźnickiej IV etap		11000000	Środki własne gminy środki UE	Urząd Miejski w Woźnikach
		2	Wyposażenie jak największej liczby gospodarstw rolnych w zbiorniki na gnojownicę i płyty obornikowe		12000	Środki własne gminy środki UE	Urząd Miejski w Woźnikach
		3	Budowa kanalizacji sanitarnej w Woźnikach, ul. Koziegłowska, ul. Tarnogórska, Rynek, oraz przyłączy kanalizacji sanitarnej w Woźnikach		Realizacja zgodnie z opracowaną dokumentacją	Środki własne gminy środki UE	Urząd Miejski w Woźnikach
		4	Przedłużenie kanalizacji sanitarnej w Babienicy ul. Wolności oraz budowa przykanalików w Babienicy		Realizacja zgodnie z opracowaną dokumentacją	Środki własne gminy środki UE	Urząd Miejski w Woźnikach
		5	Budowa sieci kanalizacji deszczowej		Realizacja w miarę możliwości	Środki własne gminy	Urząd Miejski w

				finansowych gminy	środki UE	Woźnikach administratorze dróg
16	OW2 Umożliwienie mieszkańcom łatwego korzystania z dobrej jakości wody wodociągowej	1	Budowa sieci wodociągowej do miejscowości Woźniki – Sulów	630000	Budżet gminy PROW	Urząd Miejski w Woźnikach
		2	Budowa sieci wodociągowej z miejscowości Piasek do miejscowości Woźniki – Dyrdy w celu uniezależnienia się od zakupu wody z gminy Kalety	335000	Budżet gminy	Urząd Miejski w Woźnikach
		3	Rozbudowa sieci wodociągowej na nowo zasiedlonych terenach (ul. Sadowa w Woźnikach i ul. Romanowska w Kamińskich Młynach)	320000	Budżet gminy PROW	Urząd Miejski w Woźnikach
		4	Rozbudowa sieci wodociągowej w Kamińskich Młynach	Realizacja zgodnie z opracowaną dokumentacją	Środki własne gminy	Urząd Miejski w Woźnikach
17	GO1 racjonalizacja gospodarki odpadami na terenie Woźniki	1	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych	2000	Środki własne gminy	Urząd Miejski w Woźnikach
		2	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji	7000	Środki własne gminy	Urząd Miejski w Woźnikach
		3	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów remontowo-budowlanych	5000	Środki własne gminy	Urząd Miejski w Woźnikach
		4	Kontynuacja selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych	19000	Środki własne gminy	Urząd Miejski w Woźnikach
		5	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnego gospodarowania odpadami wśród mieszkańców gminy	5000	Środki własne gminy	Urząd Miejski w Woźnikach

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2019”

	6	Objęcie wszystkich mieszkańcó zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych	Realizacja w miarę możliwości finansowych gminy	Środki własne gminy środki mieszkańców	Urząd Miejski w Woźnikach
	7	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych	7000	Środki własne gminy środki mieszkańców	Urząd Miejski w Woźnikach
	8	Rekultywacja nieczynnego składowiska odpadów w Woźnikach	30000	Środki własne gminy	Urząd Miejski w Woźnikach
	9	Inwentaryzacja, monitoring i likwidacja dzikich składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie gminy.	20000	Środki własne gminy	Urząd Miejski w Woźnikach
	10	Realizacja programu usuwania azbestu	Realizacja zgodnie z przyjętym programem	Środki własne gminy	Urząd Miejski w Woźnikach
	11	Wdrażanie innowacyjnych metod zagospodarowania osadów ściekowych powstałych w oczyszczalniach ścieków	Realizacja zgodnie z opracowaną dokumentacją	Budżet gminy PWIK Tarnowskie Góry	Urząd Miejski w Woźnikach PWIK Tarnowskie Góry
18	HA1 Ograniczenie oddziaływania hałasu na mieszkańców gminy	I Uwzględnianie na etapach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wpływu lokalizacji przedsięwzięć uciążliwych dla środowiska.	b.d.k.	Budżet gminy	Urząd Miejski w Woźnikach

Tabela 24. Podział zadań zamieszczonych w katalogu celów długoterminowych i krótkoterminowych na zadania własne gminy, zadania koordynowane i zadania współfinansowane z uwzględnieniem środków na ich realizację

Zagadnienie	Zadania	Udział gminy w realizacji zadań (własne / koordynowane / współfinansowane)	Lata 2012 – 2015	Lata 2016 - 2019	Szacunkowe koszty poniesione przez gminę na realizację zadania w PLN (lata 2012-2019)	Potencjalne źródła finansowania	Podmioty uczestniczące	Podmiot odpowiedzialny za realizację zadania
Cel długoterminowy do 2019r. → Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w przewidzianych do realizacji działaniach systemowych								
Działania systemowe	DS1 Cel krótkoterminowy do 2015 roku: Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych							
	Wprowadzenie celów ochrony środowiska i priorytetów polityki ekologicznej państwa do dokumentów strategicznych gminy.	W	+	+	b.d.k	Środki własne gminy	-	Urząd Miejski Woźniki
	Cel krótkoterminowy do 2015 roku: Rozwój proekologicznej produkcji towarów oraz świadomych postaw konsumpcyjnych zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju							
	Wprowadzenie systemu „zielonych” zamówień w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego organizowanych przez wszystkie instytucje korzystające ze środków publicznych w gminie	W	5000	5000	10000	Środki własne gminy	-	Urząd Miejski Woźniki
	Rozwój rynku produktów przyjaznych środowisku oraz poszerzenie rynku technologii dla przemysłu ochrony środowiska i sektora usług około środowiskowych,	K	+	+	-	Środki przedsiębiorców	Zainteresowane podmioty	Przedsiębiorcy
	Promowanie zrównoważonych	K	+	+	-	Środki	Zainteresowane	Przedsiębiorcy

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2019”

wzorców produkcji i konsumpcji.							przedsiębiorców	podmioty, organizacje pozarządowe	
Cel krótkoterminowy do 2015 roku: Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem									
Rozpowszechnianie wśród społeczeństwa wiedzy na temat systemu EMAS normy ISO 14001 oraz logo CP jako znaków jakości środowiskowej W i wynikających z ich wdrożenia korzyści dla firm i instytucji.	W	+	+	+	b.d.k.	Środki własne gminy	Spółeczeństwo Organizacje pozarządowe przedsiębiorcy	Urząd Miejski Woźniki	
Wspieranie aktywności podmiotów gospodarczych wdrażających systemy zarządzania środowiska.	W	+	+	+	b.d.k.	Środki własne gminy	Spółeczeństwo Organizacje pozarządowe przedsiębiorcy	Urząd Miejski Woźniki	
Wprowadzanie „zielonych zamówień” promujących w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego firmy posiadające certyfikaty zarządzania środowiskowego przez uzyskanie przez nie dodatkowych punktów	W	+	+	+	b.d.k.	Środki własne gminy	Spółeczeństwo Organizacje pozarządowe przedsiębiorcy	Urząd Miejski Woźniki	
Cel krótkoterminowy do 2015 roku: Wzrost udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska w celu podniesienia świadomości ekologicznej społeczeństwa									
kontynuacja działań promujących ochronę środowiska w placówkach oświatowych – prowadzenie tematycznych Akcji Dni Ziemi, Sprzątanie Świata	W	4000	4000	4000	8000	Środki własne gminy	Spółeczeństwo Organizacje ekologiczne, placówki oświatowe	Urząd Miejski Woźniki placówki oświatowe	
Promocja postaw proekologicznych wśród mieszkańców gminy poprzez informacje w prasie, prowadzenie akcji proekologicznych	W	4000	4000	4000	8000	Środki własne gminy	Spółeczeństwo Organizacje ekologiczne, placówki oświatowe	Urząd Miejski Woźniki placówki oświatowe	
Wyznaczenie i oznakowanie	W	10000	10000	10000	20000	WFOŚiGW	Organizacje	Urząd Miejski Woźniki	

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2019”

przyrodniczych szlaków turystycznych: pieszych, rowerowych lub konnych (z zapleczem rekreacyjnym) w atrakcyjnych i cennych przyrodniczo obszarach gminy, jako jednej z form jej promocji. W									środki własne gminy	Ekologiczne Nadleśnictwa	
Podnoszenie wiedzy nauczycieli (zwłaszcza przedmiotów przyrodniczych) oraz wychowawców w zakresie zagrożeń i ochrony środowisk.	W	5000	5000	5000	10000				WFOŚiGW Środki własne gminy	Śląski Związek Gmin i Powiatów	Urząd Miejski Woźniki
Przeprowadzenie badań nad stanem świadomości ekologicznej mieszkańców oraz jego wpływu na podejmowanie i realizację działań w zakresie ochrony środowiska i zasobów naturalnych. Badanie prowadzone być powinno także wśród uczniów i młodzieży pozaszkolnej.	W	-	15000	15000					WFOŚiGW Środki własne gminy	Uczelnie Wyższe	Urząd Miejski Woźniki
Wsparcie projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe.	W	+	+	+	b.d.k.				Środki własne gminy	Organizacje pozarządowe	Urząd Miejski Woźniki
Zapewnienie udziału pozarządowych organizacji ekologicznych we wszystkich gremiach podejmujących decyzje dotyczące ochrony środowiska.	W	+	+	+	b.d.k.				Środki własne gminy	Organizacje pozarządowe	Urząd Miejski Woźniki
Doposażenie bibliotek szkolnych w najnowsze pozycje literaturowe z zakresu ochrony przyrody i środowiska. Zakup programów komputerowych umożliwiających i ułatwiających naukę biologii środowiskowej i ekologii.	W	10000	10000	10000	20000				WFOŚiGW Środki własne gminy	Placówki oświatowe Ośrodek Edukacji Ekologicznej	Urząd Miejski Woźniki
Kontynuacja współpracy młodzieży z	K	+	+	+	-				Środki własne	Zainteresowane	Organizacje

	zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego i instytucjami związanymi z ochroną środowiska						Organizacji ekologicznych, placówek oświatowych Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego	podmioty	ekologiczne, placówki oświatowe Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego
Cel krótkoterminowy do roku 2015:									
Wprowadzenie aspektu ekologicznego w planowaniu przestrzennym									
	Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego aspektów środowiskowych	b.d.k	+	+		b.d.k.	Środki własne gminy	-	Urząd Miejski Woźniki
Ochrona zasobów naturalnych									
cel długoterminowy do roku 2019:									
Zachowanie różnorodności biologicznej przyrody gminy i ochrona przed degradacją									
Ochrona przyrody (OPr)									
OPr1 cel krótkoterminowy do roku 2015									
Ochrona walorów przyrodniczych gminy									
	Wykorzystanie obszarów i obiektów cennych przyrodniczo do rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych gminy w tym agroturystyki i ekoturystyki min poprzez tworzenie ścieżek pieszo-rowerowych.	W	-	+		Realizacja zgodnie z z.d.	Środki własne gminy środki unijne	Organizacje turystyczne zainteresowane podmioty mieszkańcy Konservator Przyrody	Urząd Miejski Woźniki
	Zachowanie bioróżnorodności form przyrodniczych znajdujących się na terenie gminy.	W	+	+		Realizacja zgodnie ze środkami zaplanowanymi w budżecie gminy	Środki własne gminy	Organizacje ekologiczne	Urząd Miejski Woźniki

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2019”

	Objęcie ochroną obszarów o wyjątkowych walorach przyrodniczych.	W/K		+	+	Realizacja zgodnie ze środkami zaplanowanymi w budżecie gminy	Środki własne gminy	Organizacje ekologiczne	Urząd Miejski Woźniki /Konservator Przyrody , Wojewoda
	Promocja walorów przyrodniczo krajobrazowych gminy.	W		+	+	Realizacja zgodnie ze środkami zaplanowanymi w budżecie gminy	Środki własne gminy	Organizacje ekologiczne, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego placówki oświatowe	Urząd Miejski Woźniki
	Ochrona terenów źródłiskowych rzeki Liswarty	K		+	+	-	Budżet państwa	Urząd Miejski w Woźnikach organizacje ekologiczne	Zespół Parków Krajobrazowych województwa Śląskiego
	Wprowadzenie zapisów planu ochrony PK „Lasy nad Górą Liswartą” do planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i zagospodarowania terenu gminy	W		+	+	b.d.k	Środki własne gminy	Zespół parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego	Urząd Miejski Woźniki
OPi2 cel krótkoterminowy do roku 2015									
Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych i zwiększenie lesistości gminy									
	Tworzenie ciągów zieleni przyulicznej, przeciwwietrznych tzw. „zielonych ekranów”, towarzyszących głównym ciągom komunikacyjnym	W		+	+	Realizacja zgodnie ze środkami zaplanowanymi w budżecie gminy	Środki własne gminy	Administratorzy dróg	Urząd Miejski Woźniki
	Stała współpraca z nadleśnictwem	W		+	+	b.d.k.	Środki własne gminy	Nadleśnictwa	Urząd Miejski Woźniki
	Ustalanie przeznaczenia gruntów do zalesienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	W		+	+	b.d.k.	Środki własne gminy	Nadleśnictwa	Urząd Miejski Woźniki

Realizacja programu zwiększenia leśności	K	+	+	-	Środki Nadleśnictwa	Urząd Miejski Woźniki	Nadleśnictwa
Podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie zapobiegania pożarom lasów.	K	+	+	-	Środki Nadleśnictwa	Urząd Miejski Woźniki Straż Pożarna	Nadleśnictwa
Cel długoterminowy do 2019 roku							
Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych							
RW1 cel krótkoterminowy do roku 2015							
Racjonalne korzystanie z zasobów wód podziemnych							
Racjonalne gospodarowanie zasobami wody RW							
Poprawa ściekalności i jakości ścieków odprowadzanych do kanalizacji.	W	+	+	b.d.k.	Środki PWiK Tarnowskie Góry	Urząd Miejski Woźniki	PWiK Tarnowskie Góry
Kontrola ilości i jakości ścieków odprowadzanych do kanalizacji.	W	+	+	Realizacja zgodnie z planami PWiK Tarnowskie Góry	Środki PWiK Tarnowskie Góry	Urząd Miejski Woźniki	PWiK Tarnowskie Góry
Minimalizacja wykorzystania wód podziemnych dobrej jakości dla potrzeb przemysłowych.	K	+	+	-	Środki podmiotów gospodarczych	PWiK Tarnowskie Góry	Podmioty gospodarcze
Przestrzeganie zasad poboru wód podziemnych zgodnie z ustalonymi zasobami dyspozycyjnymi w celu ochrony wód podziemnych.	W	+	+	b.d.k.	Środki PWiK Tarnowskie Góry	Urząd Miejski Woźniki	PWiK Tarnowskie Góry
Inwentaryzacja studni kopanych na terenie gminy	W	+	+	25000	Środki własne gminy	Mieszkańcy	Urząd Miejski Woźniki
Realizacja oczyszczalni przydomowych w miejscach gdzie plan zagospodarowania przestrzennego nie przewiduje przeprowadzenia kanalizacji sanitarnej.	W	+	+	Realizacja zgodnie z planami PWiK Tarnowskie Góry zgodnie z zapotrzebowaniem	Środki PWiK Tarnowskie Góry środki unijne, środki własne mieszkańców	Urząd Miejski Woźniki	PWiK Tarnowskie Góry mieszkańcy

	Prowadzenie monitoringu ujęć wody.	W	+	+	+	Realizacja zgodnie z planami PWiK Tarnowskie Góry	Środki PWiK Tarnowskie Góry środki unijne,	Urząd Miejski Woźniki	PWiK Tarnowskie Góry
	RW2 cel krótkoterminowy do roku 2015 Racjonalne korzystanie z zasobów wód powierzchniowych								
	Wprowadzenie skutecznego monitoringu sieci wodociągowej pod względem racjonalnego wykorzystania.	W	+		+	Realizacja zgodnie z planami PWiK Tarnowskie Góry	Środki PWiK Tarnowskie Góry	Urząd Miejski Woźniki mieszkańcy	PWiK Tarnowskie Góry
	Wymiana wodomierzy	W		+	+	Realizacja zgodnie z planami PWiK Tarnowskie Góry	Środki własne mieszkańców Środki PWiK Tarnowskie Góry	Urząd Miejski Woźniki mieszkańcy	PWiK Tarnowskie Góry
	Wymiana, konserwacje oraz wymiana nieszczelnych hydrantów w ramach remontów sieci wodociągowej	W		+	+	Realizacja zgodnie z planami PWiK Tarnowskie Góry	Środki własne gminy Środki PWiK Tarnowskie Góry	Urząd Miejski Woźniki	PWiK Tarnowskie Góry
	Wymiana i remonty przyłączy wodociągowych	W		+	+	Realizacja zgodnie z planami PWiK Tarnowskie Góry	Środki własne gminy Środki PWiK Tarnowskie Góry	Urząd Miejski Woźniki	PWiK Tarnowskie Góry
	Zmniejszenie strat wody oraz kosztów eksploatacji poprzez wymianę wodociągu Woźniki i Lubsza.	W		+	+	37 00000	Środki własne gminy PROW WFOŚiGW	Urząd Miejski Woźniki	PWiK Tarnowskie Góry
	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody poprzez działania edukacyjno-promocyjne (akcje, kampanie skierowane do wszystkich grup społecznych.)	W		5000	5000	10000	Środki własne gminy środki organizacji ekologicznych	placówki oświatowe PWIK Tarnowskie Góry	Urząd Miejski Woźniki organizacje ekologiczne

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2019”

rolnictwa integrowanego							zainteresowanych podmiotów, środki unijne, WFOŚiGW NFOŚiGW	Właściciele gospodarstw, ODR Urząd Miejski Starostwo	podmioty
Prowadzenie monitoringu gleb na terenie gminy	K	+	+	+	-		Środki własne Starostwa	Właściciele terenów	Starostwo
Przeprowadzanie rekultywacji na terenach poeksploatacyjnych oraz niekorzystnie przekształconych poprzez przywrócenie gruntom wartości użytkowych lub przyrodniczych.	K	+	+	+	-		Środki własne Starostwa środki własne właścicieli terenów		Starostwo właściciele terenów
Zapobieganie degradacji i dewastacji gruntów rolnych poprzez właściwe ich wykorzystanie w kierunku rolnym przy uwzględnieniu klas bonitacji.	K	+	+	+	-		środki własne właścicieli terenów	ODR ŚIR	właściciele terenów
Popularyzacja utrzymywania torowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych.	W	+	+	+	Wsparcie z budżetu gminy w miarę możliwości finansowych		Środki zainteresowanych podmiotów gospodarczych, budżet gminy	Zainteresowane podmioty, organizacje pozarządowe	Urząd Miejski Woźniki
Stosowanie właściwych metod agrotechnicznych w tym prawidłowej eksploatacji urządzeń melioracyjnych.	K	+	+	+	-		środki finansowe rolników i podmiotów gospodarczych	Urząd Miejski Woźniki	Rolnicy, podmioty gospodarcze
Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego									
Cel długoterminowy do roku 2019									
Minimalizacja emisji zanieczyszczeń do powietrza									
Jakość powietrza atmosferycznego OP	OP1 cel krótkoterminowy do roku 2015 Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza w zakresie niskiej emisji								
Montaż kolektorów słonecznych w zabudowie jednorodzinnej	W	12253123	+	12253123	12253123		Środki własne gminy	Zainteresowane podmioty	Urząd Miejski Woźniki

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2019”

		K		+	+				Środki UE	Urząd Miejski w Woźnikach	Zainteresowane podmioty
	Budowa elektrowni wiatrowych na terenie gminy	K		+				-	Środki własne inwestorów	Urząd Miejski w Woźnikach	Zainteresowane podmioty
	Termomodernizacja budynku ośrodka zdrowia w Woźnikach	W		2725100		-		2725100	Środki własne gminy środki UE	Fundusze pomocowe	Urząd Miejski Woźniki
	Termomodernizacja budynku szkoły podstawowej w Lubszy	W		+		-		Realizacja zgodnie z z.d	Środki własne gminy środki UE	Fundusze pomocowe	Urząd Miejski Woźniki
	Kampania edukacyjna mieszkańców w kierunku przekonania o szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych, wypalaniu traw	W		15000		10000		25000	Środki własne gminy	Organizacje ekologiczne placówki oświatowe	Urząd Miejski Woźniki
	Opracowanie Programu Ograniczenia Niskiej Emisji oraz jego realizacja.	W		20000 (koszt dokumentacji)		Realizacja zgodnie z z.d.		-	Środki własne gminy środki WFOŚiGW środki własne Inwestorów	mieszkańcy	Urząd Miejski w Woźnikach
	Opracowanie planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z uwzględnieniem racjonalizacji zużycia energii i promowania rozwiązań zmniejszających zużycie energii na terenie gminy	W		-		+		Realizacja w miarę możliwości finansowych gminy	Środki własne gminy	Przedsiębiorstwa energetyczne	Urząd Miejski w Woźnikach
	Prowadzenie kontroli gospodarstw domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach	W		+		+		W ramach działań Urzędu Miejskiego	Środki własne gminy	-	Urząd Miejski w Woźnikach
	Kontrola i monitoring działań naprawczych określonych w POP wykonywanych przez poszczególne jednostki (bez wdrażania programu)	W		+		+		330000	Środki własne gminy NFOŚiGW WFOŚiGW	-	Urząd Miejski w Woźnikach
	Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrzenia	W		+		+		b.d.k.	Środki własne gminy	-	Urząd Miejski Woźniki

[illegible]

b	przebudowa dróg powiatowej 2312S i gminnej 635021 S jako połączenie komunikacyjne drogi krajowej DK1 i wojewódzkiej 789 w Woźnikach	W	+	+	3022448 (koszt całego zadania)	Środki własne gminy środki UE	-	Urząd Miejski w Woźnikach
c	remont cząstkowy nawierzchni dróg na terenie gminy masą asfaltową	W	516600	+	+	Środki własne gminy środki UE	-	Urząd Miejski w Woźnikach
d	Budowa obwodnicy Woźnik w celu wyprowadzenia z miasta ruchu tranzytowego.	W	-	+	Realizacja zgodnie z z.d.	Środki własne gminy środki UE	Administratorzy dróg	Urząd Miejski w Woźnikach
	Tworzenie systemu tras rowerowych wzdłuż dróg wojewódzkich i powiatowych	W	-	+	Realizacja zgodnie z z.d.	Środki własne gminy środki UE	Administratorzy dróg	Urząd Miejski w Woźnikach
	Modernizacja dróg powiatowych: do Niegołewki, Woźniki – Dąbrowa	K	+	-	-	Środki własne Starostwa	Administratorzy dróg	Starostwo
	Utrzymanie czystości dróg w celu ograniczenia emisji wtórnej (czyszczenie metodą mokrą)	W	+	+	200/500 zł/km/rok	Środki własne zarządów dróg	Administratorzy dróg	Urząd Miejski w Woźnikach
Cel długoterminowy								
przywrócenie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych								
Ochrona Wód								
OW 1 Cel krótkoterminowy do 2015 roku								
Redukcja ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych								
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Woźnikach-Ligocie Woźnickiej IV etap	W	11000000	-	11000000	Środki własne gminy środki UE	Urząd Miejski Woźniki	PWIK Tarnowskie Góry
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Piasku	W	-	5211800	5211800	Środki własne gminy środki UE	Urząd Miejski Woźniki	PWIK Tarnowskie Góry
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Lubszy	W	-	8000000	8000000	Środki własne gminy środki UE	Urząd Miejski Woźniki	PWIK Tarnowskie Góry
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Kamienicy i Kamieńskich Młynach	W	-	13 000000	13000000	Środki własne gminy	Urząd Miejski Woźniki	PWIK Tarnowskie Góry

	Woźniki – Dyrdy w celu uniezależnienia się od zakupu wody z gminy Kalety	W	-	+			Realizacja w miarę możliwości finansowych gminy	Środki własne gminy	Urząd Miejski Woźniki	PWIK Tarnowskie Góry
	Rozbudowa sieci wodociągowej na nowo zasiedlonych terenach									
	Rozbudowa sieci wodociągowej w Kamińskich Młynach	W	+	-			Realizacja zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją	Środki własne gminy	Urząd Miejski Woźniki	PWIK Tarnowskie Góry
Cel długoterminowy do 2019 roku										
Ograniczenie ilości odpadów składowanych na składowiskach i jednoczesne zwiększenie ilości odpadów poddawanych odzyskowi.										
Gospodarka odpadami GO	GO1 cel krótkoterminowych racjonalizacja gospodarki odpadami na terenie gminy Woźniki									
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych	W	2000	1500	3500			Środki własne gminy środki mieszkańców	Mieszkańcy firmy gospodarujące odpadami	Urząd Miejski Woźniki
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji	W	7000	7000	14000			Środki własne gminy środki mieszkańców	Mieszkańcy firmy gospodarujące odpadami	Urząd Miejski Woźniki
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów remontowo-budowlanych	W	5000	5000	10000			Środki własne gminy środki mieszkańców	Mieszkańcy firmy gospodarujące odpadami	Urząd Miejski Woźniki
	Kontynuacja selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych	W	19000	15000	34000			Środki własne gminy środki mieszkańców	Mieszkańcy firmy gospodarujące odpadami	Urząd Miejski Woźniki
	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnego gospodarowania odpadami wśród mieszkańców gminy	W	5000	5000	10000			Środki własne gminy WFOŚiGW	Organizacje ekologiczne	Urząd Miejski Woźniki
	Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów	W	+	+			Realizacja w miarę	Środki własne gminy	Mieszkańcy firmy	Urząd Miejski Woźniki

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2019”

komunalnych						możliwości finansowych gminy	środki mieszkańców	gospodarujące odpadami	
	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych	W	7000	7000		14000	Środki własne gminy środki mieszkańców	Mieszkańcy firmy gospodarujące odpadami	Urząd Miejski Woźniki
	Rekultywacja nieczynnego składowiska odpadów w Woźnikach	W	30000	30000	-	30000	Środki własne gminy środki UE Środki NFOŚiGW	-	Urząd Miejski Woźniki
	Inwentaryzacja, monitoring i likwidacja dzikich składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie gminy.	W	20000	20000	-	20000	Środki własne gminy	Mieszkańcy	Urząd Miejski Woźniki
	Realizacja programu usuwania azbestu	W		+	+	Realizacja zgodnie z przyjętą dokumentacją	Środki własne gminy środki WFOŚiGW środki mieszkańców	Mieszkańcy firmy gospodarujące odpadami	Urząd Miejski Woźniki
	Wdrażanie innowacyjnych metod zagospodarowania osadów ściekowych powstających w oczyszczalniach ścieków	W		+	+	Realizacja zgodnie z przyjętą dokumentacją	Środki własne gminy środki WFOŚiGW środki UE	Urząd Miejski Woźniki firmy gospodarujące odpadami	PWIK Tarnowskie Góry
Cel długoterminowy do 2019									
Ograniczenie stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas									
Hałas HA	HA1 cel krótkoterminowy do 2015	Ograniczenie oddziaływania hałasu na mieszkańców gminy							
	Uwzględnianie na etapach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wpływu lokalizacji przedsięwzięć uciążliwych dla środowiska.	W	+	+		b.d.k	Środki własne gminy	-	Urząd Miejski Woźniki

	Monitorowanie poziomu hałasu w jednostkach gospodarczych.	K	+	+	-	Budżet państwa	Urząd Miejski w Woźniki podmioty gospodarcze	WIOŚ Katowice
	Wspieranie technologii zmniejszających poziom hałasu w otoczeniu zakładów produkcyjnych	K	+	+	-	Środki własne podmiotów gospodarczych		Podmioty gospodarcze
Cel długoterminowy do 2019 r.								
Ochrona mieszkańców przed szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych.								
Promieniowanie elektromagnetyczne PE	PE Cel krótkoterminowy do roku 2015 : Kontrola i ograniczenie poziomu promieniowania elektromagnetycznego							
	1. Stworzenie systemu monitoringu środowiska gminy ze względu na szkodliwe oddziaływanie pól elektromagnetycznych.	K	+	+	-	Budżet państwa	Urząd Miejski Zainteresowane podmioty	WIOŚ Katowice
	2. Prowadzenie okresowych badań, w celu rozeznania aktualnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko.	K	+	+	-	Budżet państwa	Urząd Miejski Zainteresowane podmioty	WIOŚ Katowice
	3. Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed promieniowaniem.	K	+	+	-	Budżet państwa	Burmistrz Starosta	WIOŚ Katowice
	4. Preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego.	K	+	+	-	Budżet państwa	Zainteresowane podmioty	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

Cel długoterminowy do 2019 roku Ochrona przez ryzykiem wystąpienia poważnych awarii przemysłowych.										
Poważne awarie PA										
PA cel krótkoterminowy do 2015 :Zapobieganie i zmniejszanie ekologicznych skutków awarii przemysłowych										
	Sporządzenie listy obiektów mogących być przyczyną poważnej awarii.	K	+	+	+	-	Budżet państwa WFOŚiGW	Starosta przedsiębiorcy	Wojewoda	
	Monitoring potencjalnych sprawców poważnych awarii pod kątem spełniania przez nich wymogów bezpieczeństwa .	K	+	+	+	-	Budżet państwa WFOŚiGW	Starosta Przedsiębiorcy WIOŚ	Wojewoda	
	Przygotowanie planów i programów zmniejszających prawdopodobieństwo wystąpienia poważnych awarii.	K	+	+	+	-	Budżet państwa WFOŚiGW	Starosta Przedsiębiorcy WIOŚ	Wojewoda	
	Prowadzenie szkoleń dla pracowników administracji publicznej oraz podmiotów gospodarczych w zakresie zapobiegania poważnych awarii.	K	+	+	+	-	Budżet państwa WFOŚiGW	Starosta Przedsiębiorcy WIOŚ	Wojewoda	
Cel długoterminowy do 2019 roku Redukcja emisji gazów cieplarnianych.										
Ochrona Klimatu OK										
OK cel krótkoterminowy do 2015 roku Prowadzenie działań przeciwdziałających globalnym zmianom klimatu										
	Wspieranie działań zmierzających do zwiększenia pochłaniania dwutlenku węgla z atmosfery.	K	+	+	+	-	Środki organizacji pozarządowych	Starosta	Organizacje pozarządowe	
	Prowadzenie procesów zalesiania nieużytków w celu wykorzystania lasów do pochłaniania gazów cieplarnianych.	K	+	+	+		Budżet państwa Budżet powiatu Środki zainteresowanych podmiotów	Starosta Zainteresowane podmioty	Nadleśnictwa	

Uwaga! W przypadku pojawienia się możliwości dodatkowego sfinansowania powyższych zadań ze środków UE (Fundusz Spójności, fundusze strukturalne), zadania te mogą być dofinansowane z tych środków. *Skróty:*

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;

WFOŚiGW- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

PWIK Tarnowskie Góry – Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Tarnowskie Góry

ODR – Ośrodek Doradztwa Rolniczego

SZMIUW Katowice - Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych

b.d.k.- bez dodatkowych kosztów;

Realizacja z.z.d. - realizacja zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją;

6 Analiza finansowo-ekonomiczna budżetu gminy Woźniki

Analiza finansowo-ekonomiczna budżetu Gminy Woźniki obejmuje lata w 2007-2010 rok.

Budżet Miasta w ostatnich latach kształtował się następująco:

- 2007 – 15 863 904 zł
- 2008 – 18 664 260 zł
- 2009 – 19 055 368 zł;
- 2010 – 20 669 550 zł.

Zgodnie z załącznikiem do Uchwały Nr 241/XXXII/94 Rady Miejskiej z dnia 1.03.1994 roku Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ma na celu wypełnianie zadań gminy w zakresie ochrony środowiska. Wpływy i wydatki Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska w latach 2007-2009 przedstawiono w Tabeli 25 (wg załączników OŚ-4g).

Tabela 25: Wpływy i wydatki Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej za lata 2007-2009

Lp.	Wyszczególnienie	Okres sprawozdawczy		
		2007	2008	2009
1	Stan funduszu na początku okresu sprawozdawczego	17 215,00 zł	18 490,00 zł	22 779,00 zł
2	Wpływy ogółem przekazane przez zarząd województwa	25 174,00 zł	29 437,00	31 418,00 zł
	z tytułu opłat	23 802,00 zł	29 437,00 zł	31 418,00 zł
	z tytułu kar	394,00 zł	-	-
	wpływy (opłaty i kary) za usuwanie drzew i krzewów	-	-	-
	inne	978,00 zł	-	-
3	Wydatki ogółem	23 899,00 zł	24 589,00 zł	38 993,00 zł
	na jednostki samorządu terytorialnego	23 899,00 zł	24 589,00 zł	38 993,00 zł
	gospodarkę ściekową i ochronę wód	-	-	-
	ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	-	1 011,00 zł	-
	gospodarkę odpadami	17 530,00 zł	22 706,00 zł	24 275,00 zł
	pozostałe dziedziny	6 369,00 zł	872,00 zł	14 718,00 zł
4	Stan funduszu na koniec okresu sprawozdawczego	18 490,00 zł	23 338,00 zł	15 204,00 zł

W Tabeli 26 przedstawiono zgodnie z Załącznikiem nr 5 do Uchwały Rady Miejskiej w Woźnikach przychody i rozchody budżetu gminy w latach 2007-2010.

Tabela 26: Przychody i rozchody budżetu gminy w latach 2007-2010

Lp.	Treść	Klasyfikacja §	Kwota			
			2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
1	Dochody		17354841	19833618	22614961	27781139

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do 2019 r.”

2	Wydatki		23052696	25403618	30029961	29874889
3	Wynik budżetu		(-) 5697855	(-) 5570000	(-) 7415000	(-) 2093750
Przychody ogółem			7156855	7074808	9061344	4905029
1	Kredyty	§ 952	819000	1025000	4816000	2196000
2	Pożyczki	§ 952	640000	300000	-	240000
3	Kredyty na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE	§ 903	5433925	5230000	3643000	1502992
4	Inne źródła (wolne środki)	§ 955	263930	519808	602344	966037
Rozchody ogółem			1459738	1504808	1646344	2811279
1	Spląty kredytów	§ 992	858000	1020500	1137256	1555470
2	Spląty pożyczek	§ 992	601738	484308	509088	1255809

W celu realizacji dotychczasowych przedsięwzięć gmina Woźniki korzystała ze środków min Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Gmina korzystała również ze środków unijnych na następujące zadania proekologiczne:

- budowa sieci wodociągowej z przyłączami w Woźnikach przy ul. Obrony narodowej (SAPARD),
- Modernizacja drogi gminnej ul. Wolności w Kamienicy Śl. (SAPARD),
- Budowa mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków wraz z infrastrukturą towarzyszącą z siecią kanalizacji sanitarnej i przykanalikami w Psarach (SAPARD),
- Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami w Psarach (SAPARD),
- Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami w Psarach i Babienicy (SAPADR),
- Modernizacja ul. Obrony narodowej w Woźnikach (ZPORR),
- Przebudowa posadzki Rynku wraz z zielenią i elementami małej architektury w Woźnikach (PROW),
- Budowa kanalizacji sanitarnej w Woźnikach III etap (RPO),
- Budowa kanalizacji sanitarnej w Psarach i Babienicy III etap (PROW),
- Utwardzenie gniazd do selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy Woźniki (PROW).

6.1 Źródła finansowania Programu

Wdrożenie Programu ochrony środowiska będzie wymagać stworzenia sprawnego systemu finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska. Środki finansowe na zadania proekologiczne przewiduje się pozyskać z budżetu Wojewody i budżetu państwa, budżetu gminy i funduszy ekologicznych. W najbliższych latach rola funduszy ekologicznych (przede wszystkim Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) powinna polegać na koncentrowaniu środków na wspieranie inwestycji priorytetowych z punktu widzenia integracji z UE. Jednocześnie przewiduje się spadek udziału

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do 2019 r.”

funduszy ochrony środowiska, ze względu na ogólną poprawę stanu środowiska, a co za tym idzie zmniejszenie wpływów z tytułu opłat i kar ekologicznych.

Inwestycje przewidywane do realizacji w przemyśle będą finansowane ze środków własnych i kredytów komercyjnych oraz uzupełniającą z funduszy ochrony środowiska, jeśli dane przedsięwzięcie uznane zostanie za priorytetowe w skali gminy.

Niektóre przedsięwzięcia realizowane będą z wykorzystaniem środków przedsiębiorstw i osób prywatnych. Ponadto oczekuje się większego niż dotychczas zaangażowania w realizację inwestycji ekologicznych środków środków unijnych.

6.2 Wykaz uczestników Programu

W realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki uczestniczyć będą:

- Podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem;
- Podmioty realizujące zadania programu;
- Podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu;
- Społeczność gminy jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Tabela 27. Harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2015-2019

Lp.	Zadania	2012	2013	2014	2015	ltd.
1.	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki					
	a. cele krótkoterminowe do 2012	Do 2015			Do 2019	
	b. plan operacyjny (lista przedsięwzięć planowana do realizacji w latach 2012-2015)	2012-2015			2015-2019	
2.	Monitoring realizacji Programu					
2.1	Monitoring stanu środowiska					
2.2	Monitoring polityki środowiska					
	- Mierniki efektywności programu					
	- Ocena realizacji Planu Operacyjnego					
	- Raporty z realizacji programu					
	- Ocena realizacji celów krótkoterminowych i długoterminowych					
	- Aktualizacja programu ochrony Środowiska					

6.3 Krajowe źródła finansowania

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej¹¹ wraz z wojewódzkimi funduszami jest filarem polskiego systemu finansowania ochrony środowiska. Podstawą działania Narodowego Funduszu jest ustawa Prawo Ochrony Środowiska. Najważniejszym zadaniem Narodowego Funduszu w ostatnich latach

¹¹<http://www.nfosigw.gov.pl/o-nfosigw/>

jest efektywne i sprawne wykorzystanie środków z Unii Europejskiej przeznaczonych na rozbudowę i modernizację infrastruktury ochrony środowiska w naszym kraju. Wdrażanie projektów ekologicznych, które uzyskały lub uzyskają wsparcie finansowe z Komisji Europejskiej oraz dofinansowanie tych przedsięwzięć ze środków Narodowego Funduszu będzie służyło osiągnięciu przez Polskę efektów ekologicznych wynikających z zobowiązań międzynarodowych.

Źródłem wpływów NFOŚiGW są opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska i kary za naruszanie prawa ekologicznego. Dzięki temu, że główną formą dofinansowania działań są pożyczki, Narodowy Fundusz stanowi „odnawialne źródło finansowania” ochrony środowiska. Pożyczki i dotacje, a także inne formy dofinansowania, stosowane przez Narodowy Fundusz, przeznaczone są na dofinansowanie w pierwszym rzędzie dużych inwestycji o znaczeniu ogólnopolskim i ponadregionalnym w zakresie likwidacji zanieczyszczeń wody, powietrza i ziemi. Finansowane są również zadania z dziedziny geologii i górnictwa, monitoringu środowiska, przeciwdziałania zagrożeniom środowiska, ochrony przyrody i leśnictwa, popularyzowania wiedzy ekologicznej, profilaktyki zdrowotnej dzieci a także prac naukowo-badawczych i ekspertyz. W ostatnim czasie szczególnym priorytetem objęte są inwestycje wykorzystujące odnawialne źródła energii

W ciągu 20 lat Narodowy Fundusz odegrał istotną rolę w poprawie stanu środowiska w Polsce. Finansowy wymiar działalności Narodowego Funduszu jest imponujący: w latach 1989-2008 Narodowy Fundusz zawarł ponad 14 tysięcy umów (głównie na dotacje, pożyczki i kredyty udzielane za pośrednictwem Banku Ochrony Środowiska) przeznaczając na finansowanie przedsięwzięć ekologicznych prawie 21,4 mld zł. Koszt przedsięwzięć dofinansowanych w tym czasie środkami Narodowego Funduszu przekracza 76,5 mld złotych.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska zajmuje się finansowaniem zadań z zakresu:

- zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt i roślin a także o kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa.
- budowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków w aglomeracjach, które mają największy wpływ na stan czystości polskich rzek i Bałtyku.
- zadania w gospodarce wodno-ściekowej, gospodarce wodnej, gospodarce odpadami, energetyce przyjaznej środowisku oraz zapewnienie współfinansowania dla projektów w ochronie przyrody i edukacji ekologicznej. Nowym zadaniem NFOŚiGW jest wsparcie finansowe dla projektów zgłaszanych do realizacji w ramach Instrumentu Finansowego LIFE+.

Dofinansowanie przedsięwzięć przez NFOŚiGW odbywa się przez udzielanie:

1. Oprocentowanych pożyczek,
2. Dotacji, w tym:
3. Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych,
4. Dokonywanie częściowych spłat kapitału kredytów bankowych,
5. Dopłaty do oprocentowania lub ceny wykupu obligacji,

6. Dopłaty do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Zgodnie ze Strategią Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2009-2015 do celów strategicznych Funduszu należą:

1. Fundusz przy współpracy z funduszami wojewódzkimi zapewni wsparcie finansowe projektów realizujących zobowiązania RP wynikające z Traktatu Akcesyjnego i innych dyrektyw UE.
Fundusz przeznaczy środki finansowe dla przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w przydzielonych mu osiach priorytetowych współpracując jednocześnie z wojewódzkimi funduszami, Bankiem Ochrony Środowiska S.A i innymi bankami komercyjnymi.
2. NFOŚiGW będzie wspierał działania Ministra Środowiska w zakresie wypełniania zobowiązań RP wynikających z Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian Klimatu (UNFCCC), Konwencji Bioróżnorodności, wdrażania Instrumentu Finansowego LIFE+, realizacji programu NATURA 2000 oraz polityki ekologicznej państwa dotyczącej edukacji ekologicznej.
3. Fundusz będzie współfinansował przedsięwzięcia przyczyniające się do realizowania polityki ekologicznej państwa w latach 2009-2012. Do podstawowych celów należą:
 - Zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanego do wód, przez modernizację istniejących i budowę nowych oczyszczalni ścieków,
 - Zakończenie programu budowy kanalizacji i oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM,
 - Sfinalizowanie rozpoczętych w latach ubiegłych inwestycji hydrotechnicznych,
 - Optymalizacja inwestycji w gospodarce wodnej poprzez realizację zapisów z Ramowej Dyrektywy Wodnej,
 - Ograniczenie wielkości emisji do powietrza ze źródeł przemysłowych i komunalnych,
 - Osiągnięcie 7,5 % udziału energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych w bilansie zużycia energii pierwotnej w 2010 r. oraz 10,4 % udziału tych źródeł w produkcji energii elektrycznej w 2012 r.,
 - Uzyskanie 5,75 % udziału biokomponentów w zużyciu paliw płynnych w transporcie w 2010 r.
 - Osiągnięcie celu pośredniego oszczędności energii – 2 % w 2010 r. i stworzenie warunków umożliwiających osiągnięcie celu indykatywnego – 9% w 2016 r.,
 - Ograniczenie emisji z dużych źródeł energetycznego spalania paliw.
 - Porządkowanie problematyki ochrony ziemi zgodnie z zapisami Krajowego Planu Gospodarki Odpadami, Programu usuwania azbestu, Programu rekultywacji zdegradowanych terenów przemysłowych,
 - Wspieranie działań mających na celu unikanie wytwarzania odpadów i zapewniających bezpieczne dla środowiska ich unieszkodliwianie,

- Odtworzenie zniszczonych ekosystemów i siedlisk, odbudowa zagrożonych gatunków roślin, zwierząt, grzybów, wzmocnienie ochrony różnorodności biologicznej zarówno in situ jak i ex situ,
- Kontynuacja prac zmierzających do wzrostu lesistości kraju (docelowo do 30% powierzchni kraju),
- Prowadzenie edukacji ekologicznej dla zapewnienia akceptacji społecznej dla podejmowanych programów ochrony środowiska,
- Wspieranie badań naukowych dotyczących ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystywania jego zasobów.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej¹²

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach powstał w 1993 roku. Jest publiczną instytucją finansową, realizującą politykę ekologiczną województwa śląskiego. Działalność Funduszu polega na:

- wspieraniu działań proekologicznych podejmowanych przez administrację publiczną, przedsiębiorców, instytucje i organizacje pozarządowe
- pozyskiwaniu i zarządzaniu środkami europejskimi ukierunkowanymi na ochronę środowiska i gospodarkę wodną
- prowadzeniu operacji na rynku finansowym zapewniających pomnażanie środków.

Podstawowym zadaniem funduszu jest m.in.:

- wspieraniu osiągania standardów jakości środowiska wynikających z ustaleń akcesyjnych, wspieranie wdrażania regionalnej polityki środowiskowej poprzez prowadzenie dofinansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony powietrza, wody i powierzchni ziemi, gospodarki odpadami i wodnej, edukację ekologiczną i inne, zgodnie z celami i priorytetami, zapisanymi w wojewódzkim programie ochrony środowiska.

W województwie śląskim na realizację inwestycji proekologicznych przeznacza się rocznie ok. 1,5 mld zł rocznie. W tym 25% stanowi udział środków Wojewódzkiego i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Fundusz jest narzędziem realizacji polityki ekologicznej, która pozostaje w gestii samorządu wojewódzkiego. W praktyce oznacza to, że w ślad za strategicznymi decyzjami władz samorządowymi idą konkretne działania Funduszu niosące za sobą skutki finansowe i rzeczowe. Aż 62 procent środków pozostających pod kuratelą WFOŚiGW w Katowicach przeznaczanych jest na potrzeby samorządów.

W 2010 roku Fundusz udzielał dotacje na następujące zadania:

- zakupy inwestycyjne realizowane w ramach zadań związanych z edukacją ekologiczną,
- ochroną przyrody, zarządzaniem środowiskowym, zapobieganiem i likwidacją skutków poważnych awarii,

¹²http://www.wfosigw.katowice.pl/o_funduszu.htm

- budowę, modernizację zbiorników małej retencji wodnej, w szczególności ujętych w Programie małej retencji dla Województwa Śląskiego,
- budowę i modernizację urządzeń wodnych zwiększających bezpieczeństwo
- przeciwpowodziowe,
- udział w usuwaniu skutków powodzi w urządzeniach wodnych, brzegach rzek i potoków oraz urządzeniach ochrony środowiska,
- uzupełnianie w sprzęt przeciwpowodziowy,
- usuwanie szkód w środowisku spowodowanych działaniem żywiołu,
- likwidację zagrożeń środowiskowych powodowanych zdeponowaniem niebezpiecznych odpadów przez zakłady postawione w stan likwidacji bądź zlikwidowane,
- usuwanie skutków zanieczyszczenia powierzchni ziemi w przypadku nieustalenia podmiotu odpowiedzialnego,
- likwidację mogiłników i przeterminowanych środków ochrony roślin,
- demontaż, transport i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest z obiektów służby zdrowia, oświaty i opieki społecznej,
- wspieranie wykorzystania źródeł energii odnawialnej, za wyjątkiem produkcji energii cieplnej dla nowowytbudowanych obiektów,
- wspieranie wykorzystania źródeł energii odnawialnej dla nowowytbudowanych obiektów użyteczności publicznej jednostek sektora finansów publicznych, z zakresu ochrony atmosfery i ochrony wód (za wyjątkiem budynków mieszkalnych),
- realizowane przez jednostki sektora finansów publicznych w obiektach użyteczności publicznej oraz przez pozostałe jednostki w obiektach użyteczności publicznej wpisanych do rejestru zabytków.

Jednym z najważniejszych źródeł finansowania przedsięwzięć w ochronę środowiska w Polsce, w nowym okresie programowym na lata 2007-2013 będzie **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ)**. Będzie to największy z punktu widzenia dostępnych środków program operacyjny nie tylko w Polsce, ale także w całej Unii Europejskiej. Na jego realizację w latach 2007–2013 Polska otrzyma z unijnego budżetu prawie 28 mld euro, z czego na inwestycje w ochronę środowiska przeznaczone będzie ok. 5 mld euro. Środki unijne na PO Infrastruktura i Środowisko pochodzą z dwóch źródeł finansowania – z Funduszu Spójności (22,2 mld euro) oraz z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (5,7 mld euro). Pieniądze te przeznaczone zostaną głównie na inwestycje infrastrukturalne przyczyniające się do poprawy środowiska, a także na projekty związane z ochroną przyrody i edukacją ekologiczną.

Program obejmie wsparciem także takie dziedziny jak: transport, energetykę, kulturę i dziedzictwo kulturowe, szkolnictwo wyższe, a także ochronę zdrowia.

ŚRODOWISKOWE PRIORYTETY W PROJEKCIE PROGRAMU:

Priorytet I: Gospodarka wodno-ściekowa

Działanie 1.1 Gospodarka wodno – ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM.

Priorytet II: Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi

Działanie 2.1 Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych.

Działanie 2.2 Przywracanie terenom zdegradowanym wartości przyrodniczych i ochrona brzegów morskich.

Priorytet III: Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

Działanie 3.1 Retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego .

Działanie 3.2 Zapobieganie i ograniczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom .

Działanie 3.3 Monitoring środowiska .

Priorytet IV: Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska

Działanie 4.1 Wsparcie systemów zarządzania środowiskowego i ekoznaków.

Działanie 4.2 Racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami w przedsiębiorstwach.

Działanie 4.3 Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie wdrażania najlepszych dostępnych technik (BAT).

Działanie 4.4 Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie gospodarki wodno – ściekowej.

Działanie 4.5 Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza .

Działanie 4.6 Wsparcie dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów innych niż komunalne .

Priorytet V: Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych

Działanie 5.1 Wspieranie kompleksowych projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowanie różnorodności gatunkowej.

Działanie 5.2 Zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych.

Działanie 5.3 Opracowanie planów ochrony.

Działanie 5.4 Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska, w tym różnorodności biologicznej.

Priorytet VI: Drogowa i lotnicza sieć TEN-T

Działanie 6.1 Rozwój sieci drogowej TEN-T.

Działanie 6.2 Zapewnienie sprawnego dostępu drogowego do największych ośrodków miejskich na terenie wschodniej Polski .

Działanie 6.3 Rozwój sieci lotniczej TEN-T.

Priorytet VII: Transport przyjazny środowisku

Działanie 7.1 Rozwój transportu kolejowego .

Działanie 7.2 Rozwój transportu morskiego.

Działanie 7.3 Transport miejski w obszarach metropolitalnych.

Działanie 7.4 Rozwój transportu intermodalnego.

Działanie 7.5 Poprawa stanu śródlądowych dróg wodnych.

Priorytet VIII: Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe

Działanie 8.1 Bezpieczeństwo ruchu drogowego.

Działanie 8.2 Drogi krajowe poza siecią TEN-T.

Działanie 8.3 Rozwój Inteligentnych Systemów Transportowych.

Działanie 8.4 Bezpieczeństwo i ochrona transportu lotniczego.

Priorytet IX: Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna

Działanie 9.1 Wysokosprawne wytwarzanie energii.

Działanie 9.2 Efektywna dystrybucja energii.

Działanie 9.3 Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.

Działanie 9.4 Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych.

Działanie 9.5 Wytwarzanie biopaliw ze źródeł odnawialnych.

Działanie 9.6 Sieci ułatwiające odbiór energii ze źródeł odnawialnych.

Priorytet X: Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii

Działanie 10.1 Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazu ziemnego.

Działanie 10.2 Budowa systemów dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych i modernizacja istniejących sieci dystrybucji.

Działanie 10.3 Rozwój przemysłu dla OZE.

Priorytet XI: Kultura i dziedzictwo kulturowe

Działanie 11.1 Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym.

Działanie 11.2 Rozwój oraz poprawa stanu infrastruktury kultury o znaczeniu ponadregionalnym.

Działanie 11.2 Rozwój oraz poprawa stanu infrastruktury kultury o znaczeniu ponadregionalnym.

Działanie 11.3 Infrastruktura szkolnictwa artystycznego.

Priorytet XII: Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia

Działanie 12.1 Rozwój systemu ratownictwa medycznego.

Działanie 12.2 Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia o znaczeniu ponadregionalnym.

Priorytet XIII: Infrastruktura szkolnictwa wyższego

Działanie 13.1 Infrastruktura szkolnictwa wyższego.

Priorytet XIV: Pomoc techniczna – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Działanie 14.1 Sprawne zarządzanie programem .

Działanie 14.2 Informacja i promocja.

Działanie 14.3 Ewaluacja programu .

Priorytet XV: Pomoc techniczna – Fundusz Spójności

Działanie 15.1 Sprawne zarządzanie programem .

Działanie 15.2 Informacja i promocja .

Działanie 15.3 Ewaluacja programu.

Działanie 15.4 Wsparcie największych beneficjentów programu.

6.4 Fundusze europejskie

Rodzaje funduszy europejskich¹³

Polityka spójności na lata 2007-2013 ma na celu zwiększenie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia we wszystkich regionach i miastach Unii Europejskiej. Realizowana jest przede wszystkim dzięki dwóm funduszom strukturalnym, tj.: Europejskiemu Funduszowi Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiemu Funduszowi Społecznemu (EFS) oraz Funduszowi Spójności (FS).

Zadania z zakresu ochrony środowiska dofinansowane są z następujących funduszy:

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego to największy fundusz. Jego celem jest wspieranie regionów, a dokładniej wyrównywanie różnic w stosunku do regionów bogatszych, lepiej rozwiniętych. EFRR finansuje wszystkie programy unijne, które mają na celu pomoc opóźnionym w rozwoju regionom. Poniżej przedstawiamy dziedziny, które mogą być finansowane z tego Funduszu:

- inicjatywy na rzecz rozwoju lokalnego oraz zatrudnienia, jak też działalności małych i średnich przedsiębiorstw
- rentowne inwestycje produkcyjne umożliwiające tworzenie lub utrzymywanie trwałego zatrudnienia,
- infrastruktura,
- rozwój turystyki oraz inwestycji w dziedzinie kultury,
- ochrona i poprawa stanu środowiska,
- rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Dzięki inwestycjom w wyżej wymienionych dziedzinach finansowanych z EFRR, Unia Europejska wspiera rozwój i tworzenie nowych miejsc pracy, a także wpływa pozytywnie na rozwój gospodarki.

Fundusz Spójności wspiera dwa sektory: środowisko i transport. Co ciekawe, od momentu przystąpienia do Unii Europejskiej w 2004 roku Polska otrzymała najwięcej środków z tego funduszu wśród wszystkich członków Unii! Z Funduszu Spójności można otrzymać dofinansowanie na duże projekty inwestycyjne z zakresu

¹³<http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>

ochrony środowiska. Głównymi odbiorcami pomocy w ramach Funduszu Spójności są jednostki samorządu terytorialnego, tworzone przez nie związki gmin lub inne podmioty publiczne, np. przedsiębiorstwa komunalne będące własnością gminy. Fundusz ten wspiera następujące dziedziny:

- poprawa jakości wód powierzchniowych,
- polepszenie jakości i dystrybucji wody przeznaczonej do picia,
- racjonalizacja gospodarki odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- poprawa jakości powietrza,
- zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego,
- zapewnienie spójności sieci komunikacyjnej kraju i poszczególnych regionów z innymi krajami Europy,
- rozwój bezpiecznej infrastruktury drogowej.

Dla sektorów rolnictwa i rybołówstwa Komisja stworzyła nowe instrumenty finansowe funkcjonujące poza polityką spójności, zastępujące dotychczasowe fundusze strukturalne: Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej – sekcja orientacji (EAGGF) oraz Finansowy Instrument Orientacji Rybołówstwa (FIFG).

Nowe instrumenty wspierające rolnictwo i rybołówstwo od 2007 roku:

- Europejski Fundusz Rolny Rozwoju Obszarów Wiejskich;

W ramach osi 2 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich przewiduje się realizację działań mających na celu zrównoważone użytkowanie gruntów rolnych, w tym wsparcie obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (tzw. ONW), wsparcie z tytułu inwestycji niedochodowych (tam gdzie takie inwestycje są konieczne do wywiązania się ze zobowiązań w ramach programu rolnośrodowiskowego) oraz mających na celu zrekompensowanie rolnikom poniesionych kosztów ze względu na położenie gospodarstwa na obszarze sieci NATURA 2000. Ponadto celem osi 2 jest zachęcanie rolników do stosowania metod produkcji rolnej zgodnych z zasadami ochrony środowiska.

Oś 2 Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich

- 211,212 Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania
- Program rolnośrodowiskowy (płatności rolnośrodowiskowe)
- 221, 223 Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne
- odtworzenie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzenie instrumentów zapobiegawczych

- Europejski Fundusz Rybacki.

LIFE+ jest jedynym instrumentem finansowym Unii Europejskiej koncentrującym się wyłącznie na współfinansowaniu projektów w dziedzinie ochrony środowiska. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony

środowiska, realizacja polityki ochrony środowiska oraz identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących ochrony przyrody.

Program LIFE+ podzielony jest na trzy komponenty tematyczne:

I. PRZYRODA I RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

II. POLITYKA I ZARZĄDZANIE W ZAKRESIE ŚRODOWISKA

III. INFORMACJA I KOMUNIKACJA

Do otrzymania dofinansowania kwalifikują się następujące działania:

- działania operacyjne organizacji pozarządowych zaangażowanych w ochronę i poprawę jakości środowiska na poziomie europejskim oraz w tworzenie wdrażanie ustawodawstwa i polityki ochrony środowiska unii europejskiej;
- tworzenie i utrzymywanie sieci, baz danych i systemów komputerowych związanych bezpośrednio z wdrażaniem ustawodawstwa i polityki ochrony środowiska UE, w szczególności gdy działania te poprawiają publiczny dostęp do informacji o środowisku;
- analizy, badania, modelowanie i tworzenie scenariuszy;
- monitorowanie stanu siedlisk i gatunków, w tym monitorowanie lasów;
- pomoc w budowaniu potencjału instytucjonalnego;
- szkolenia, warsztaty i spotkania, w tym szkolenia podmiotów uczestniczących w inicjatywach dotyczących zapobiegania pożarom lasów;
- platformy nawiązywania kontaktów zawodowych i wymiany najlepszych praktyk;
- działania informacyjne i komunikacyjne, w tym kampanie na rzecz zwiększania świadomości społecznej, a w szczególności kampanie zwiększające świadomość społeczną na temat pożarów lasów;
- demonstracja innowacyjnych podejść, technologii, metod i instrumentów dotyczących kierunków polityki;
- specjalnie w odniesieniu do komponentu I „LIFE+ przyroda i różnorodność biologiczna”:
 - a. zarządzanie gatunkami i obszarami oraz planowanie ochrony obszarów, w tym zwiększenie ekologicznej spójności sieci Natura 2000;
 - b. monitorowanie stanu ochrony, w szczególności ustalenie procedur i struktur monitorowania stanu ochrony;
 - c. rozwój i realizacja planów działania na rzecz ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych;
 - d. zwiększenie zasięgu sieci Natura 2000 na obszarach morskich;
 - e. nabywanie gruntów pod następującymi warunkami:
 - nabycie to przyczyniłoby się do utrzymania lub przywrócenia integralności obszarów objętych siecią Natura 2000;
 - nabycie gruntu jest jedynym lub najbardziej efektywnym sposobem osiągnięcia pożądanego skutku w zakresie ochrony przyrody;
 - nabywany grunt jest długookresowo przeznaczony na wykorzystanie w sposób zgodny z celami szczegółowymi komponentu I „LIFE+ przyroda i różnorodność biologiczna”;

- o dane państwo członkowskie zapewnia długookresowe wyłączenie przeznaczenie takich gruntów na cele związane z ochroną przyrody.

Program LIFE+ zapewnia wsparcie finansowe w wysokości 50% kwalifikujących się kosztów projektu. W uzasadnionych przypadkach dla projektów z komponentu I „Przyroda i różnorodność biologiczna” dotyczących siedlisk lub gatunków priorytetowych, dofinansowanie może wynieść 75% kosztów projektu.

Fundacja EkoFundusz. Zadaniem Fundacji jest dofinansowanie projektów w dziedzinie ochrony środowiska, które mają nie tylko istotne znaczenie w skali regionu czy kraju, ale również w skali globalnej. Ta specyfika EkoFunduszu, odróżniająca go od innych funduszy wspierających inwestycje proekologiczne w Polsce, wyklucza możliwość dofinansowania przedsięwzięć, których celem jest rozwiązywanie jedynie lokalnych problemów.

Do priorytetów przy podejmowaniu decyzji o finansowaniu działań ekologicznych:

- ograniczenie tranzgranicznego transportu dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz eliminacja niskich źródeł ich emisji (ochrona powietrza);
- ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do Bałtyku oraz ochrona zasobów wody pitnej (ochrona wód);
- ograniczenie emisji gazów powodujących zmiany klimatu Ziemi (ochrona klimatu);
- ochrona różnorodności biologicznej (ochrona przyrody);
- racjonalizacji gospodarki odpadami i rekultywacja gleb zanieczyszczonych (gospodarka odpadami).

7 Kontrola i monitoring Programu Ochrony Środowiska

7.1 Zarządzanie środowiskowe i kontrola realizacji programu

Każde województwo, powiat i gmina powinno posiadać i realizować strategię rozwoju, która powinna być strategią zrównoważonego rozwoju, zapewniającą harmonijne pogodzenie lokalnych potrzeb i aspiracji społeczno-gospodarczych z koniecznością bezwzględnej ochrony środowiska. Strategie gmin i powiatów powinny być skorelowane i uwzględniać ustalenia zawarte w strategii rozwoju województwa. Najogólniej strategia precyzuje wizję i misję danego regionu, określa politykę regionalną, wymierne cele oraz zadania dla ich osiągnięcia. Strategia zrównoważonego rozwoju powinna wskazywać problemy wiodące, którymi są problemy decydujące o osiągnięciu zmiany struktury regionalnej. Problemem wiodącym jest niewątpliwie poprawa równowagi ekologicznej, która wpływać będzie na zmianę struktury regionalnej. Wpływ ten ujawnia się systematycznym zmniejszeniem się emisji ze źródeł zanieczyszczeń, zwiększeniem obszarów chronionych, racjonalnym gospodarowaniem zasobami, a w efekcie poprawą stanu środowiska oraz zwiększeniem atrakcyjności i konkurencyjności danego regionu.

Strategia poszerzona o szczegółowe programy realizacji zadań staje się programem zrównoważonego rozwoju (rysunek) zwanym często programem ekorozwoju. Posiadanie strategii i programu zrównoważonego rozwoju pozwala między innymi stymulować pożądane zmiany strukturalne, pozyskiwać środki finansowe na realizację szczegółowych programów, optymalizować wydatki oraz łagodzić negatywne skutki ekologiczne i społeczne niezbędnych przemian gospodarczych.

Ustawa „Prawo Ochrony Środowiska” zobowiązuje województwa, powiaty i gminy do opracowywania co 4 lata programów ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju i raportowania co 2 lata stanu ich realizacji. Realizacja tych programów powinna zapewnić, zapisany w konstytucji, zrównoważony rozwój Polski przez realizację polityki ekologicznej państwa oraz wojewódzkich strategii rozwoju, wynikających z ustaw kompetencyjnych. W powiązaniu z obowiązującymi zapisami ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U.2008r., Nr 25, poz. 150 – tekst jednolity z późn. zmianami) w zakresie dostępu do informacji i ocen oddziaływania na środowisko i innymi ustawami, narzuca to kolosalne obowiązki na samorządy i administrację oraz konieczność podjęcia działań systemowych na poziomie zarówno lokalnym jak i regionalnym. Realizacja programów będzie bowiem ustawowo monitorowana co 2 lata, a to oznacza, że aktywność na poziomie regionalnym i lokalnym nie może się kończyć na zleceniu opracowania strategii i programów firmom konsultingowym i ich uznaniowej realizacji lub nie „w miarę możliwości” lecz zgodnie ze schematem pokazanym na rysunku 2 musi podlegać okresowej ocenie osiągniętych efektów działalności środowiskowej.

Na tej podstawie podejmowane będą działania korygujące i doskonalące. Zamiast opasłych opracowań, programy ochrony środowiska mają formę zwężonych, sformalizowanych i ujednoliconych dokumentów (rejestrów), możliwych do realizacji w aktualnych warunkach społeczno-ekonomicznych i podlegają okresowej kontroli osiąganych efektów, korektom oraz ciągłemu monitorowaniu i doskonaleniu. Zmienia się również rola samorządów wojewódzkich, powiatowych i gminnych w

opracowywaniu wspomnianych programów. Samorządy muszą same monitorować stan środowiska, gromadzić niezbędne dane, oceniać efekty swojej działalności środowiskowej i cyklicznie opracowywać politykę, cele, zadania i programy zarządzania środowiskowego, korzystając jedynie w ograniczonym zakresie z udziału konsultantów z wyspecjalizowanych jednostek badawczych czy konsultingowych. Zmienia to zupełnie dotychczasową praktykę w tym zakresie.

Program zrównoważonego rozwoju najczęściej wymaga przygotowania:

1. Kompleksowej diagnozy stanu regionu pod względem gospodarczym, ekologicznym i społecznym, z oceną mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń (SWOT), dotyczącej między innymi:
 - stanu gospodarki gmin i jej powiązań z regionem i otoczeniem,
 - struktur społeczno-demograficznych,
 - infrastruktury społecznej,
 - lokalnego rynku pracy i dynamiki bezrobocia,
 - stanu środowiska z uwzględnieniem:
 - gospodarki odpadami komunalnymi i przemysłowymi,
 - gospodarki wodno-ściekowej,
 - zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego,
 - hałasu środowiskowego,
 - ochrony powierzchni ziemi,
 - środowiska glebowo-roślinnego z oceną zanieczyszczenia gleby i roślin,
 - przyrody ożywionej,
 - komfortu życia mieszkańców,
 - rozwoju terenów chronionych.
2. Prognozy zmian i wariantowych scenariuszy rozwoju społeczno-gospodarczego, obejmującego między innymi problematykę:
 - zmniejszenia bezrobocia i tworzenie nowych miejsc pracy,
 - pobudzania lokalnej przedsiębiorczości.
3. Prognozy i wariantowych scenariuszy zmian stanu środowiska, dotyczący między innymi:
 - zintegrowanej gospodarki odpadami,
 - ochrony wód i gospodarki wodno-ściekowej,
 - ochrony powietrza atmosferycznego, eliminacji niskiej emisji oraz oszczędności energii,
 - ochrony powierzchni ziemi, środowiska roślinnego i przyrody ożywionej,
 - ochrony człowieka w miejscu pracy i zamieszkania, w tym przed hałasem i wibracjami,
 - rozwoju terenów chronionych.

4. Skorelowania planów zagospodarowania przestrzennego z zamierzeniami restrukturyzacyjnymi w regionie.
5. Oceny uwarunkowań ekonomicznych z wyszczególnieniem między innymi kosztów ekologicznych i społecznych proponowanych rozwiązań
6. Zapewnienia instrumentów instytucjonalnych: prawnych, ekonomicznych oraz organizacyjnych, gwarantujących wdrożenie zaproponowanych działań.

Powyższy zakres prac musi zostać wbudowany w schemat opracowywania i realizacji strategii i programów, w ramach konkretnych procedur operacyjnych.

7.2 Ocena realizacji Programu

Zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014 ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska odbywać się będzie w oparciu o mierniki (wskaźniki), które odnoszą się do podstawowych celów i priorytetów.

Do wskaźników tych należą:

- Wskaźniki presji na środowisko, które wskazują główne źródła problemów i zagrożeń np. emisja zanieczyszczeń do środowiska, tempo eksploatacji zasobów naturalnych, wyłączanie obszarów z rolniczego i leśnego użytkowania dla potrzeb innych sektorów produkcji i usług materialnych.
- Wskaźniki stanu środowiska, które odnoszą się do jakości środowiska i jakości jego zasobów np. jakość wód powierzchniowych i podziemnych, jakość powietrza, ilość odpadów gromadzonych na składowiskach, poziom hałasu, lesistość. Podstawą ich określenia są wyniki badań i pomiarów uzyskane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska
- Wskaźniki reakcji działań zapobiegawczych, pokazujące działania podejmowane przez społeczeństwo lub określoną instytucję w celu poprawy jakości środowiska lub złagodzenia antropogenicznej presji na środowisko np. wydatki na ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, procent mieszkańców korzystający z oczyszczalni ścieków, obszary prawnie chronione jako procent całego obszaru, powierzchnia zrekultywowana jako procent całej zdegradowanej powierzchni gleb, udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska i w procesach decyzyjnych, liczba, jakość i skuteczność kampanii edukacyjno – informacyjnych i inne).

Ocena realizacji niniejszego Programu odbywać się będzie w oparciu o przykładowe mierniki przypisane do elementów środowiska. Zaproponowana lista mierników nie jest wystarczająca i powinna być modyfikowana.

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do 2019 r.”

Tabela 28 Przykładowe mierniki realizacji POŚ

Wskaźnik	Jednostka miary	lata			
		2012	2014	2017	2019
Zagadnienie					
Działania systemowe					
Ilość dokumentów strategicznych, w których uwzględniono cele ochrony środowiska	Szt.				
Ilość akcji edukacyjnych prowadzonych na rzecz ochrony środowiska	szt				
Ilość wyznaczonych i oznakowanych szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych lub konnych.	Szt.				
Ilość projektów wspomaganych przez Urząd realizowanych przez organizacje pozarządowe	Szt.				
Ochrona przyrody i krajobrazu					
Liczba pomników przyrody	Szt.				
Użytki leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione	% powierzchni Gminy				
% powierzchni Gminy objęty prawną ochroną	%				
Ilość obszarów objętych ochroną	Szt.				
Realizacja ciągów zieleni przyulicznej	km				
Ochrona przeciwpowodziowa					
Długość uregulowanego koryta rzek	km.				
Wykorzystanie energii odnawialnej					
Ilość źródeł energii odnawialnej w Gminie	Szt.				
Ilość udzielonych dotacji (pożyczek) na odnawialne źródła energii	Szt.				
Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych					
Jakość wód powierzchniowych na terenie Gminy	Klasa jakości				
Jakość wód podziemnych, udział wód o bardzo dobrej i dobrej jakości	Klasa jakości				
Ilość wymienionych wodomierzy					
Długość sieci wodociągowej na terenie gminy	Km				
Liczba przyłączy wodociągowych	szt				

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do 2019 r.”

Liczba zrealizowanych nowych oczyszczalni ścieków	szt				
Udział ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków	% ogółu ludności				
Procent mieszkańców objętych siecią wodociagową	% ogółu ludności				
Długość sieci kanalizacyjnej	km				
Liczba przyłączy kanalizacyjnych	szt				
Wskaźnik skanalizowania gminy $K = 1000 \times \text{dł. Sieci kanalizacyjnej} / \text{liczba mieszkańców gminy}$	-				
Wskaźnik proporcji dł. Sieci kanalizacyjnej do dł. Sieci wodociagowej	-				
Liczba szamb	Szt.				
Liczba przyzagrodowych oczyszczalni ścieków					
Liczba studni kopanych	Szt.				
Ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko					
Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych/ mieszkańca/rok	Mg				
Ilość zebranych odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych	Mg				
Ilość zebranych odpadów biodegradowalnych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych	Mg				
Ilość zlikwidowanych „dzikich wysypisk odpadów”	Szt.				
Ilość odpadów poddanych recyklingowi	Mg				
Ilość zebranego azbestu w ramach programu usuwania azbestu	Mg				
Poprawa jakości powietrza atmosferycznego					
Ilość pozwoleń na emisję	Szt.				
Ilość udzielonych dotacji w ramach Programu Ograniczenia Niskiej Emisji	Szt.				
Ilość budynków użyteczności publicznych	Szt.				

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy do 2019 r.”

poddanych termomodernizacji lub zmianie systemu ogrzewania					
Ilość udzielonych dotacji na modernizację systemów energetycznych w oparciu o Zarządzenia Burmistrz Woźniki	Szt.				
Wielkość dopuszczalnej rocznej emisji (wg)pozwoleń dla SO ₂ ,NO ₂ ,Co i pyłu całkowitego	Mg				
Poprawa klimatu akustycznego w mieście					
Ilość pozwoleń na emisję hałasu					
Ochrona środowiska i ludności przed negatywnym oddziaływaniem elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego					
Ilość emitorów pól elektromagnetycznych	Szt.				
Ochrona przed ryzykiem wystąpienia poważnych awarii					
Ilość sytuacji awaryjnych na terenie gminy	Szt.				
Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców					
Ilość ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych	szt				
Ilość ścieżek rowerowych	szt				
Ilość projektów zrealizowanych na rzecz ochrony środowiska	Szt.				
Ochrona klimatu					
%powierzchni nieużytków poddanych zalesieniu	%				

7.3 Instrumenty zarządzania środowiskiem

Do instrumentów zarządzania środowiskiem zalicza się instrumenty prawne, finansowe, społeczne, strukturalne, a także organizacyjne, planistyczno-lokalizacyjne, techniczne (technologiczne), oraz związane z kształtowaniem środowiska.

Instrumenty prawne

Do instrumentów prawnych zalicza się:

- pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia zintegrowane,
- decyzje zatwierdzające program gospodarki odpadami,
- koncesje geologiczne wydawane na rozpoznanie i eksploatację surowców mineralnych.

- procedury oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Kompetencje w zakresie wydawania pozwoleń podzielono na starostę i wojewodę w zależności od stopnia uciążliwości przedsięwzięcia. W kompetencji starosty leżą wszelkie zagadnienia dotyczące obiektów i zakładów zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których raport o oddziaływaniu na środowisko może być wymagany zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 września 2002 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko o raz szczegółowych kryteriów związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko. (Dz. U. 2002, Nr 179, poz. 1490).

Zgodnie z Dyrektywą IPPC (ang. Integrated Pollution Prevention and Control), której zapisy wprowadzono do polskiego systemu prawa ochrony środowiska zaistniała konieczność zintegrowanego podejścia do zapobiegania i ograniczania emisji z prowadzonych procesów technologicznych oraz zasady ochrony środowiska jako całości. W praktyce oznacza to rezygnację z dotychczas wydawanych pozwoleń i decyzji administracyjnych dotyczących poszczególnych zagadnień (pobór wody, gospodarka odpadami, emisje do powietrza, odprowadzanie ścieków, hałas, pola elektromagnetyczne) na rzecz **pozwoleń zintegrowanych**.

Specyficznym instrumentem prawnym zarządzania środowiskiem jest **monitoring stanu środowiska**, który stanowi źródło informacji o środowisku. Podstawowym źródłem informacji o środowisku w kraju jest państwowy monitoring środowiska, który stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. (Dz. U. 2001, Nr 62, poz. 627 Prawo Ochrony Środowiska). Celem PMŚ jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz ochrony środowiska poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących stanu środowiska i zmian w nim zachodzących. Obowiązek prowadzenia monitoringu środowiska spoczywa na Inspekcji Ochrony Środowiska.

Państwowy monitoring środowiska wspomaga działania na rzecz ochrony środowiska poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

1. Jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów.
2. Występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo- skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Państwowy monitoring środowiska obejmuje, uzyskiwane na podstawie badań monitoringowych informacje w zakresie:

1. Jakości powietrza
2. Jakości wód śródlądowych powierzchniowych i podziemnych oraz morskich wód wewnętrznych i wód morza terytorialnego
3. Jakości gleby i ziemi
4. Hałasu

5. Promieniowania jonizującego i pól elektromagnetycznych
6. Stanu zasobów środowiska, w tym lasów
7. Rodzajów i substancji lub energii wprowadzanych do powietrza, wód, gleb i ziemi
8. Wytwarzania i gospodarowania odpadami.

Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych zalicza się:

- opłaty za korzystanie ze środowiska są ponoszone za: wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, pobór wód, składowanie odpadów
- administracyjne kary pieniężne,
- odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna,
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska,
- opłaty eksploatacyjne za pozyskiwanie kopalin.

Instrumenty społeczne

Do instrumentów społecznych zalicza się:

- edukację ekologiczną,
- informację i komunikację (porozumiewanie się),
- współpracę.

Stan edukacji ekologicznej w gminie Woźniki omówiono w rozdziale 4.1.1 wraz zadaniami przewidzianymi do realizacji. Informacja i komunikacja są nierozdzielnymi czynnikami wpływającymi na rozwój edukacji ekologicznej na terenie miasta poprzez kształtowanie stanu świadomości społeczeństwa. Informowanie społeczeństwa o zagrożeniach środowiska o działaniach na rzecz jego ochrony, a także umiejętność porozumiewania się ze społeczeństwem są niezbędne dla sukcesu realizowanej edukacji ekologicznej. Informowanie społeczeństwa o stanie środowiska odbywa się poprzez drukowanie ulotek, broszur, które dotrą do każdego mieszkańca w mieście, przeprowadzanie szkoleń dla rolników, przedsiębiorców i pracowników administracji samorządowej.

Spis tabel

<i>Tabela 1: Struktura ludności według płci w 2010 roku.....</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 2: Struktura ludności w podziale na ilość osób w wieku przedprodukcyjny, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Woźniki w 2010 roku.....</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 3: Wielkość zasobu mieszkaniowego gminy na lata 2008 -2011 (prognoza).....</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 4. Wytyczne do sporządzenia programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki zdefiniowane w programie ochrony środowiska dla powiatu lublinieckiego.....</i>	<i>30</i>
<i>Tabela 5: Wyniki pomiarów automatycznych</i>	<i>37</i>
<i>Tabela 6: Wyniki pomiarów manualnych.....</i>	<i>37</i>
<i>Tabela 7: Wyniki pomiarów pasywnych.....</i>	<i>38</i>
<i>Tabela 8: Zmiany w procentach emisji zanieczyszczeń w strefie częstochowsko - lublinieckiej w 2009 roku w porównaniu z 2008 rokiem.....</i>	<i>39</i>
<i>Tabela 9: emisja zanieczyszczeń ze źródeł punktowych w 2009 roku (według GUS).....</i>	<i>39</i>
<i>Tabela 10: Dane o punkcie pomiarowym.....</i>	<i>40</i>
<i>Tabela 11: Wyniki badań prowadzonych na rzece Ligocki Potok – wskaźniki fizykochemiczne.....</i>	<i>41</i>
<i>Tabela 12: Wyniki badań prowadzonych na rzece Ligocki Potok – wskaźniki chemiczne.....</i>	<i>41</i>
<i>Tabela 13: Wartości graniczne dla chemicznych wskaźników jakości wód dla wybranych wskaźników.....</i>	<i>41</i>
<i>Tabela 14: Zmiana jakości wód w latach 2007-2009 na rzece Ligocki Potok – m. Śliwa ...</i>	<i>42</i>
<i>Tabela 15: Charakterystyka ujęć wody w Woźnikach.....</i>	<i>45</i>
<i>Tabela 16: Wykaz firm posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania i transportu odpadów komunalnych z terenu gminy i miasta Woźniki.....</i>	<i>47</i>
<i>Tabela 17: Ilości zebranych odpadów komunalnych z terenu gminy w latach 2004-2010... </i>	<i>47</i>
<i>Tabela 18: Zestawienie ilości poszczególnych rodzajów odpadów w latach 2007-2010.....</i>	<i>47</i>
<i>Tabela 19: Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy.....</i>	<i>53</i>
<i>Tabela 20. Charakterystyka gleb na terenie Gminy Woźniki.....</i>	<i>56</i>
<i>Tabela 21: Najwyższe stężenia pyłu zawieszonego PM10 w gminie Woźniki.....</i>	<i>65</i>
<i>Tabela 22: Zadania wyznaczone w projekcie Programu Ochrony Powietrza dla Gminy Woźniki.....</i>	<i>66</i>
<i>Tabela 23. Plan operacyjny na lata 2012-2015.....</i>	<i>88</i>
<i>Tabela 24. Podział zadań zamieszczonych w katalogu celów długoterminowych i krótkoterminowych na zadania własne gminy, zadania koordynowane i zadania współfinansowane z uwzględnieniem środków na ich realizację.....</i>	<i>97</i>

<i>Tabela 25: Wpływy i wydatki Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej za lata 2007-2009.....</i>	<i>115</i>
<i>Tabela 26: Przychody i rozchody budżetu gminy w latach 2007-2010.....</i>	<i>115</i>
<i>Tabela 27. Harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki na lata 2015-2019.....</i>	<i>117</i>
<i>Tabela 28 Przykładowe mierniki realizacji POŚ.....</i>	<i>131</i>

Spis rysunków

<i>Rysunek 1. Mapa gminy Woźniki http://www.wozniki.pl.....</i>	<i>14</i>
---	-----------

